

**1835 (H. 1251) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE  
GÖRE AKŞEHİR'İN BAZI MAHALLELERİNİN (HACI  
ÖMER, AHİ MAHMUD, AHİ CELAL, HACI HAMZA,  
KÜREKÇİ, KÖHNE İMÂRET, KİLECI) SOSYO-  
EKONOMİK YAPISI**

(Yüksek Lisans Tezi)

**İsa YURDAKUL**

Kütahya - 2011

T.C.  
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**1835 (H. 1251) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE GÖRE  
AKŞEHİR'İN BAZI MAHALLELERİNİN (HACI ÖMER, AHİ  
MAHMUD, AHİ CELAL, HACI HAMZA, KÜREKÇİ, KÖHNE  
İMÂRET, KİLECİ) SOSYO-EKONOMİK YAPISI**

Danışman:  
Doç. Dr. Esra SARIKOYUNCU DEĞERLİ

Hazırlayan:  
İsa YURDAKUL

Kütahya – 2011

## Kabul ve Onay

İsa YURDAKUL'un hazırladığı "1835 (H. 1251) Tarihli Temettü'ât Defterlerine Göre Akşehir'in Bazı Mahallelerinin (Hacı Ömer, Ahi Mahmud, Ahi Celal, Hacı Hamza, Kürekçi, Köhne İmâret, Kileci) Sosyo-Ekonomik Yapısı" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğin ilgili maddelerine göre değerlendirilip kabul edilmiştir.

...../ ...../2011

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Doç. Dr. Esra SARIKOYUNCU DEĞERLİ (Danışman)		
Yrd. Doç. Dr. Necati AKSANYAR		
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BIYIKLI		

Doç. Dr. Abdullah YILMAZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

## **Yemin Metni**

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “1835 (H. 1251) Tarihli Temettü‘Ât Defterlerine Göre Akşehir’in Bazı Mahallelerinin (Hacı Ömer, Ahi Mahmud, Ahi Celal, Hacı Hamza, Kürekçi, Köhne İmâret, Kileci) Sosyo-Ekonomik Yapısı” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../ ...../2011

İsa YURDAKUL



## **Özgeçmiş**

01.05.1982 tarihinde Sivas'ta doğdu. İlköğrenimi Recep Handan İlkokulunda orta öğrenimini Vali Bekir Aksoy ilköğretim okulunda, lise öğrenimini ise Sivas Lisesi'nde tamamladı. 2008-2009 eğitim öğretim yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun oldu. 2009 yılında aynı üniversitede Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü Yakınçağ Anabilim Dalında yüksek lisansa başladı ve aynı üniversitede yüksek lisansına devam etmektedir.

## ÖZET

### 1835 (H. 1251) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE GÖRE AKŞEHİR'İN BAZI MAHALLELERİNİN (HACI ÖMER, AHİ MAHMUD, AHİ CELAL, HACI HAMZA, KÜREKÇİ, KÖHNE İMÂRET, KİLECI) SOSYO-EKONOMİK YAPISI

**YURDAKUL, İsa**  
**Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı**  
**Tez Danışmanı: Doç. Dr. Esra SARIKOYUNCU DEĞERLİ**  
**Temmuz, 2011, 191 sayfa**

Osmanlı Devrinde, hususiyle Nasreddin Hoca'nın şehri olarak şöhret bulan Akşehir ve birkaç mahallesi'nin sosyal, ekonomik, iktisadi ve içtimai yapısı bu çalışmanın muhtevasını teşkil etmektedir. Bu incelemeyi yaparken başvurduğumuz en birincil kaynak temettuat defterleridir. Biz bu çalışmamızda Karaman eyaletine tâbi Akşehir sancağının durumunu temettuat defterlerini temel alarak ortaya koymaya çalıştık. Bu defterlerden elde ettiğimiz bilgileri tarihi süreç içerisinde mukayese yoluyla değerlendirmeye çalışarak ortaya çıkan verileri tablolarda ayrıntılarıyla göstermeye çalıştık.

Çalışmamızda kullandığımız kaynakların genel bir değerlendirmesi ve bunu müteakip Akşehir bölgesinin tarihi ve coğrafyasını tahlil etmeye çalıştık. Genel olarak Osmanlı idare sistemi, eyalet idaresi ve Osmanlı idare teşkilatında Akşehir sancağının temettuat kayıtlarını baz alarak inceledik.

Akşehir'in ziraî yapısına değinilerek ziraat sahaları, yetiştirilen ürünler ve bunlardan alınan vergiler temettuat defterlerine akseden kayıtların verdiği imkân ölçüsünde tespit ettik. İktisadi yapı başlığı altında Akşehir'in ticari ve sanai faaliyetlerini inceledik ve bu konu hakkında genel manası ile ilgili bilgiler vermeye çalıştık.

Çalışmamızda Osmanlı Devleti'nin klasik dönem vergi sistemi hakkında bilgiler verilmeye çalıştık, şeri ve örfi vergi sistemleri üzerinde durduk. Daha sonra ise Tanzimat sonrası vergi sistemi hakkında bilgiler verdik ve çeşitleri üzerinde durduk. Akşehir'e ait defterlerin transkripsiyonu aslına uydun olarak çevirmeye çalıştık. Çalışmamızda İncelenen defterlerin verilerinin değerlendirmesine yer verdik.

**Anahtar Kelimeler:** Akşehir, Temettü'ât, 19.yy.

## ABSTRACT

### 1835 (H. 1251) Akşehir SOME OF THE TEMETTÜ'ÂT BOOKS NEIGHBORHOODS (HACI OMER, MAHMUD AHI, AHI CELAL, HACI HAMZA, ROWER, KOHN SOUP KITCHEN, KİLEÇİ) SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE

**YURDAKUL, İsa**

**Master Thesis, Department of History Administration**

**Supervisor: Asoc. Prof. Esra ŞARIKOYUNCU DEĞERLİ**

**July, 2011, 191 pages**

During the Ottoman era, finding fame as the city of Nasreddin Hodja hususiyle Akşehir and a few neighborhood social, economic, made on the basis of economic structure and content of this work represents. When we applied this to examine the primary source temettüat books. We this study, the status of the province of Karaman province Akşehir temettüat subject tried to show, based on books. These notebooks trying to assess the information gathered in the historical process by comparing the resulting data in the tables have tried to show in detail. Resources are used in our study and an overview of the history and geography of this region following the Akşehir We tried.

General to analyze the system as the Ottoman administration, state administration and organization of the Ottoman government on the basis of records examined temettüat Akşehir banner. Akşehir reference to the structure of agricultural tillage fields, crops, and taxes on them temettüat records reflecting the extent that the books were impossible. Economic structure of commercial and industrial activities under the heading Akşehir investigated and tried to give information about this topic with the general meaning. We tried to give information about the tax system in the classical period of Ottoman Empire, sherry and customary tax systems are emphasized. Then, given the information about the tax system and types of Administrative Reforms focused on the post. Akşehir transcription of the original books were translated as satellite. The books are examined in this study, the evaluation of data.

**Keywords:** Akşehir, Temettü'ât, 19.yy.

## İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
<b>ÖZET</b> .....	<b>v</b>
<b>ABSTRACT</b> .....	<b>vi</b>
<b>TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ</b> .....	<b>x</b>
<b>KISALTMALAR</b> .....	<b>xi</b>
<b>GİRİŞ</b> .....	<b>1</b>

### BİRİNCİ BÖLÜM AKŞEHİR KAZASI

<b>1.1. AKŞEHİR KAZASI</b> .....	<b>4</b>
1.1. Osmanlı Hakimiyetine Kadar Akşehir.....	4
1.1.2. Osmanlı Hakimiyetinde Akşehir .....	7
1.1.3. Akşehir Bölgesinin Coğrafyası.....	11
1.1.4. Akşehir Sancağı ve İdari Taksimatı.....	12
1.1.5. Akşehir'in İktisadi Yapısı .....	13
<b>1.2. ZİRAİ YAPI YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER</b> .....	<b>14</b>
1.2.1. Bugday ve Arpa: .....	16
1.2.2. Burçak.....	17
1.2.3. Darı .....	18
1.2.4. Bostan Ürünleri.....	18
1.2.5. Bağ-Bahçe Ürünleri .....	18
1.2.6. Keten ve Kendir .....	19

### İKİNCİ BÖLÜM OSMANLI VERGİ SİSTEMİ

<b>2.1. OSMANLI VERGİ SİSTEMİ</b> .....	<b>21</b>
<b>2.2. KLASİK DÖNEM OSMANLI VERGİ SİSTEMİ</b> .....	<b>21</b>
2.2.1. Şer'i Vergiler (Tekalif-i Şer'i).....	21
2.2.1.1. Zekat .....	21
2.2.1.2. Öşür (Aşar) .....	22
2.2.1.3. Haraç .....	24
2.2.1.4. Cizye.....	24
2.2.2. Örfi Vergiler .....	25

<b>2.3. TANZİMAT'TAN SONRA VERGİ SİSTEMİ .....</b>	<b>26</b>
2.3.1. Ancemaatin Vergisi .....	28
2.3.2. Tahrir'e Dayalı Vergiler .....	29
2.3.2.1. Emlak Vergisi .....	30
2.3.2.2. Temettü Vergisi .....	30
2.3.2.3. Mesarif-i Tahririye .....	31
2.3.3. Bedeller .....	31
2.3.3.1. Bedel-i Nakdi .....	31
2.3.3.2. Bedel-i Askeri.....	31
2.3.3.3. Bedel-i Tarik.....	31
2.3.4. Diğer Vergiler .....	32
<b>2.4. HAYVANCILIK VE HAYVANCILIKTAN ALINAN VERGİLER.....</b>	<b>33</b>
2.4.1. Küçükbaş Hayvancılık.....	34
2.4.2. Arıcılık.....	34
2.4.3. Balıkçılık.....	34
2.4.4. Yaylak ve Kışlak Resimleri: .....	35
<b>2.5. REAYADAN ALINAN VERGİLER.....</b>	<b>35</b>
2.5.1. Çift Resmi .....	36
2.5.2. Bennak Resmi: .....	37
2.5.3. Caba Resmi: .....	37
2.5.4. Cizye Resmi .....	38
2.5.5. Tapu ve Destbani Resmi .....	38
2.5.6. Bad-i Heva Resmi .....	38

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### BELİRLENEN MAHALLELERİN TRANSKRİPSİYONU

<b>3.1. SIRA NU: 09628 (KİLECI MAHALLESİ) .....</b>	<b>40</b>
<b>3.2. SIRA NU: 095 83 (HACI ÖMER MAHALLESİ).....</b>	<b>68</b>
<b>3.3. SIRA NU: 09590 (AHİ MAHMUD).....</b>	<b>96</b>
<b>3.4. SIRA NU: 09602 (HACI HAMZA).....</b>	<b>111</b>

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### TRANKRİPT EDİLEN MAHALLELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 5.1835 (H. 1251) TARİHLİ TEMETTÜ‘ÂT DEFTERLERİNE GÖRE AKŞEHİR’İN BAZI MAHALLELERİNİN ( HACI ÖMER, AHİ MAHMUD, AHİ CELAL, HACI HAMZA, KÜREKÇİ, KÖHNE İMÂRET, KİLECI) SOSYO-EKONOMİK YAPISI

<b>4.1. DEMOGRAFİK YAPI.....</b>	<b>143</b>
<b>4.2. İSİM VE ÜNVANLAR .....</b>	<b>144</b>
<b>4.3. EKONOMİK YAPI.....</b>	<b>146</b>
4.3.1. Gelir Dağılımı .....	146
4.3.2. Gelir Kaynaklarının Dağılımı .....	148
4.3.3. Meslek, Sanat ve Ticaret Gelirleri .....	149
4.3.3.1. Hizmetli ve Ücretli İş Kolları .....	149
4.3.3.2. Esnaf İş Kolları.....	150
4.3.3.3. Diğer İş Kolları.....	152
4.3.3.3.1. Tarım Gelirleri .....	153
4.3.3.3.2. Hayvancılık Gelirleri.....	154
4.3.3.3.3. Kira Gelirleri .....	157
<b>4.4. VERGİ ÇEŞİTLERİ VE DAĞILIMI .....</b>	<b>158</b>
4.4.1. Veri-i mahsusa ve Dağılımı .....	159
4.4.2. Temettü‘ Vergisi Dağılımı.....	160
4.4.3. Aşar Vergisi Dağılımı .....	161
4.4.4. Sosyal Yapı .....	162
<b>SONUÇ.....</b>	<b>163</b>
<b>EKLER.....</b>	<b>165</b>
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>174</b>
<b>DİZİN .....</b>	<b>177</b>

## TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

### Sayfa

<b>Tablo 4.1:</b> 1835 (H.1251) Tarihinde Tahmini Nüfus .....	144
<b>Tablo 4.2:</b> Yaygın Olarak Kullanılan Unvan ve Sıfatlar İle Sayıları .....	145
<b>Tablo 4.3:</b> Yaygın Olarak Kullanılan İsimler ve Sayıları .....	146
<b>Tablo 4.4:</b> Mahalle Başına Gelir Dağılımı .....	147
<b>Tablo 4.5:</b> Hane Başına Düşen Gelir Dağılımı .....	148
<b>Tablo 4.6:</b> Hizmetli-Ücretli Dağılımı.....	150
<b>Tablo 4.7:</b> Gıda İş Kolu Dağılımı .....	151
<b>Tablo 4.8:</b> Deri İş Kolu Dağılımı .....	151
<b>Tablo 4.9:</b> Diğer Mesleklerin Dağılımı .....	152
<b>Tablo 4.10:</b> Tarım Gelir Dağılımı .....	154
<b>Tablo 4.11:</b> Hayvan Gelirlerinin Dağılımı.....	155
<b>Tablo 4.12:</b> Beslenen Hayvanlar ve Dağılımı .....	156
<b>Tablo 4.13:</b> Kira Gelirleri Dağılımı.....	158
<b>Tablo 4.14:</b> Virgi-i Mahsusa Dağılımı .....	160
<b>Tablo 4.15:</b> Temettü‘at Vergisi Dağılımı .....	161
<b>Şekil 4.1:</b> Gelir Kaynakları Dağılımı ve Oranları Grafiği .....	149
<b>Şekil 4.2:</b> Hayvan Dağılımı ve Toplam Hayvan Sayısına Oranı Grafiği .....	157
<b>Şekil 4.3:</b> Mahallelere Göre Vergi Dağılımı Grafiği .....	159

**KISALTMALAR**

a.g.e.	adı geçen eser
a.g.m.	adı geçen makale
B.O.A	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Bkz	bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
D.İ.A	Diyanet İslam Ansiklopedisi
D.T.C.F	Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
Gös.yer	gösterilen yer
Haz.	Hazırlayan
hk.	Hüküm
TD	Temettüat Defteri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Nr.	Numara
Nşr.	Neşreden
s.	sayfa
S.	Sayı
TTK	Türk Tarih Kurumu
vd.	ve diğeri



**TEZ METNİ**

## GİRİŞ

Tanzimat döneminde Osmanlı devleti köklü değişiklikler yaşamıştır. Osmanlı Devleti'nin her alanında gerilemeler görüldüğü bir dönemde devleti toparlamak amacıyla başlatılan yenilikler vergi isyanlarının da ardından mali alanda yoğunlaşmıştır.

Tanzimat döneminde halkın vergiler karşısındaki isyanlarına karşılık veren devlet fertlerinin iktisadi imkanlarını tespit etmek suretiyle kişinin ekonomik gücüne, senelik kazancına göre tarih edilecek verginin düzenlenmesi amacıyla yönelik olarak topraklarının önemli bir kesiminde emlak, arazi, hayvanat ve temettü'at sayımlarını başlatmıştır. Bu sayımlar deftere kaydedilmiştir. Temettü'at defterleri olarak isimlendirilen bu defter serisi Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde ML.VRD.TMT. kaydıyla bulunmaktadır. 1988'e kadar bir kısmı maliyeden müdevver ve Kamil Kepeci tasnifleri arasında rastlanmaktaydı. 1988'de kataloglanarak araştırmaya sunulan Temettü'at defterleri serisi 9 katalogda toplanmıştır. 17747 defteri ihtiva eder. Defterlerde ve o devirdeki idari taksimat esas alınmıştır. Eyaletler kendi içinde alfabetik olarak kazalara ayrılmıştır. Sonra sıra numarası verilmiştir. Önemli bir bölümü H. 1261 yılı sayımından kalan Temettü'at Defterlerini ilk ele alan Prof. Dr. Tevfik Güran'dır.<sup>1</sup>

Temettü'at kar etmek anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Temettü'at ise karlar, kazançlar demektir.<sup>2</sup> Tanzimat döneminde daha önce çeşitli isimlerle anılan örfi vergilerin yerine tek bir vergi olarak konulan temettü'at vergisi tüccar, köylü ve esnafın yıllık kazançları üzerinden alınan bir vergidir. Bu vergiyi toplamak için yapılan Temettü'at tahrirlerinin kayıt olduğu defterlerde temettü'at defterleri olarak adlandırılmıştır.

Temettü'at defterlerinde dönemin sosyal yapısına ilişkin olarak bilgiler edinebilmekteyiz. Bu bağlamda hane reisinin ölümü dolayısıyla reis durumunda bulunan kadın ve yetim kalmış çocuklar gösterildiğinden bunların durumunu da takip edebilmekteyiz. Onların yardıma muhtaç olup olmadıkları, sayılarının ne kadar olduğu, çalışacak ve çalışamayacak durumda olanları ve yetim kaç kişi gibi soruların cevabını temettü'at kayıtlarından tespit edebilmekteyiz.

<sup>1</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, (1995), Osmanlı Sosyal ve İktisadi Kaynaklarından Temettü Defterleri, *Belleten Dergisi*, Ankara, C.LIX, s.396.

<sup>2</sup> Ferit Develioğlu, (1998), Temettü-Temettüat, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, s.1073.

19. yüzyıl taşrası hakkında önemli bilgiler ihtiva eden temettü'at defterinin incelenmesi Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki sosyal, iktisadi ve içtimai hayatının aydınlatılması açısından önemlidir. Temettü'at defterleri saha çalışmaları ile birlikte desteklendiğinde defterler üzerinden incelenen sahaların Osmanlı'nın son döneminden Cumhuriyete kadar yaşanan bir süreç içinde yaşanan sosyal, ekonomik, demografik ve kültürel değişimleri izlemek mümkün olabilmektedir.

Çalışmamızın sonunda orjinal metnin Latin harflerine transkriplerine yer verildi. Defterler transkript edilirken aslına uygun kalınmaya gayret edildi.

Çalışmamızın giriş bölümünde tezimizde kullandığımız kaynakların genel bir değerlendirmesi ve bunu müteakip Akşehir bölgesinin tarihi ve coğrafyasını tahlil ettik. Birinci bölümde ise genel olarak Osmanlı idare sistemi, eyalet idaresi ve Osmanlı idare teşkilatında Akşehir sancağının temettuat kayıtlarını baz alarak inceledik.

İkinci bölümde Akşehir'in ziraî yapısına değinilerek ziraat sahaları, yetiştirilen ürünler ve bunlardan alınan vergiler temettüat defterlerine akseden kayıtların verdiği imkân ölçüsünde tespit edilmiştir. Bununla beraber sancak dâhilinde ziraatten sonra halkın ikinci bir geçim kaynağı olan hayvancılık ve buna bağlı olarak tahsil edilen vergiler üzerinde durulmuştur.

İktisadi yapı başlığı altında ilk önce Akşehir ve diğer kaza merkezlerindeki ticari ve sanai faaliyetler incelenmiştir ve bu konu hakkında genel manası ile ilgili bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde de ilk olarak Osmanlı Devleti'nin klasik dönem vergi sistemi hakkında bilgiler verilmeye çalışılmış, şeri ve örfi vergi sistemleri üzerinde durulmuştur. Daha sonra ise Tanzimat sonrası vergi sistemi hakkında bilgiler verilmiş ve çeşitleri üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde defterlerin transkripsiyonu aslına uydun olarak çevrilmeye çalışılmıştır.

Beşinci bölümde ise incelenen defterlerin verilerinin değerlendirmesine yer verilmiştir.

**BİRİNCİ BÖLÜM**

**AKŞEHİR KAZASI**

## 1.1. AKŞEHİR KAZASI

### 1.1. Osmanlı Hakimiyetine Kadar Akşehir

Akşehir; Sultan Dağları'nın eteğinde, aynı adı taşıyan gölün 9 km. güneyinde, deniz seviyesinden 1020 metre yüksekte olup ilk olarak M.Ö. III. yüzyılda Makedonyalı bir prens olan Philomelos tarafından Philomelion adı ile kurulmuştur. Frigya ile Kapadokya arasında işlek bir yol üzerinde bulunan Akşehir'in tarihi geçmişi Hitit ve Friglere kadar uzanmaktadır. Sard'dan başlayan ve Kral Yolu olarak bilinen ünlü ticaret yolu Akşehir sınırlarından geçmektedir.<sup>3</sup> Bu bölge ile ilgili olarak Texier'in Peutinger'in haritası üzerinden verdiği bilgiye göre, Akşehir bugünkü ismi Şuhut olan Synnada'nın güneyinde Kapadokya'ya giden büyük bir yol üzerindedir.<sup>4</sup>

Bizans döneminde İstanbul'dan doğuya giden yolların bir geçiş güzergahında bulunan Akşehir, özellikle Bizans'ın son dönemlerinde Suriye'ye gidiş yolunun en önemli merkezlerinden biriydi. İmparator Romanos, Akşehir üzerinden Suriye'ye geçmişti. Ortaçağ'da I. Haçlı ordusu Eskişehir (Doryleion) ve Bolvadin (Polybotos) yolunu takip ederek Sultan Dağları'nın güneyine yönelmiştir. Kuzeyde bulunan Akşehir-İlgın yolu, su kaynaklarının azlığı, mevcut olan kuyuların da I. Kılıçarslan tarafından zehirlenmesi ihtimalinden dolayı haçlılar tarafından güvenli bulunmayarak Yalvaç'a (Antiochia Pisidia) yönelinmiş; dağların güneyinden geçen, su ve otlağın daha kolay bulunabileceği Eğridir, Beyşehir, Kızılören yoluyla Konya'ya varılmıştır. Kuzey yolunu tercih eden Alman imparatoru Frederic Barbaros, Akşehir ovasına girmiş; oradan Kliky'a'ya gelene kadar büyük zorluklarla karşılaşmıştır.<sup>5</sup>

Selçuklu döneminde Konya-İstanbul yoluna baktığımızda; Konya, Derbend, Ladik, Kadınhanı, Bulasan Çayı, Ilgın, Argıthanı, Akşehir, İshaklu, Çay, Eğret Köyü, Döğer köyü güzergahı üzerinden İstanbul'a gidilmekteydi. Görüldüğü üzere, Akşehir antik çağlardan itibaren önemli geçiş yollarının merkezi konumunda, stratejik önemi haiz bir durumda idi.

İlk İslam devletleri zamanında Akşehir birçok defalar İslam ordularının istilasına uğramıştır. Bu devirde bir Bizans şehri olan Konya, İslam devletlerinin sınır

<sup>3</sup> İbrahim Hakkı Konyalı, (1945), *Nasreddin Hoca'nın Şehri Akşehir Tarihi, Turistik Kılavuz*, İstanbul, s.20.

<sup>4</sup> Charles Texier, (2002), *Küçük Asya, C.II*, Kazım Yaşar Koprıman ve Musa Yıldız (Ed.), Ankara, s.381.

<sup>5</sup> C. Huart, (1978), *Mevleviler Beldesi Konya*, İstanbul, s.68.

şehirlerine yakın olduğu için güneyden kopan her istila ve tecavüz hareketi, herhangi bir gaza hamlesi, ilk soluşunu Konya ve Akşehir’de alırdı. Bilhassa Abbasiler devrinde bu bölgeye yapılan seferlerde İslam ordularının asker ve komutanları Türklerden oluşuyordu.<sup>6</sup> X. Yüzyılın başlarına kadar bölge Arap ordularının taarruzuyla harap olmuştur. En son 956 yılında Nikephoros Phokas tarafından alındıktan sonra, XI. yüzyılın ilk yarısına kadar bölge tekrar Bizans egemenliğine girmiştir.<sup>7</sup>

Anadolu’ya 1040’lı yıllardan itibaren yapılan ilk Türk akınları esnasında bölgede kalıcı yerleşmeler kurulamamıştır. 1071 tarihi sonrasında Malazgirt zaferinin kazanılmasıyla bölge Türk boylarının kontrolüne yavaş yavaş geçmeye başlamıştır.<sup>8</sup> Bu yoğun Türk akınlarına Bizans yeterince mukavemet edememiştir. Bunun sonucunda Türk boyları 1075 yılında İznik’e kadar ulaşmıştır.<sup>9</sup>

Anadolu’nun Türkler tarafından tamamen fethi ile birlikte Akşehir, Anadolu Selçuklu Devleti idaresine girerek su anki adı ile anılmaya başlamıştır. Bu devirden itibaren Anadolu’da bir Türkleşme hareketi başlamış, Anadolu’nun ve dolayısıyla Akşehir’in kaderi de bu tarihten itibaren değişmeye başlamıştır.<sup>10</sup>

Kutalmışoğlu Süleyman Şah yapmış olduğu fetihlerle Konya ve civarındaki kaleleri fethetmiş, Batı Anadolu’ya doğru genişlemeye başlamıştır. Bu arada Akşehir, Yahsiyan ve İshaklu’da Anadolu Selçuklu Devleti topraklarına katılmıştır. Böylelikle Kutalmışoğlu Süleyman Şah, Küçük Asya’da ilk idare merkezini 1076 yılında Konya’da kurmuş, istiklâl menşurunu da burada okutmuştu. Tarihçilerin ittifaka yakın bir çoğunlukla iddialarının hilafına olarak Konya, Selçuklular’ın ilk başkenti olmuştu. Konya’ya bağlı Akşehir’de bu tarihlerde Oğuz Türklerinin hakimiyetini tanımıştı.<sup>11</sup>

Süleyman Şah’tan sonra onun yerine tahta geçen Kılıçarslan devrinde haçlıların Anadolu’ya tehacümleri hız kazandı. Konya ve Akşehir boğazlardan gelen Haçlıların geçit yolu üzerinde idi. Bu sebeple Akşehir, Haçlıların yağma ve talanına maruz kalmıştır. Daha sonraki zamanlarda Akşehir bazı istisnalarla Konya’ya bağlı

<sup>6</sup> Konyalı, a.g.e., ss.20-21.

<sup>7</sup> Mükremin Halil Yinanç, (1944), *Selçuklular Devri Türkiye Tarihi*, İstanbul, s.67.

<sup>8</sup> Claude Cahen, (1979), *Osmanlılardan Önce Anadolu’da Türkler*, İstanbul, s.82.

<sup>9</sup> Ali Sevim, (1993), *Anadolu’nun Fethi Selçuklular Dönemi*, Ankara, s.117.

<sup>10</sup> Laszlo Rasonyi, (1993), *Tarihte Türklük*, Ankara, s.164.

<sup>11</sup> Konyalı, a.g.e., ss.31-33.

olarak kaderini sürdürmüştür. Selçuklularla Bizanslılar arasında sınır üzerinde olduğundan bazen Selçukluların bazen de Bizanslıların uç şehri olmuş ve bu sebepten dolayı da birçok defalar yağma ve talana maruz kalmıştır.<sup>12</sup>

Anadolu Selçuklular döneminde idari birimler arasında bölgedeki Akşehir'in vilayet olarak zikredildiği ve valisi bulunduğu Ilgun'un ise Honaz vilayetine bağlı olduğunu görmekteyiz. Akşehir Selçukluların başkenti Konya'nın çok yakınında bulunması, zengin ve bol gelirli olması sebebiyle Selçuklu hükümdarlarının bir ihtiyat hazinesi halinde idi. Bununla beraber ağırlanacak ve taltif edilecek prenslere, beylere, sabık hükümdarlara ve emirlere Akşehir ikta olarak verilirdi.<sup>13</sup>

Anadolu Selçuklularının son zamanlarında, Akşehir ile birlikte birkaç vilayetin gelirleri Afyon'daki Sahipataoğullarından Tacettin Hüseyin ve Nasrüd-din Hasan'a tahsis edilmiştir. Ancak Sahipataoğulları Karamanoğlu Mehmet Bey'den Konya'ya kurtarmak için yola çıkmıştır. iki ordu 1275 tarihinde Akşehir ovasındaki Kozağaç köyü civarında karşılaşmış, Değirmen Çayı olarak adlandırılan savaşın sonucunda Cimri ve Karamanoğlu Mehmet Bey komutasındaki ordu Sahipataoğullarını yenmiş, nihayetinde bu bölge Çaylak adında bir bey'e verilmiştir.<sup>14</sup>

Anadolu Selçuklu Devleti'nin bölgedeki otoritesinin zayıflamasıyla bölge üzerinde Türkmen beyliklerinin mücadeleleri devam etmiştir. Daha sonraları Anadolu toprakları üzerinde Moğol hakimiyetinin başlamasıyla Anadolu Moğol kuvvetleri komutanı Çobanoğlu Demirtaş, Konya ve çevresini elde tutabilmek için bölgeye Moğol oymaklarını getirir ve bu oymakların bu bölgede yurt tutmalarını sağlar.<sup>15</sup>

Moğol hakimiyetinin bölgede zayıflamasından sonra Akşehir ve çevresi Karamanoğulları beyliğinin hakimiyetine geçmiştir. Döneminin en güçlü beyliklerinden biri olan Karamanoğulları, Selçuklu Devleti tahtının tarihi ve hukuki varisleri olduklarını iddia ederek Konya'daki tahtı ele geçirirler. Buna Osmanlılar da dahil olmak üzere diğer beyliklerin hiçbiri itiraz etmez.<sup>16</sup>

---

<sup>12</sup> Konyalı, a.g.e., s.37.

<sup>13</sup> a.g.e., s.44.

<sup>14</sup> Tahsin Ünal, (1986), *Karamanogulları Tarihi*, Konya, s.77-80.

<sup>15</sup> Sikâri, (1946), *Karamanogulları Tarihi*, Mesut Koman (Ed.), Konya, s.27.

<sup>16</sup> Ünal, a.g.e., s.114.

Bu olaydan sonra Akşehir ve çevresi bölgedeki beylikler arasında sık sık el değiştirmiştir. Bir ara Hamitogulları beyliğinin eline geçmiş, daha sonra Osmanlılar bölgeye hakim olmuşlardır. Sonuç olarak Fatih devrine kadar olan sürede bölge Osmanlı Devleti ile Karamanoğulları arasında sıklıkla mücadelelere sahne olmuş, 1466 tarihine kadar bölgede Osmanlıların kesin bir hakimiyeti oluşmamıştır.<sup>17</sup>

### 1.1.2. Osmanlı Hakimiyetinde Akşehir

Akşehir ve çevresinin Osmanlı hakimiyetine girişinin temelleri I. Murad'ın oğlu Yıldırım Bayezid'in Germiyan Beyi'nin kızı Sultan Hatun'la evlenme töreninde atılmıştır. I. Murad düğüne Akşehir ve çevresinin hakimi olan Hamidoğlu Hüseyin Bey'i davet etmişti. Sultan düğün esnasında Hüseyin Bey'den topraklarını para karşılığında kendisine satmasını istedi. Hamidoğlu Hüseyin bu isteği kabul etmek zorunda kaldı. Böylelikle I. Murad devrinde, 1381 tarihinde Osmanlılar şehri Hamidoğlu Hüseyin Bey'den satın almıştır. Feridun Bey'in Mecnua-i Münseatü's-Selatin adlı eserinde Akşehir, Beyşehir, Karaağaç, Seydişehir, Isparta vilayetlerinin seksen bin altın karşılığında satıldığı yazılmaktadır. Satın alınan bu yerlere I. Murad kendi askerlerini yerleştirmiştir. Böylece I. Murad zamanında Karamanoğulları ile sınırdaş olunmuştur. Bu durum Karamanoğlu Alaaddin Bey'i endişelendirmiştir. I. Murad'ın Balkan seferleri esnasında Karamanoğlu Alaaddin Bey, bu yerleri tekrar ele geçirmiştir. Bunun üzerine I. Murad Balkanlardaki fetihleri bırakarak Karamanoğlu üzerine yürümüştür. Böylece, Osmanlı-Karaman münasebetleri bozuldu. I. Murad, 1387 yılında kuvvetli bir ordunun başında Konya Kalesi üzerine yürüdü. Osmanlı-Karaman kuvvetleri Konya Kalesi önünde ilk kez karşı karşıya geldiler. Kısa bir süre içerisinde ordusunun hakimiyetini kaybeden Alaaddin Bey savaşı kaybederek I. Murad'dan af dilemek zorunda kaldı. İki taraf arasında yapılan anlaşma sonucunda Akşehir ve çevresini ele geçiren I. Murad Bursa'ya döndü.<sup>18</sup>

I. Murad'ın ölümü ve yerine Bayezid'in geçtiği sıralarda meydana gelen karışıklıktan istifade etmek isteyen Alaaddin Bey'in bu teşebbüsü Bayezid'in Konya üzerine yürümesi üzerine sonuçsuz kaldı, Alaaddin Bey, Tas İline çekildi. Konya kuşatması sırasında Bayezid'in halka adil davranması etkili olmuş, kısa sürede Konya halkı şehrin kapılarını Bayezid'e açmıştır. Bu gelişme karşısında Karamanoğlu

<sup>17</sup> Bu konuda daha fazla bilgi için Bkz. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, s.48.

<sup>18</sup> Şahabettin Tekindağ, *Karamanlılar*, İA, VI, s.322.



Alaaddin Bey'in Osmanlılarla anlaşma yapmaktan başka çaresi yoktu. Sonuçta yapılan anlaşmaya göre Alaaddin Bey Akşehir ve Beyşehir çevresini Osmanlılara terk etti. 1391 tarihinde Çarşamba suyu iki ülke arasında sınır kabul edildi.<sup>19</sup>

Anadolu Türk birliğini kurmaya çalışan ve bunun için Batı Anadolu'daki Türk beyliklerini kendi hakimiyeti altında toplayan I. Bayezid, Balkanlarda uğraşırken fırsat kollayan Karamanoğlu, 1397 yılında Ankara'ya saldırıp Anadolu Beylerbeyi Timurtaş Paşa'yı esir alır. Böylelikle Çarşamba suyunun sınır olarak kabul edildiği anlaşma sona ermiştir. Sultan I. Bayezid Karamanoğullarını ortadan kaldırmak için Konya üzerine yürür, Akçay Ovasında yapılan mücadeleyi Alaaddin Bey kaybeder ve idam edilir. Akçay muharebesi sonunda Akşehir, Konya, Larende, Aksaray yeniden Osmanlı hakimiyetine geçmiştir.<sup>20</sup>

1402'de Ankara Savaşı'nda Yıldırım Bayezid'in Timur'a yenilmesiyle Akşehir ve çevresi Karamanoğlu Mehmed Bey'e verilmiştir. Tahta geçen Çelebi Mehmed Rumeli tarafında asayiş temin ile uğraşırken Karamanoğlu'nun yine isyan bayrağını çektiğini ve Bursa'yı yakıp yıktığı haberini aldı, bunun üzerine derhal Anadolu'ya geçti. Ordusuyla Seyidgazi üzerinden Karamanoğlu'nun üzerine yürüdü. Akşehir Kalesini aldı. Konya üzerine yürüdü. Bu esnada Karamanoğlu sulh isteğinde bulundu ve bu kabul edildi. Böylece Akşehir tekrar Osmanlı hakimiyetine geçmiş oldu.<sup>21</sup>

1435 tarihinde şehrin tekrar Karamanoğlu eline geçtiği anlaşılmaktadır. Fakat II. Murad'ın Akşehir ve Konya üzerine yürüyerek şehri geri aldığını görmekteyiz. 1440-1444 yılları arasında Osmanlıların Rumeli'yi kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kaldıkları oldukça buhranlı bir dönemde Karamanoğlu İbrahim Bey'in Anadolu'da Osmanlılara karşı giriştikleri şiddet Karamanoğlu bu hücum karşısında Tas iline kaçtı ve II. Murad ile yemin ile kabul ettiği bir anlaşma yapmak zorunda kaldı. Türkçe olarak kaleme alınan bu anlaşmaya göre Karamanoğlu İbrahim Bey, Osmanlılara karşı düşmanca harekette bulunmayacağına Kur'an üzerine yemin etmiş, savaş sırasında oğlu emrinde kuvvetler göndermeyi taahhüt etmişti.<sup>22</sup>

<sup>19</sup> Mehmet Neşri, *Kitab-ı Cihânnümâ*, I, s.135.

<sup>20</sup> Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, s.297.

<sup>21</sup> Konyalı, a.g.e., ss.93-94.

<sup>22</sup> Tekindağ, a.g.m., s.325.

Karamanoğlu İbrahim Bey, II. Murad'ın ölümüne kadar Osmanlılarla herhangi bir anlaşmazlığa düşmemekle beraber, II. Mehmed'in işbasına geçmesiyle yeniden eski heveslerine kapılmıştır. Fakat II. Mehmed'in bizzat sefere çıkması onu endişelendirdiğinden hemen bir elçi göndererek anlaşma yolunu aradı. Bu suretle, iki taraf arasında Ilgun ili sınır olmak üzere anlaşma yapılmıştır. Karamanoğlu İbrahim Bey'in 1464 yılında ölümünden sonra oğulları arasında saltanat mücadelesi yaşanmıştır. Yaşanan bu mücadele devletin bekasını tehlikeye düşürmüştür. Bu esnada meydana gelen Dulkadirli saldırısı üzerine Karamanlılar, Uzun Hasan'a müracaat edip yardım istemişlerdir. Bunun üzerine Uzun Hasan Karaman iline girerek Dulkadirli Türkmenlerini mağlubiyete uğratmıştır. Bunun sonucunda Akşehir, Beyşehir, Konya, Develi ve Aksaray'a giren Uzun Hasan, buraları yağmalayarak İshak Bey'e teslim etmiştir. Bu durum üzerine Pir Ahmed ve kardeşleri Osmanlılara sığınarak Fatih'ten yardım istemişlerdir.<sup>23</sup>

Osmanlı kuvvetlerinin desteğini alan Pir Ahmed Bey, kardeşi İshak Bey'le Ermenek yakınlarında yaptığı savaşı kazanınca İshak'ın idaresindeki bütün Karaman topraklarını ele geçirmiştir. Osmanlı Devleti'nin sayesinde Karaman tahtına oturan Pir Ahmed Bey, bir süre sonra Osmanlı hakimiyetinden kurtulmak için Akkoyunlu ve Venedikliler ile birleşerek Osmanlı Devletine karşı açık açık düşmanlığa başlamıştır. Bu durum üzerine Fatih Sultan Mehmed, 1466 tarihinde Karaman topraklarına girerek Karamanoğlu hakimiyetini yıkmıştır. Ardından da Karaman ili valiliğine Manisa sancakbeyi Şehzade Mustafa'yı atayarak bölgenin idari yapısını da istikrara kavuşturmuştur.<sup>24</sup>

Osmanlı Devleti'nin fethinden sonra vilayet olarak gözüken Akşehir, II. Bayezid'in padişahlığının ilk yıllarında sancağa dönüştürülmüş ve Beyşehir, Bolu, Çankırı, Kastamonu, Sinop ve Şarki Karahisar şehirleri gibi ikinci derecede sancak merkezi haline getirilmiştir. II. Bayezid'in büyük oğlu Sehzade Abdullah buraya sancakbeyi olarak tayin edilmiştir. II. Bayezid devrinde Akşehir ve Konya civarı Cem Sultan olayında kilit bir rol oynamıştır. Cem Sultan, Bayezid'e karşı açtığı savaşta Akşehir'den geçerek Kasım Bey'le birlikte Aksaray'ı kuşattı. Fakat bu bölge halkının Bayezid'e bağlı kalmaları yüzünden bu bölgeyi alamadan geri çekilmiştir. Bu hadiseden

<sup>23</sup> Nişancı Mehmet Paşa, *Osmanlı Sultanları*, s.355.

<sup>24</sup> İbn Kemal, (1991), *Tevârih-i Âl-i Osman VII. Defter*, Serafettin Turan (Haz.), Ankara, s.276.

sonra Karaman eyaletinde arazi tahriri yapılırken Sultan Bayezid, Cem Vak'asında kendine karşı bağılıklarını göstermiş olan Konya halkını devlet tekalifinden affetmiştir.<sup>25</sup>

Akşehir, Osmanlı Devleti'nin Doğu Anadolu ve İran üzerine yapmış olduğu seferlerde ordunun geçiş güzergahı üzerindedir. Yavuz Sultan Selim 1514 tarihinde Şah İsmail üzerine ordusuyla beraber yürürken İshaklu, Akşehir, Ilgun üzerinde birkaç gün dinlenmek amacıyla konaklamıştır. Daha sonraları Yavuz Sultan Selim, Mısır seferi için İstanbul'dan hareketinden sonra 26 Haziran tarihinde Akşehir'e tekrar varmış, burada konakladığı esnada Diyarbekir Beylerbeyinin muharebe ettiği düşmanı yendiği haberi alınmış ve bu haberin şerefine Akşehir'de şenlikler yapılmıştır.<sup>26</sup>

XVI. ve XVII. yüzyıl Akşehir'i ile alakalı bilgileri bu asırlarda Akşehir'den geçmiş olan seyyahlardan alıyoruz. ( Gazzi, H. 936, M. 1529; Mekki, H. 965, M. 1557 ve daha sonra Evliya Çelebi), Akşehir'i tasvir ederlerken ittifak ile ova üzerinde birden yükselen Sultan Dağlarının eteğine ve ilk yamaçlarına yerleşmiş, dağlardan inen bol su ile sulanan bahçeler içine kurulmuş, ağaçlık ve yeşil bir şehir olarak tasvir ederler. Bu tasvirler bugünkü Akşehir'in umumi manzarasına aynen tetabuk etmektedir. Yine XVII. yüzyılda Katip Çelebi Cihannüma adlı eserinde Akşehir'i tasvir ederken buranın bir geniş sahranın sol cenubunda şarktan garba uzanmış dağların eteğine yakın akarsulu ve bahçeli bir kasaba olarak tarif eder. Ayrıca Konya yolu üzerinde 3 menzillik bir mesafe olduğunu, yol üzerinde birkaç ziyaretgah olduğunu ve bunların en önemlisinin meşhur Nasreddin Hoca ziyaretgahı olduğunu ifade eder.<sup>27</sup>

Evliya Çelebi de Akşehir-Ilgun güzergahını kullanarak Konya'ya geçmişti. Akşehir'den Ilgun'a dokuz saatte vardığını, Ilgun'u tasvir ederken eskiden büyük bir şehir olduğunu, Celali zulmünden tahrip olduğunu belirtir. Şehrin geniş bir arazide kurulmuş bağlık ve bahçelik olduğunu anlatır. Ilgun kaplıcalarından uzun uzun söz eder. Arada kalan menzillere işaret etmeksizin Ilgun'dan Konya Kalesine varışını anlatır.<sup>28</sup> Evliya Çelebi, İznik-Konya arasındaki menzillerden de bahsederken, Akşehir'i bu güzergah üzerinde göstermiştir. Bu güzergah üzerinde geçilecek yerlerin isimlerini

<sup>25</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, (1994), *Osmanlı Tarihi*, C.II, Ankara, ss.168-169.

<sup>26</sup> *Haydar Çelebi Ruznâmesi*, s.96.

<sup>27</sup> Katip Çelebi, (1144), *Cihânnümâ*, İbrahim Müteferrika Matbaası, İstanbul, ss.619-671.

<sup>28</sup> Evliya Çelebi, *Seyahatname*, C.I-II, Mümin Çevik (Haz.), İstanbul, s.765.

şöyle vermektedir: İznik Kalesi, Lefke kasabası, Söğüt, Eskişehir, Seyid Gazi, Hüsrev Paşa Hanı, Babid, Bolvadin, Akşehir, Ilgun, Ladik, Konya.<sup>29</sup>

Yukarıdaki güzergahları tahlil ettiğimizde, İstanbul ve Bursa'dan çıkan yollar Batı Anadolu'da birleşerek Şam'a kadar uzanıyordu. Nitekim Polonyalı Simon da Maraş-Kayseri üzerinden İstanbul'a giderken Konya-Akşehir-Afyon ve İzmit yolunu kullanmak suretiyle yolculuğunu tamamlamıştı. XVII. yüzyıl padişahlarından IV. Murad, Bağdad seferi için 8 Mayıs 1638'de İstanbul'dan yola çıkmış ve 7 Haziran 1638'de Akşehir'e varmıştır. Bu seferi anlatan Menzilnamede Akşehir tasvir edilirken denilmiştir. Menzilnameye göre ordu bir gün burada konaklamıştır.<sup>30</sup>

Yukarıda açıkça görüldüğü üzere Akşehir hem Osmanlı dönemi öncesi hem de Osmanlı devrinde önemli ticaret yollarının üzerinde stratejik olarak önemli bir konumda idi. Bu özelliklerinden dolayı tarih boyunca üzerinde kurulan tüm devletler için önemli bir merkez durumunda olmuştur. Bu önemine binaen sıkça saldırı ve işgallere maruz kalmıştır. Fakat tüm bu işgal ve saldırılar karşısında önemini bir an bile kaybetmeyerek bugün dahi önemli yolların kesiştiği stratejik bir mevki olma özelliğini muhafaza edebilmiştir.

### 1.1.3. Akşehir Bölgesinin Coğrafyası

Bir sancağın coğrafi konumu o sancağın sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi özelliklerinin tümünü etkilemektedir. Sınır belirleyicisi olarak sıradalar, tarihi yollar ve dağ geçitleri büyük önemi haizdir. Bilhassa Anadolu coğrafyasında bulunan sancakların yerleşim merkezi olarak seçiminde ve sınırlarının belirlenmesinde ilk çalarda kavimlerin izledikleri göç yollarının da büyük rol oynadığı görülmektedir. Genellikle vadiler içinde nehir ve ırmakları takip ederek ilerleyen bu yolların güzergahın belirlenmesinde tesirli olmuş ve tabii olarak sınırların başka yönlerden oluşmasına da pek imkan tanımamıştır.<sup>31</sup>

Akşehir sancağı, Batı Anadolu'nun Göller Bölgesi'ndeki Akşehir Gölü'nün güneyinde bulunan ve görel olarak sulak bir bölgededir.<sup>32</sup> Sultan Dağları'nın eteğinde

<sup>29</sup> Evliya Çelebi, a.g.e., ss.764-765.

<sup>30</sup> Rifat Özdemir, (1998), *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara, s.23.

<sup>31</sup> Adnan Gürbüz, (2001), *XV. ve XVI. Yüzyıl Osmanlı Sancak Çalışmaları Değerlendirme ve Bibliyografik Bir Deneme*, Dergâh Yayınları, İstanbul, s.23.

<sup>32</sup> a.g.e., s.25.

kurulmuş doğa güzelliği bakımından oldukça zengin olan Akşehir deniz seviyesinden 1020 metre yüksekliktedir. Akşehir'in kuzeybatısında İshaklu, doğusunda Ilgun ve Konya, güneydoğusunda Çimenli ve Doğanhisar, batısında Sultan dağları ve Isparta, kuzeyinde Yunak ve Ankara, güneyinde ise Yalvaç ve Karaağaç bulunmaktadır. Akşehir 1442 kilometrekare yüzölçümüne sahiptir.<sup>33</sup>

Anadolu coğrafyası incelendiğinde yerleşmeler genellikle dik yamaçlara ve dağlara sırtını vermiş zeminler üzerinde kurulmuşlardır. Savunmaya elverişli bir durum oluşturan bu tür yerleşmeler Akşehir dahil birçok Anadolu sancağında mevcuttur. Şehrin ismini alan Akşehir Gölü, merkezin 8 km. kadar kuzeyinde bulunmaktadır. Bu göl, suyunun çoğunu Bolvadin'in 8 km. doğusundaki Eber gölünden alır. Akşehir gölüne küçük Eber'in büyük havuzu da denilebilir. Eber gölü ise zengin su kaynağını Afyon ve Tiras dağlarından inen sularından alır. Eber'in tabii bir savağı olan Akşehir Gölü 371 kilometrekarelik yer kaplamaktadır. Bunun 279 kilometrekarelik kısmı bataklık ve sazlık, geri kalan kısmı aynalık halinde sudur. Sultan Dağlarının doğu meyillerinden inen İshaklu, Dereçine, Kırça, Deliçay, Ulupınar, Nadir, Akşehir, Bermende, Engili, Elfiras, Adıyan, çay ve dereleriyle sel suları Akşehir Gölüne akmaktadır.<sup>34</sup>

Genellikle Akşehir'in bitki örtüsü maki denilen çalılık, karaağaç, meşe ve çam ağaçlarıyla kaplıdır. Dağların eteklerine inildikçe çeşitli meyve ağaçları vardır. Kentin çevresi oldukça sık ağaçlarla kaplanmıştır. İç Anadolu bölgesinin pek mutena bir bölgesini teşkil eden Akşehir; tarih, kültür, tabiat, iklim, ekonomik ve sosyal bakımdan diğer bölgelerden ayrı ve kendine has bir özelliğe sahiptir.

#### **1.1.4. Akşehir Sancağı ve İdari Taksimatı**

Karaman eyaleti'nin yedi sancağından biri olan Akşehir sancağı, eyaletin nüfus ve gelir açısından en düşük sancağıdır. Coğrafi açıdan baktığımızda ise Akşehir sancağı olarak ifade edilen yer, Sultan Dağlarının eteğinde dik yamaç ve dağlara sırtını vermiş, oldukça önemli bir konumdadır. Sancağa ismini sancağın merkezi olan Akşehir kazası vermiştir. Akşehir, Osmanlı Devleti topraklarına katılmış olduğu 1466 ve müteakibinde 1476 yılında yapılan tahrirlerde vilayet olarak tanımlanıyordu. Bu devirde "liva" ve

<sup>33</sup> Ali Küçüktop, (1978), *Her Yönüyle Akşehir*, Akşehir, s.14.

<sup>34</sup> Konyalı, a.g.e., s.193-195.

“sancak” tabirinin kullanıldığı pek görülmez. Aynı şekilde Akşehir’in etrafındaki şehirler içinde Beyşehir vilayeti, İnsuyu vilayeti, Zengicek vilayeti, Ilgun ve Hatunsaray vilayetleri gibi terimler kullanılmıştır. Malum olduğu üzere bu dönemde “vilayet” terimi idari olmaktan ziyade, büyük veya küçük bir kasaba ile etrafındaki köyleri ifade eden bir tabirdir. Sancak tabirinin ise genellikle XVI. yüzyıldan itibaren kullanıldığını görmekteyiz.

### 1.1.5.Akşehir’in iktisadi yapısı

Osmanlı Devleti’nde bir bölge halkının iktisadî yapısı, üretim ve tüketim tarzlarıyla beraber bunlarla ilişkili olan unsurları ihtiva etmektedir. Bu yapıyı tahlil ederken de istatistiki verilerin gerekliliği malumdur. Bu malzemelerin en önemlisi ise temettüat defterleridir. Araştırmamızın nüvesini teşkil eden temettüat defterleri Osmanlısının sosyo-iktisadî yapısını ortaya koymada essiz kaynaklardır.

Osmanlı Devleti’nin iktisadî gücünü esasen ziraat teşkil etmekte olup bu da ekincilik, bağcılık ve hayvancılık olmak üzere başlıca üç şekilde inkişaf etmektedir. Akşehir sancağı köylerinde iktisadi hayatın esası ziraat ve hayvancılığa dayanmakta idi. Köylerin hemen hepsinde halkın ziraatle meşgul olduğu ve buna bağlı olarak hayvan beslediği bilinmektedir. Ayrıca Akşehir köylerinde bol miktarda meyve ve sebze yetiştiği tahrir defterlerindeki bilgilerden anlaşılmaktadır. Fakat sancağın üç kaza merkezinden birini oluşturan merkez kaza hüviyetindeki Akşehir kaza merkezinde hizmet sektörü, tarım sektörünün önüne geçmiştir.<sup>35</sup>

Akşehir kaza merkezinde kendine bağlı olan köylerden farklı olarak tarım sektörü, hizmet sektörünün daha gerisinde bir durumdadır. Bununla beraber şehirli zümrenin de az miktarda da olsa ziraat yaptıkları ve buna ilave olarak bağ, bahçe ve tarla sahibi olduklarını tetkik ettiğimiz vesikalardan anlıyoruz. Bu durum Anadolu şehri için karakteristik bir özellik idi. Ayrıca bu husus karaman vilayet kanunnamelerinde de yer almıştır.<sup>36</sup>Bu durum bugün dahi Yeşil Akşehir adıyla anılan bölgenin temellerinin o tarihlerden itibaren atıldığına dair iyi bir kanıt olarak düşünülebilir. Fakat Akşehir kaza merkezi gelir kaynaklarından da anladığımız üzere, çoğunluk tarım dışı faaliyetlerden

<sup>35</sup> İsmet Miroğlu, (1990), *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası*, Ankara, s.170.

<sup>36</sup> Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, III, s.317.

geçimini sağladığından Akşehir şehriyle ona bağlı köylerin birbirinden farklı dünyalara sahip olduğunu söylemek bizim için yanlış olmayacaktır.

Akşehir kazasında şehrin ekonomik kimliğinde en büyük paya sahip olan sektör hizmet sektörüdür. Hizmet içinde basta ticari faaliyetler olmak üzere güvenlik, evlilik ve resmi muamelelerden alınan vergiler yer almaktadır. Kapanlardan alınan ihtisab vergisi, pazarda alışverişi yapılan ürünlerden alınan bazaristan vergisi, tahıl pazarından alınan vergiler, asesbasının aldığı vergi, arusiye vergileri, bad-ı heva vergileri, beytü'l mal, mal-ı gaib, mal-ı mefkud, yava ve kaçkunlardan alınan vergileri sayabiliriz.

Şehirlerde ticaret faaliyetlerinin yürütüldüğü yerler pazar, bedesten, kapan, han ve dükkanlardır. Birçoğunun gelirlerinden vakıflar da pay almakta olup karşılığında bazı beledi hizmetler yapılmaktaydı. Genel olarak şehrin bütününe ilgilendiren her türlü hizmet, cami, okul, kitaplık, hastane, han, çeşmeler, sebiller, imaretler, hatta mezarlıklar hep vakıflar kanalıyla yapılmışlardır.

## **1.2. ZİRAİ YAPI YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER**

Osmanlı Devleti'nin iktisadi yapısını genel itibariyle ziraat teşkil etmekte olup halkın önemli bir çoğunluğu bu alanda istihdam edilmekteydi. Tetkik ettiğimiz Akşehir sancağı coğrafî şartları itibariyle zirai üretime uygun bir konumdadır. Kuşkusuz suyun bulunabilirliği ve iklim yapısı bu duruma önemli bir oranda etkendir.

Osmanlı ziraat sektörünün en başta gelen mahsulünü hububat, bilhassa buğday ve arpa teşkil etmektedir. Akşehir sancağı'nda buğday ve arpa istisnasız hemen hemen her köyde üretilmekte, bu mahsullerden alınan vergiler ise “öşür” adı altında belirtilmektedir. Bilindiği gibi aynı olarak alınan öşürün miktarı, tahrir defterlerinde kile ve müd gibi ölçülerle belirtildikten sonra dirlik değerleri akçe olarak gösterildiği için cari fiyatlar göz önüne alınmak suretiyle, bir de bunun nakdî karşılığı yani “tahrir kıymeti” kaydedilmektedir.

Osmanlı Devleti'nde hububat fiyatları, diğer bir ifade ile hububat narhları çok ciddi araştırma ve incelemeler sonucunda tespit edilmektedir. Tahrirlerde buğday, arpa ve diğer ürünler için konulan narhlar tahrir komisyonlarınca değil, doğrudan padişah huzurunda yapılmaktadır. Hububatın miktar ve kıymeti takdir edilirken kıtlık ve bolluk

senelerinin farklarını ortadan kaldırmak için üç yıllık ürün ortalaması dikkate alınmakta ve öşür miktarı bu şekilde tespit edilmektedir. Öşür tespitinden sonra narh'ın belirlenmesi için defterler merkeze gönderilmekte, bizzat padişah huzurunda narh verilmektedir.<sup>37</sup>

Osmanlı Devleti'nde ziraat alanlar bir çiftçi ailesinin isleyebileceği ölçülerde taksim edilmiştir. Bunlara çift veya çiftlik denilmektedir. Büyüklükleri mahalline ve toprağın verim kabiliyetine göre değişim göstermektedir. Osmanlı devleti'nde çok büyük oranda toprak parçalanması yaşanmıştır. Aslında devlet esas itibariyle küçük zirai işletme denilen çiftliklerin parçalanmasını arzu etmemekte, hatta bunu kanunnameler ile yasakladığı bilinmektedir. Fakat demografik sebepler sonucunda bu hükümün tatbiki güçleşmiştir. Akşehir sancağı'ndaki toprak parçalanmalarının en büyük sebebi nüfus artışları ve bunun bir sonucu olarak daha çok kişiye toprak temini endişesidir.

Bir köyde yaşayan yetişkin erkeklerin sayısı neferen veya cem'an çizgileri altında doğru olarak veriliyorsa da bunların altındaki çift, nim bennak sayıları orada bu miktarda toprağa sahip kişilerin sayısından ziyade, bu nitelikteki arazi parçası sayısını ifade eder. Böyle durumlarda nefer rakamı ile tek tek kategorilerin toplanmasıyla elde edilen rakamlar tam olarak çakışmaz. Mesela, eğer bir zemin sahibinin yeri bir çiftlik kadarsa o köydeki çift yazılan reaya'nın yanı sıra bu kişinin zemini de çift sayısına dahil olunuyordu. Nüfus olarak çift, nim ve bennak sahiplerini hesaplarken bunları hariç tutmak gerekmektedir. Zira bunlar, kişi olarak zaten aynı köyde veya başka bir köyde kaydolunmuşlardır. Tetkik ettiğimiz Akşehir sancağı tahrir defterlerinde zeminler, vergi birimlerine dahil edildiği halde nüfusla ilgili olarak çift ve nim toplamlarına dahil edilmemişlerdir. Akşehir sancağı dahilinde zeminler genel olarak nim statüsünde kaydedilmiş olup az miktarda çift olarak kayıtlı olanlar da mevcuttur. Akşehir sancağı genelinde ziraat yapılan toprakların büyük bir kısmının birimi bilindiğine göre, buradan hareketle sancak genelinde ekilebilir alanların dönüm olarak tahminî karşılığını bulmak mümkündür.<sup>38</sup>

Akşehir sancağı dahilinde yukarıda belirtilen ziraat sahaları içinde iki baştan tasarruf olarak kabul edilen malikane-divani sistemi tatbik edilmiştir. /10 tımar sahibine,

<sup>37</sup> Ömer Lütfi Barkan, Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri, s.40.

<sup>38</sup> Mehmet Öz, (1999), XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancagı, Ankara, ss.43-44.



1/10 malikane hissesi sahibine olmak üzere, 1/ 5 oranında öşür bedeli tahsis olunmuştur. Böylece çiftçi aleyhine bir durum oluşmakla beraber diğer zümreler güçlerini arttırmıştır. Daha evvel nüfus bahsinde izah ettiğimiz gibi köy nüfusunun şehirlere akmasının en önemli sebeplerinden biri de budur.

Öşür, orta çağlardan itibaren Hristiyan ve İslam dünyasının tanıdığı bir vergidir. Osmanlı Devleti mali mevzuatında şer'i hukuk arasında sayılan öşür; imparatorluğun miri arazi rejimi uygulanan yerlerinde ziraatle uğraşan çiftçilerin üretmiş oldukları mahsullerinden aynı olarak alınmaktadır. Bu vergi tahsil edilirken esas olan unsurlar mahalli örf ve adetler, toprağın verimlilik derecesi ve sulama şartlarıdır. Tahsil edilen vergi mahsulün yarısı ile onda biri arasında değişmektedir.<sup>39</sup>

Osmanlı Devleti'nde öşür ile birlikte alınan bir diğer vergi ise salariyedir. Salaria vergisi, öşrü tahsile memur olanların harman devresi boyunca kendisine yiyecek ve hayvanına yem olmak üzere, köylüden almaya salahiyyetli bulunduğu bir takım küçük zorunluluklardır. Kısaca yemlik karşılığı alınan bir vergidir. Salaria vergisi öşrün onda bir oranında toplandığı yerlerde yüzde 2.5 veya kırkta bir oranında alınmaktadır. Böylece öşür miktarı toplam ürünün sekizde birine karşılık gelmekteydi.<sup>40</sup> Bu vergi, öşrün 1/5 gibi yüksek oranda alındığı bazı bölgelerde alınmamış, gayrimişru sayılmıştır. Karaman eyaleti dâhilinde malikane-divani sistemi uygulanmasına ve öşür miktarı 1/5 olmasına rağmen salaria vergisinin alındığını kanunnâmelerden anlıyoruz. Ancak tetkik ettiğimiz Akşehir sancağı'ndaki kayıtlarda salaria vergisine sıkça rastlanmamıştır. Üretim hesaplamalarında salaria hissesi, şayet öşürde belirtilmişse dikkate alınmış, herhangi bir açıklama yapılmamışsa dikkate alınmamıştır.<sup>41</sup>

### 1.2.1. Bugday ve Arpa:

Bugday, Osmanlı Devleti'nde geçimlik ekonominin en temel ürünlerinden biri olup üzerinde inceleme yaptığımız Akşehir bölgesinde en fazla yetiştirilen üründür. İklimin de üretim için uygun olması verimin artmasında önemli bir etkidir. Üretimde en basta gelen ürün olmasının bir diğer sebebi bölge insanının temel gıda maddesi olan

<sup>39</sup> Ömer Lütü Barkan, *Öşür*, İA, IX, s.485.

<sup>40</sup> Ömer Lütü Barkan, (1943), *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları Kanunlar I*, İstanbul, s.20.

<sup>41</sup> Mehmet Akif Erdoğan, *Karaman Vilâyeti Kanunnâmeleri*, ss.511-512.

ekmeğin hammaddesi olmasıdır. Ayrıca bulgur, nişasta gibi gıda maddelerinin hazırlanmasında da önemli oranda kullanılmaktadır.

Buğday, ekonomisi tarıma dayalı toplumlar için en önemli ürün olmasının yanında stratejik bir öneme de sahiptir. Osmanlı Devleti gibi her daim seferler ve savaşlar içinde olan bir devlet ordusunun iâşesini ikmal için buğday'a şiddetli bir şekilde ihtiyaç duymaktadır. Bu sebepten hububat ziraati ve hassaten buğday üretimi Osmanlı Devleti tarafından bizzat teşvik edilmiş ve üretim mekanizması kanunnameler ile sıkı bir denetime tabi tutulmuştur. Toprağı isleyen bir köylünün ürettiği buğdayın ilk önce kendi ihtiyaçlarını tedarik ve daha sonra ordunun ihtiyaçlarını ikmal açısından Osmanlı Devleti nazarında büyük bir öneme haizdir.

Akşehir sancağı genelinde buğdaydan sonra en fazla üretimi yapılan ürün arpadır. Halkın elindeki buğdayın yetersiz olduğu durumlarda ve kıtlık yıllarında buğday ununa karıştırılarak ekme yapımında da kullanılmıştır. Ayrıca arpa, Osmanlı ordusunun iâşe ve ikmalinde stratejik bir öneme sahiptir. Keza ordunun en önemli mobilize birliği olan atlı birliklerin iâşesi için vazgeçilmez öneme sahiptir.

XVI. yüzyılın başlarından sonlarına doğru nüfus artışına paralel olarak tarım alanlarında da kısmi bir artış olduğu görülmekle beraber toprak ve nüfus arasındaki dengenin, nüfusun normalin üzerindeki artışından dolayı bozulduğu anlaşılmaktadır. Taşradan şehir merkezlerine sürekli göçler ile tüketim hacmi artmakta fakat üretim kaynakları daralmakta, sonuçta arz ve talep arasındaki denge darlık yönünde daha da kötüye doğru gitmektedir. Bu durum XVI. yüzyılın sonlarına doğru devletin içinde bulunduğu buhranın en önemli sebeplerinden biri olarak mütalaa edilebilir. Sonuç olarak bu dönemde Anadolu'da levent taifesi diye anılan yersiz ve yurtsuz bir sınıfın ortaya çıktığı ve bunların da devlete karşı isyanlarda ön planda olduklarını görmekteyiz.<sup>42</sup>

### **1.2.2. Burçak**

Taneleri hayvan yemi olarak kullanılan bir yem bitkisidir. Ayrıca saman gibi kaba yem kaynaklarının değerini arttırmak için de kullanılır. Taneleri mercimeğe benzemektedir. Akşehir sancağı dahilinde çok yaygın olarak ekimi yapılan bir bitki değildir.

<sup>42</sup> Sabri Ülgener, (1984), *Darlık Buhranları ve İslâm İktisat Siyaseti*, Ankara, s.43.

1584 tarihinde 3 karyede üretimi yapılmış olup üretim miktarı değişmeyerek 375 kile olarak kaydedilmiştir. Bu da daha önce belirtildiği gibi 11.546 kilograma tekabül edip öşre tekabül eden miktar yine 75 kile olarak kaydedilmiştir. Bu tarihte burçak narhı değişmeyerek 5 akçe olarak kalmıştır.<sup>43</sup>

### 1.2.3. Darı

Kuraklığa oldukça dayanıklı bir bitki olup tohumları besin olarak kullanılmaktadır. Daha çok Güneydoğu Anadolu Bölgesinde üretimi yapılmaktadır. Akşehir sancağı'nda sadece 1539 tahririnde ve yalnızca Çimen-İli nahiyesine tabi Resul Saray karyesinde kaydına rastlanmıştır. Bu tarihteki toplam üretim 150 kile olup, bu da 4618 kilograma tekabül etmektedir. Bu tarihteki darı narhı 5 akçedir.

### 1.2.4. Bostan Ürünleri

Akşehir sancağı genelinde kavun, karpuz, salatalık vb. bostan mahsullerinden vergi alınması bunlardan ticari menfaat elde edildiğini ortaya koymaktadır. Akşehir sancağı'nda reayadan genellikle nakdi olarak anılan bostan ürünlerinin öşür değerleri, defterlerde daha çok akçe olarak yazıldığından meyve ve sebzelerin pazar için üretilen kısmı vergiye tabi olduğundan köylülerin kendi tüketimlerine yönelik sebze ve meyve üretiminin kapasitesi bilinmemektedir. Bostan ürünlerinin vergilerinin alınma zamanı her mahsulün olgunlaşma ve toplanma zamanıdır.

Karaman eyalet kanunnamesine göre Akşehir sancağı dahilinde bostanın iyisinden her dönüme 15 akçe öşür alınır, kem bostandan ise öşür kıymete göre alınmaktadır.<sup>44</sup>

### 1.2.5. Bağ-Bahçe Ürünleri

Akşehir sancağı iklim ve tabiat yapısı itibariyle bağ ve bahçe ziraatine uygun bir yapıdadır. Özellikle bahçe ürünleri için verimli ve sulanabilir topraklarının mevcut olması verimin artmasında önemli bir etkidir. Bununla beraber hububat ziraatine uygun olmayan Sultan Dağlarının eteklerinde önemli oranda bağcılık yapılmaktadır. Bugün dahi Akşehir ve çevresi bağ ve bahçe ürünleri açısından çok önemli bir

<sup>43</sup> TK. KKA. TD 146, vrk. 1a-54b.

<sup>44</sup> Erdoğan, a.g.e., s.506.

konumdadır. Karaman eyaleti kanunnamesine göre Akşehir sancağı dahilinde bir dönüm bağdan bedel-i öşr otuz akçe alınmaktadır.<sup>45</sup>

Akşehir sancağı dahilinde bağlarda genel olarak üzüm yetiştirilmektedir. Üzüm, her türlü iklim şartında yetişebilen asma bitkisinin meyvesidir. Sancak genelinde hububat üretimine elverişli olmayan dağlık ve kır arazide bağcılık yapılmaktadır. Bahçelerde ise daha ziyade sebze ziraati yapılmakta ve meyve ağaçları bulunabilmektedir. Bahçeler bazen çok çeşitli meyve ağaçlarına sahip olabilmelerinin yanında, bazen bunlardan sadece birine bahçe-i emrud gibi sahip olabilmektedirler.<sup>46</sup>

Akşehir sancağı'nda bağ resminin dönüm hesabına göre alındığını yukarıda belirtmiştik. Bununla beraber bazı yerlerde üzüm sırasına ve bağ çubuğu adedine göre de vergi alınmaktaydı. Bölgelere göre çotak, tefek gibi isimler alan bağ çubukları, bağ vergisine esas olup kaç tanesinden ne kadar akçe vergi alınacağı sancaklara göre farklılık göstermekteydi. Osmanlı kanunnamelerine göre bir arazi parçasında meyve ağaçları birbirine yakın olup arazi ziraate uygun değilse bu tür toprak parçası bahçe hükmünde, eğer ağaçlar arasında bir çift öküz girip toprağı isleyebilecek kadar harekete sahip ise tarla hükmünde işlem görürdü.

### 1.2.6. Keten ve Kendir

Keten, kireçli topraklarda yetişen otsu bir bitkidir. Sadece dokumacılıkta kumaş yapımında değil, gıda olarak da tohumundan istifade edilmektedir. İleri olgunluk dönemlerinde lif kalitesi düşmekte, yağ düzeyi yükselmektedir. Liflerinin kalitesine göre kaba ya da ince dokumaların yapımında kullanılır. Kendir ise yurdumuzun birçok bölgesinde yetişen sınai bir bitkidir. Elyafı dışında tohumundan da yağ üretimi yolu ile faydalanılır. Kendir bitkisi ip, halat, urgan, vs. yapımında kullanılmakta olup Osmanlı donanmasının halat ihtiyacının temininde hayati bir öneme sahiptir. Bu bitkinin Osmanlı Devleti sınırları içinde en bol yetiştiği yerlerden biri Canik sancağı merkez kazası olan Samsun ve çevresidir. Bu bölgede XVI. yüzyılda bir kendir emniyeti kurulmuştur. Keten ve kendir üretiminin Akşehir sancağı içerisindeki payı çok fazla değildir.<sup>47</sup>

<sup>45</sup> Erdoğan, a.g.e., s.505.

<sup>46</sup> Mehmet Ali Ünal, (1999), *XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı*, Ankara, ss.108-109.

<sup>47</sup> Öz, a.g.e., ss.96-97.

**İKİNCİ BÖLÜM**  
**OSMANLI VERGİ SİSTEMİ**

## 2.1. OSMANLI VERGİ SİSTEMİ

Vergi, amme hizmetlerinin muntazam bir şekilde devamlılığını sağlamak için başvurulan bir çaredir. Devletlerin sosyal ve ekonomik hayatında önemli bir yere sahiptir.

Osmanlı Devleti'nde de vergi çok önemli bir yere sahipti. Vergiler hazine gelirlerinin büyük bir kısmını teşkil etmekteydi. Osmanlı devletindeki mali sistem esnek ama aynı zamanda istikrarlı bir yapıya sahipti. Anadolu'daki ve Rumeli'deki topraklar için ortak mali teşkilat uygulanırken, yeni fethedilen ve imtiyazlı bölgelerde vergi uygulaması ve mali teşkilat farklılık gösterebiliyordu. Yani bünyesinde birçok değişik kültürleri barındıran Osmanlı Devleti'nde vergi uygulandığı bölgeye göre farklılık gösteriyordu. Bununla beraber bu vergilendirme sisteminde herhangi bir keyfiyet söz konusu olmamaktaydı. Vergiler kesin ve sağlam kurallara bağlanmıştı. Aynı zamanda bu vergiler süreklilik göstermiştir. Osmanlı Devletinin vergi sistemini, Tanzimat'tan önceki klasik dönem ve Tanzimat sonrası olmak üzere iki ana başlık altında inceleyebiliriz.

## 2.2. KLASİK DÖNEM OSMANLI VERGİ SİSTEMİ

Klasik dönemde Osmanlı Devleti'nin vergi gelirleri temelde Şer'i vergiler ( tekalif-i şer'i ) ve örfi vergiler ( tekalif-i örfi ) olmak üzere ikiye ayrılıyordu.

### 2.2.1. Şer'i Vergiler (Tekalif-i Şer'i)

Şer'i vergiler içerisinde öşür (aşar), zekat, cizye, haraç ile bunların kısımları olmak üzere seksene yakın vergi yer almaktadır.<sup>48</sup> Bu vergi grubunun temeli İslami esaslara dayanmaktadır. Şeriatin gereği olarak alındıkları için rusum-u şer'iyye de denilmekteydi.

#### 2.2.1.1. Zekat

Osmanlı Devleti'nde İslami anlamdaki gibi zekat tarzında vergi alınmamaktaydı. Ancak bu alanda alınan vergilerin zekat nispetinde olması sebebiyle bu

---

<sup>48</sup> Yusuf Hallaçoğlu, (1991), *XIV-XVII. Yüzyılda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara, s.56.

şekilde tabir edilmiştir.<sup>49</sup> Hayvanlardan ve ticaret malları üzerinden alınan vergiler bu sınıf içerisinde yer alırdı.

Hayvanlardan alınan vergiler zekat-ı sevaim niteliğindedir. Bunlar ağnam resmi, deve ve camus resmi ile canavar resmidir. Ağnam resmi küçükbaş hayvanlardan alınırdı. İslam hukukunda at ve sığır cinsinden de zekat alınması caiz ise de Osmanlı Devletinde uygulanmamıştır. Tanzimat dönemine kadar değişik şekillerde ve isimlerde alınan bu vergi, Tanzimat'tan sonra koyun ve keçi sayısına göre değil de bunlardan elde edilecek süt, yün gibi gayr-i safi hasılası üzerinden % 10 oranında alınmıştır. Osmanlı Devleti'nde 1880'e kadar ziraat ve taşımacılıkta kullanılan deve ve camus'tan teşvik ve himaye amacıyla vergi almamıştır.<sup>50</sup> Ancak belirtilen tarihten sonra ziraat ve taşımada kullanmayan, yalnız ürünlerinden faydalanılan deve ve camusdan 10 kuruş vergi alınması kararlaştırılmıştır.

Ticari mallar üzerinden" Gümrük Vergileri" ile" İhtisab" Resmi alınırdı. Gümrük vergisi, iç ve dış gümrük vergisi olmak üzere ikiye ayrılırdı. Masdariye denen iç gümrük vergisi herhangi bir ticari ürün yada malın ülke içinde bir yerden başka bir yere naklinden dolayı alınırdı. Dış gümrük vergisi ise Amediye, Reftiye ve Müruriye olmak üzere üçe ayrılırdı. Amediye bu günkü ithalat, Reftiye ise ihracat vergisi olup, Müruriye de yabancı bir ülkeden gelip kullanılmadan başka bir ülkeye gönderilen mallardan alınırdı. İhtisab Resmi ise esnaf ve sanatkarlardan günümüz belediyelerinin tahsil ettikleri vergiler gibiydi. Damga, mizan, evzan, ekyal, yevmiye-i dekakin, Pazar bacı gibi isimlerle anılan bu vergilerden bazıları sonradan belediyelere devredilmiştir. Ayrıca ihtisab resmi Temettü vergisinin temelini oluşturmaktadır.

### 2.2.1.2. Öşür (Aşar)

Öşür onda bir anlamına gelmektedir. Çoğulu ise aşardır.<sup>51</sup> Osmanlı Devleti'nde öşür, miri arazi üzerinden alınan harac-ı mukasemedir. Haraç kelimesi hoş karşılanmayacağından bu vergiye öşür denmiş ve yüzyıllardır bu isimle devam edip gelmiştir.

<sup>49</sup> Ziya Kazıcı, (1991), *İslam Müesseseleri Tarihi*, İstanbul, s.301.

<sup>50</sup> Vedat Eldem, (1994), *Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*, Ankara, ss.174-175.

<sup>51</sup> Abdüllatif Şener, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*, İstanbul, s.119.

Şer'i bir vergi olan ve tarım ürünleri üzerinden alınan öşür, uygulamada ürünün cinsine yada bölgedeki çeşitliliğe göre farklı oranlarda alınmıştır. Osmanlı Devleti'nde İslami kaide ile birlikte fetih politikasına, bölgesel örf ve adetler ile ekonomik şartlara göre şekillenmiştir. Osmanlı Devleti'nde öşür olarak alınan vergi, şer'i öşürden mahiyet ve nisbet itibarıyla çok farklıdır.<sup>52</sup> Osmanlı Devleti öşrü İslam'daki uygulamadan farklı olarak, gayri müslim'den de almıştır. Yani İslami bir vergi olan öşür Osmanlı Devleti'nde biraz farklılık arz etmektedir. Nakdi, maktu ve daha çok aynı olarak alınan öşür vergisi, Osmanlı devleti'nin tarihi boyunca alınmıştır.

Osmanlı Devleti'nde gelirlerin dörtte birinden fazlasını teşkil eden öşür vergisi, alındığı ürünün cinsine göre değişik adlar taşırdı. Üzüm bağlarından resm-i bağ, pekmezden resm-i şıra, meyve bahçesinden resm-i bahçe veya resm-i fevakih, kavun karpuz gibi ürünlerden resm-i bostan, pamuktan resm-i penbe, ipekten resm-i harir, biçilen çayırdan resm-i giyah, avlanan balıktan resm-i ağ, baldan resm-i kovan yada resm-i küvvare gibi isimlerle öşür alınırdı.<sup>53</sup> Öşür oranı ise 1/10 ile 5/10 arasında değişirdi. Bu değişkenlik keyfi olmayıp, hem Osmanlı Devleti'nden önceki kanunlara, hem iktisadi şartlara hem de ürün miktarına bağlıydı. Arazinin tabii ve sun'i sulama şekline göre de öşür oranı değişmekteydi.

Tımar sisteminin iyi işlediği dönemlerde sipahiler tarafından toplanan öşür, iktisadi yapının bozulmaya başlaması ile iltizama bırakılmış, ancak mültezimlerin fazla kazanç sağlamak isteğiyle köylünün zor durumda kalmasını önlemek amacıyla öşürün toplanması işi muhassıllara havale edilmiş, ürün pazara sevkinde gecikme olmasından dolayı devletin zarara uğramasıyla tekrar iltizama verilmiştir.<sup>54</sup> Mültezimlerin bu olumsuz tutumuna rağmen, öşürün çürüyüp bozulmadan nakde çevrilmesi gibi zorunluluklar gereği olarak iltizam usulünden vazgeçilememiştir. Tanzimat'ın ilanı ile birlikte tek bir oran, verginin ismine uygun olarak 1/10 oranı kabul edilmiştir.<sup>55</sup> Öşür vergisi cumhuriyet döneminde 17 şubat 1341 (1925) tarihinde kaldırılarak, yerine mahsulat-ı araziye konulmuştur.

<sup>52</sup> Barkan, Öşür, s.486.

<sup>53</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, Osmanlı İktisadi Yapısı, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.II, İstanbul, s.532.

<sup>54</sup> Kütükoğlu, a.g.m., s.532.

<sup>55</sup> Barkan, Öşür, s.487.



### 2.2.1.3. Haraç

Haraç, vergi terminolojisinde toprak mülkiyetinden dolayı devletçe gayri Müslimlerden alınan vergi anlamındadır. Devletin toprak sahibi gayri müslimin elindeki toprak için veya kaldırdığı ürünlerden aldığı vergidir. Yükümlüsünün Müslüman olması halinde bile haraç vergisi alınmaya devam ederdi.

Şer'i vergiler içerisinde olan haraç bir başka tanımla arazi-i haraciye denilen topraklardan alınan vergidir. Müslümanlarca fetih edilen toprakların ahalisi yerlerinden kaldırılmayıp, toprakları kendilerine bırakılıp, cizyeye bağlanırsa bu topraklar arazi-i haraciye ismini alır ve vergiye tabi tutulurdu. Yani haraç vergisi haraci topraklardan alınmış ve mutasarrıfının etnik yapısına bakılmamıştır.

Haraç vergisi, harac-ı muvazzaf ve harac-ı mukaseme olarak iki kısma ayrılırdı. Harac-ı muvazzaf, ziraat yapılan arazinin mahsule bağlı olmayarak yüz ölçümüne göre maktu olarak alınan vergidir. Bu araziyi kullanan çiftçi ziraat yapmasa dahi vergisini ödemekle yükümlüydü. Harac-ı muvazzaf başlığı altında resm-i çift, resm-i zemin, resm-i asiyab, resm-i tapu, resm-i bennak, resm-i mücerret, resm-i ispenç, resm-i aruz, resm-i duhan, resm-i çift bozan ve resm-i cürüm ve cinayet isimleriyle değişik vergiler toplanırdı.<sup>56</sup>

Harac-ı mukaseme ise araziden elde edilen ürünün ve toprağın verimine göre alınan vergidir.1/10 oranından ve bunun yarısına kadar alınan vergi, ürün alınması durumunda ödenirdi. Ürünün tekrarında vergi de tekrarlanırdı.<sup>57</sup>

### 2.2.1.4. Cizye

İslam şeriatında zimmiler<sup>58</sup> üzerinden alınan himaye ve emniyet vergisidir. Daha geniş anlamıyla cizye, devlet himayesinde bulunan gayri Müslimlerden alınan baş vergisi olup devletin sakladığı hakların, emniyetin ve savaşa katılmamaları karşılığında alınmıştır. Cizye mükellefinin erkek ve akli başında olması, hür, sıhhatli ve çalışacak güçte olması gerekirdi. Kadınlardan, çocuklardan, yaşlılardan, hasta ve sakatlardan,

<sup>56</sup> Filiz Giray, (2001), *Maliye Tarihi*, Bursa, Ss.97-98.

<sup>57</sup> Kazıcı, a.g.e., s.309.

<sup>58</sup> Zimmi, İslam ülkesinde oturma hakkına sahip gayri Müslimler için kullanılan tabirdir.

sadece hibe ile geçinen rahiplerden, köle ve dilencilerden cizye alınmazdı.<sup>59</sup> Yani 14- 75 yaş arasındaki sıhhatli çalışan erkeklerden alınırdı.

İslam şeriatındaki uygulaması ile Osmanlı cizyesi arasında önemli bir fark yoktu. Osmanlı devleti bu vergiyi almakla gayri Müslimlerin tüm haklarını koruma altına alıyor ve askerlik hizmetinden de muaf tutuyordu.

Belli bir yerde oturmayan ve belli bir işi olmayan gayri Müslimlere yava, bunlardan alınan cizyeye de yava cizyesi denirdi. Yabancı tüccarlar yava sayılmadıkları için onlardan cizyede alınmazdı.<sup>60</sup> Devletin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturan cizye, başlangıçta cizyedar veya kolcular gibi özel memurlar vasıtasıyla hazine adına toplanmıştır ve cizye defterlerine kaydedilmiştir. Temettüat defterlerinde de cizye çeşidi ve miktarı gösterilmiştir. Fatih döneminden itibaren iltizama verilen cizye, II. Mustafa döneminde malikane usulüyle toplanmışsa da bunda başarılı olunamaması üzerine eski sisteme geri dönmüştür.

Cizye başlangıçta hane hesabı üzerinden alınmakta iken bu durumun zamanla adaletsizliğe sebep olmasından dolayı Köprülü Mustafa Paşa cizyede yenilik yapmış ve mükelleflerin mali durumlarına göre üç sınıf üzerinden alınması kararlaştırılmıştır. Cizye yükümlülerinin mali durumlarına göre, zenginlerden ala cizye, orta hallilerden evsat cizye, fakirlerden edna cizye ismiyle tahsil edilmiştir.<sup>61</sup> Bu sınıf cizyenin miktarı sabit olmayıp, dönemine göre farklı tarifeler uygulanmıştır. Cizye uygulaması 1855 (H. 1272) yılına kadar cizyenin bedel-i askeriye'ye tebdiline kadar devam etmiştir.

### 2.2.2. Örfi Vergiler

Tekalif-i örfiye ya da rusum-u örfiye denilen bu vergi grubu savaş gibi olağan üstü durumlarda hazineyi zor durumdan kurtarmak için uygulanmış ve ilk defa II. Beyazid döneminde “ imdad-ı seferiye” ismiyle “ Avarız vergisi” olarak tahsil edilmiştir. Bu vergi aslında geçici olmakla birlikte savaşların ve mali sıkıntılarının süreklilik arz ettiği dönemlerde örfi vergiler de süreklilik göstermiştir. Örfi vergiler genelde şehirli kesimden, tüccar ve pazarcılardan, hane hesabı üzerinden erkek nüfustan, yılda iki taksitle tahsil edilip tevzi defterlerine kaydedilirdi. Avarız

<sup>59</sup> Kütükoğlu, Osmanlı İktisadi Yapısı, s.533.

<sup>60</sup> Ahmed Tabakoğlu, (1986), *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul, s.274.

<sup>61</sup> Kazıcı, a.g.e., s.307.

vergilerinin miktarı her sene fermanla tespit edilir. İltizama verilmeyip, devlet bizzat aynı olarak yada avarız akçesi adı altında nakdi olarak toplanırdı. Sayısı zamanla 90'ı aşan örfi vergiler tekalif-i örfiye ve tekalif-i şakka olmak üzere ikiye ayrılırdı. Bunlardan Nüzül bedeli adıyla tahsil edilen avarız, Osmanlı Devleti ordusunun geçeceği yerlerdeki ahalinin aynı bir yükümlülüğüydü. Sürsat bedeli de belirli bir fiyat üzerinden ordu yiyecek ve ihtiyaçları için alınır ve her halükarda ihtiyacın karşılanamaması durumunda da işтира bedeli adı altında satın alma yoluna gidilirdi. Yine savaş harcamaları ve sulh döneminde askerin ihtiyacını karşılamak için imdad-ı seferiye, imdad-ı hazariye ve iane-i cihadiye isimleriyle nakdi avarızlar alınırdı.<sup>62</sup>

Avarız vergisi şahıs üzerine değil de avarız hanesi denen birimler üzerine konurdu. Derbendci, köprücü, menzilci, postacı, tuzla ve madenlerde çalışan işçiler gibi muaf olanlar çıkarıldıktan sonra, geriye kalan köy ve mahalle nüfusu tespit edilip, 3, 5, 7, 10 hatta 15 hakiki hane bir avarız hanesi kabul edilir ve vergiye ihtiyaç duyulduğunda bu hanelerinden vergi mal hizmet veya para olarak toplanırdı.<sup>63</sup>

Bu vergi sınıfı da Tanzimat'ın ilanıyla değişikliğe uğramış olup, Tanzimat'tan önce avarız-ı divaniye yada avarız vergisi adı altında divan kararı yada padişahın emri ile toplanmıştır. Avarız vergisi başlangıçta savaş giderlerini finanse etmek için konulmuş ancak 17. yy' dan sonra ulufe dağıtımı vs. gibi sebeplerle hazine yükünü hafifletmek için de tahsil edilir olmuştur.

### **2.3. TANZİMAT'TAN SONRA VERGİ SİSTEMİ**

Sultan Abdülmecid döneminde Mustafa Reşit Paşa tarafından hazırlanan ve 3 kasım 1839 tarihinde ilan edilen Tanzimat Fermanı ( Gülhane hatt-ı Hümayunu) Osmanlı Devleti tarihinde yeni bir dönem başlatmış ve bu dönemde mali, askeri, adli ve idari alanlarda bir takım ıslahatlar yapılmıştır.

Tanzim kelimesinin çoğulu olan ve nizam verme, düzenleme anlamına gelen Tanzimat ilanından yaklaşık yirmi gün sonra devletin resmi gazetesi olan Takvim-i vekayi'nin 187 numaralı ve 15 ramazan 1255 tarihli nüshasında yayınlanarak tüm yurda

<sup>62</sup> Giray, a.g.e., s.101.

<sup>63</sup> Kütükoğlu, Osmanlı İktisadi Yapısı, s.539.

duyurulmuştur. Ayrıca Fransızca'ya tercüme edilerek İstanbuldaki yabancı elçiliklere de gönderilmiştir.<sup>64</sup>

II. Mahmud'un son dönemlerinde başlayan maliyede ki ıslahat çalışmaları, Tanzimat dönemi ıslahatlarının da temel alanlarından biri olmuştur. Maliyede yeni bir dönemi başlatan Tanzimat Fermanı'nda vergi konusuyla ilgili ifadelerde yer almıştır. Bu ifadelerden mali alanda temelde üç özellik ön plana çıkmaktadır. Birincisi, vergilendirmede adaletin sağlanması ikincisi, iltizam usulünün kaldırılması ve üçüncüsü de yeni bir gider bütçesinin hazırlanmasıdır.

Tanzimat fermanının ilanından bir ay sonra vilayetlere gönderilmek üzere ikinci bir ferman hazırlanmış ve bu fermanla da mali alanda yapılması düşünülen yenilikler: örfi vergiler kaldırılıp herkesin mal, arazi, hayvan ve gelirleri tespit edilerek vergilerinin belirlenmesi ve öşürde iltizam usulünün kaldırılması. Ağnam resminin tek kalemde birleştirilmesi ve haraç vergisi ile cizyenin ıslah edilmesi ile aynı vergilerin kaldırılması şeklinde sıralanmıştır.

Böylece klasik Osmanlı Devleti vergi sisteminin gerçekte değişime uğradığı Tanzimat döneminde maliyede merkezleşme, örfi vergilerin kaldırılması, vergi tasnifinde ve muafiyetinde değişme, yeni vergiler ve iltizam usulünün kaldırılması planlanıyordu.<sup>65</sup> Böylece aynı ve bölgesel bir sistemden, nakdi ve merkezi bir sisteme geçilmek istenip vergide adalet hedeflenmişti. İdari alandaki düzenlemeler de daha çok maliyede merkezi sistemi uygulamak için yapılmış olduğu görülmektedir.<sup>66</sup> Bir başka deyişle Tanzimat döneminde yapılan düzenlemelerin esaslı mali sorunlara çözüm getirmektir.

Uygulamaya 1840 ' da iltizam usulünün kaldırılmasıyla başlanmıştır. İltizam öşürden ve her türlü mukata'lardan kaldırılmış her bölgenin toprak ürününe ve ticari mevkiine ve herkesin mal ve gelirine göre adil bir verginin alınması kararlaştırıldı. Her ilde vergi doğrudan muhassıl-ı emval ya da sadece muhassıl denen devlet memurları tarafından toplanmaya başlandı. Muhassıllara yardımcı olmak üzere sancak merkezleriyle kazalarda meclisler oluşturuldu. Vergi toplayan memur ve görevlilerin

<sup>64</sup> Coşkun Çakır, (2001), *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İstanbul, s.10.

<sup>65</sup> Şener, a.g.e., s.22.

<sup>66</sup> Halil İnalçık, (1996), *Tanzimat'ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri*, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, s.365.

çeşitli adlar altında kendileri için halktan aldıkları tüm aidatlar kaldırıldı. Ancak muhassıllık uygulamasından da iki sene sonra vazgeçip yeniden iltizam usulüne döndüler.<sup>67</sup>

Daha sonrada angarya usulü kaldırılıp, Hıristiyan ahaliden vergi toplama işi cizyedar yerine reaya kocabaşı'na bırakıldı. Haraç vergisini de cemaat reisleri tahsil edecekti. Tanzimat'la birlikte öşür vergisinde de düzenlemeler yapıp, hayvan vergileri ağnam resmi dışında kaldırılmıştır. Örfi vergilerinde hepsi kaldırılmış ve ancemaatin vergisi konulmuş ancak bu vergi yerini 1859 da emlak ve temettü vergisine bırakmıştır. Bu yenilikler dışında geliri artırmak için damga pulu ihdas edilmiştir. Ayrıca ticaret mahkemeleri kurulup, serbest ticaret anlayışı kabul edilmiştir.<sup>68</sup>

Başlangıçta Tanzimat'ın uygulandığı Anadolu ve Rumeli topraklarında yürütülen vergi reformlarında beklenen başarı sağlanamamış, düzensizlikler olmuştur. Bu sebeple 1841 de iltizam usulüne geri dönüldüğü gibi Tanzimat'ın uygulanmadığı diğer bölgelerde eski sisteme devam edilmiştir.

Tanzimat döneminin başlıca vergileri şunlardır.

### 2.3.1. Ancemaatin Vergisi

Tanzimat ile birlikte örfi vergiler tamamıyla kaldırılarak yerine tek bir vergi getirildi. Nizamnamede ancemaatin adıyla zikredilen bu vergi herkesin sahip olduğu emlak, arazi ve ödeme gücüne göre, örfi vergiler yerine tek bir vergi olarak lazım gelenler tarafından alınacaktı. Böylelikle mültezimler bu işe karıştırılmadığı gibi, tarım kesimiyle birlikte şehirli nüfusta vergi vergi kapsamına alınıyordu.<sup>69</sup> Vergi yükümlülerinin ödeme güçlerini tespit etmek amacıyla muhassıllar tarafından 1840 yılından itibaren yeni tahrir çalışmaları yapılmıştır. Verginin toplanması ise iltizama verilmeyerek muhtar, imam ve papazlar tarafından yapılmıştır.<sup>70</sup>

Başlangıçta ruz-ı Hızır ve ruz-ı kasım şeklinde iki taksitle alınması kararlaştırılan vergi sonraları yükümlünün mali gücünün elverdiği zamanlarda alınması prensibi getirilmiş ve son olarak da on taksitle ödenmesi kararlaştırılmıştır. Uygulamada

<sup>67</sup> Bilal Eryılmaz, (1992), *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İstanbul, s.109.

<sup>68</sup> Giray, a.g.e., s.165.

<sup>69</sup> a.g.e., s.105.

<sup>70</sup> Şener, a.g.e., ss.94-104.

başarı sağlanamayan ve halkı memnun edemeyen ancemaatin vergisi yirmi yıl yürürlükte kaldıktan sonra 1858-1859 döneminde kaldırılarak yerini emlak, arazi ve temettü vergisine bırakmıştır. Tahririn yapılamadığı yerlerde sie vergi, Meşrutiyet'e kadar varlığına devam etmiştir.

### 2.3.2. Tahrir'e Dayalı Vergiler

Osmanlı devlet'inde yeni fethedilen ülkeler ile sahip olduğu arazide mülkiyet ve tasarruf biçimi ile vergi miktarını tespit etmek amacıyla belirli zamanlarda sayımlar yapardı ki buna tahrir denirdi. Türk İslam devletlerinde de görülen tahrir, Osmanlı Devleti'nde genelde 30 yılda bir yapılır, padişah değişiminde de yenilenirdi. Kuraklık ve su baskını gibi doğal afetlere uğrayan yerler ile savaş ve göç gibi sebeplerle nüfusun azaldığı yerlerde bölgesel tahrirlerde yapılırdı.

Tahrir ile tımar işleri ve eyalet sistemi kontrol edilir boşalan yerler imar ve iskan edilir, yeni fethedilen yerlerde Osmanlı nizamı tesis edilir, toprak tasarrufundaki anlaşmazlıklar çözülür ve devletin mali durumundan haberdar olunurdu. Ayrıca tahrir ile tahta yeni çıkan padişah hakimiyetini tesis ederdi.<sup>71</sup> Faal nüfusun kazancının tespit edildiği bu sayımlar uzun sürer bazen yedi yılı bulurdu. Bu defterler sosyo-ekonomik tahsillerde ki kıymeti bir tarafa, Osmanlı Devleti arazisinin tapusu hükmündedir. Bundan dolayı bu defterlere tapu tahrir defterleri denilmektedir.

Tımar sisteminin yürürlükte olduğu sancaklarda uygulanan tahririn yapılmasına gelince önce tahriri yapılacak bölge için namuslu, güvenilir ve işten anlayan tahrir emini yada il yazıcı seçilirdi. Bunlar genelde sancakbeyi, kadı, müderris gibi kimseler olup yanlarına katipler verilirdi. Eminler kendilerine verilen talimatname ile birlikte görevli olduğu vilayete gider ve oranın kadısıyla da iş birliği yapardı. Bundan sonra tımar, vakıf, mülk sahipleri ve muaf olanlar belgelerini getirir ve tahrir emini de mufassal defterlerle karşılaştırır değişiklikleri kaydederdi. Arkasından diğer vergi nüfusu müsvedde defterlere kaydedilip merkezde bunlar birleştirilirdi. Muhtasar ismi verilen bu defterlerden iki nüsha icmal defterleri hazırlanırdı. Birisi defterhane hazinesine konurken diğeri sarayda saklanırdı.

<sup>71</sup> Erhan Afyoncu, (1999), Osmanlı Devletinde Tahrir Sistemi, *Osmanlı (İdari Teşkilat)*, C.VI. Ankara, ss.243-244.

Tanzimat'la ilan olunan vergi düzenlemelerinin uygulanması, vergi tahsil ve usulünün belirlenmesi için her şeyden önce yeni bir emlak ve nüfus tahririnin yapılması gerekli görülmüştür. Bu tahririn yapılması için zamana ihtiyaç duyulduğundan, uygulamadaki gecikmede doğal karşılanmalıdır. Osmanlı devleti'nde ilk tahririn ne zaman yapıldığı bilinmemekle birlikte günümüze ulaşan en eski tahrir defteri 1431 tarihli Arnavid Sancağı defteridir. Tahrir çalışmaları özellikle Kanuni döneminde yoğunlaşmakta olup III.Murad'dan sonra ise umumi tahrir yapılmamıştır. Ancak fetih edilen yerler ile düşman eline geçen yerlerin kurtarılması amacıyla tahrir yapılmıştır.<sup>72</sup>

Klasik tahrir usulünün 16. Yy'ın sonlarına doğru sona ermesiyle birlikte tahrir geleneği avarız tahrirleri şeklinde devam etmiştir. Tanzimat'tan sonra yürürlüğe giren emlak ve temettü vergileri için tahrirde yeni bir dönem başlamıştır. Ancemaatin verginin aşamalı olarak kaldırılmasıyla yerine tahrire bağlı olarak emlak, arazi ve temettü vergileri ile mesarif-i tahririye vergisi tahsil edilmeye başlanmıştır.

### **2.3.2.1. Emlak Vergisi**

Ancemaatin vergi 1859'dan itibaren yerini emlak ve temettü vergisine bırakmıştır. Emlak vergisi şehir ve civarındaki bina ve arazilerden alınmaktaydı. Binalar tahrir olunan değerlerinin %4 oranında vergiye tabi tutulurdu. Ayrıca gelir getiren binalarda gelire yıllık gelirin %4 ü ilave edilirdi. <sup>73</sup> bu oranlar yirmi yıl süreyle uygulanmış daha sonra değişikliğe uğramıştır.

Emlak vergisini 1870'lere kadar muhtarlar tahsil eder ve karşılığında makbuz verip parayı kaza sandığına teslim ederlerdi. 1870'den sonra tahsil heyeti ondan sonrada jandarma nezaretinde tahsil bölükleri bu parayı toplamıştır. Emlak vergisi 1931 tarihli Arazi ve bina Vergisi Kanunu'na kadar yürürlükte kalmıştır.

### **2.3.2.2. Temettü Vergisi**

Tahrire dayalı vergi sınıfından olan temettü vergisi herkesin emlak, arazi, hayvanat, ticaret ve çeşitli vesilelerle elde ettiği kazanca göre yani ödeme gücüne göre alınan vergidir. Bu konuyu ilerleyen bölümlerde detaylı bir şekilde inceleyeceğiz.

---

<sup>72</sup> Afyoncu, a.g.m., ss.311-313.

<sup>73</sup> Şener, a.g.e., s.107.

### 2.3.2.3. Mesarif-i Tahririye

Tahririn yapıldığı ilk yıla mahsus olmak üzere emlak ve kira gelirinin %1'i tüccar ve esnafın yıllık gelirinin % 5'i oranında tahrir masrafı olarak alınan geçici bir vergidir.<sup>74</sup> Yani bu vergi her tahrir sayımında bir defaya mahsus olmak üzere yükümlülerden belirtilen oranda alınırdı.

### 2.3.3. Bedeller

#### 2.3.3.1. Bedel-i Nakdi

Osmanlı devleti'nde askerlik hizmetini Müslümanlar yerine getirir ve Müslüman olmayan zümre cizye vermekle bu hizmetten muaf tutulurlardı. Sipahi ve yeniçeriler ile tımar ve zeamet sahipleri askerliği bedel ödeyerek yapamazlardı.

1845-1846 döneminde yapılan bir düzenleme ile askere alınacaklar kura ile tespit edilecek ve kendine kura isabet edenler orduya katılabilecekleri gibi yerlerine başka birini de gönderebilecekler ya da tespit edilen bedeli ödeyerek hizmetlerini yapmış sayılabileceklerdi. 15.000 kuruş olarak tespit edilen tutarı sonraları 5.000 kuruşa kadar düşürülmüştür.<sup>75</sup> Kısacası bedel-i nakdi askerlik hizmeti karşılığı olmak üzere alınan vergidir.

#### 2.3.3.2. Bedel-i Askeri

Tanzimat'la birlikte gelen eşitlik ilkesi çerçevesinde gayri Müslimlerden alınan cizye kaldırılarak yerine askerlik hizmetlerinden muaf tutulmaları karşılığı bedel-i askeri adıyla şahıs vergisi alınmaya başlanmıştır. Buna göre şahıs başına 5.000 kuruş ödenmesi ve her 180 kişinin bir asker vermesi kararlaştırılmıştır. Bedel-i nakdi Müslim, bedel-i askeri gayri Müslim ahaliden alınmaktaydı.

#### 2.3.3.3. Bedel-i Tarik

Tanzimat'a kadar yollar, geçit ve köprülerin bakım ve onarımı için özel birlikler kurulmuş yakın köyler bu hizmetle yükümlü olmuş ve bunlar bütün vergilerden de muaf tutulmuştu. Tanzimat'tan sonra bu muafiyetler kaldırılmış ve 1864'te "Menafi Sandıkları" kurularak öşür üzerine yapılan % 10 zam bu sandıklara aktarılmış ve

<sup>74</sup> Çakır, a.g.e., s.51.

<sup>75</sup> Giray, a.g.e., ss.109-110.



böylece yol yapım ve bakım gideri bu şekilde giderilmeye çalışılmıştır. Ayrıca 1869'da 16-60 yaş arası erkeklere beş yılda 20 gün yol bakım ve onarımı için çalıştırılması esası getirilmiştir.<sup>76</sup> Bu yükümlülük daha sonra bedel ödeyerek de yerine getirilecek şekilde düzenlenmiş ve 1952 yılına kadar varlığını devam ettirmiştir.

#### 2.3.4. Diğer Vergiler

Tanzimat döneminde vergi alanında yukarıdaki yenilikler dışında diğer yeniliklerden biride İstanbul halkı ile ilgili olmuştur. Tanzimat öncesi İstanbul halkı bir takım vergiden muaftı ve tanzimat'la bu durum ortadan kaldırılarak 1874'ten itibaren İstanbul'un emlak ve gelirinden "Dersaadet Vergisi" alınması kabul edildi. 1903'ten itibaren beş yıl süreyle başta İstanbul olmak üzere şehirlerde yaşayan 18 yaş ve üzeri erkeklerden "Baş Vergisi" ismiyle şahsi bir vergide alınmıştır.

Tanzimat'ın ilanıyla Avrupalılar cizyenin kaldırılması yönünde Osmanlı devleti'ne baskı yapmış ancak ihtiyacın olması sebebiyle cizye kaldıramamışsa da tahsil biçimini değiştirmiştir. Tanzimat'tan ıslahat fermanına kadar olan dönemde cizye yükümlüleri a'la evsat ve edna olarak üç sınıfa ayrılarak vergileri cemaat liderleri tarafından toplanmıştır. 1840-1842 arası dönemde tek tek alınan bir vergi olmaktan çıkıp cemaatlerden topluca maktu olarak alınan bir vergi olmuş ancak bu durum tahsilatı azaltmış ve farklı uygulamalar getirmiştir. Cizye 1856 yılına kadar bazı değişikliklere devam etmiştir. Bu tarihten sonra bedel-i askeriye'ye dönmüştür.

Öşür vergisi Tanzimat döneminde muhassıllık usulünün kısa bir denemesinden sonra eskiden olduğu gibi yine iltizam usulüyle alınmaya devam edilmiştir. Bu dönemde öşürde en önemli değişiklik oranlarda olmuştur. Yüksek oranlar hoş karşılanmayarak 1/10 oranında tahsili kararlaştırılmıştır. Tütünden ise duhan dönüm rüsumu kaldırılarak diğer zirai ürünlerde olduğu gibi 1/10 öşür alınmaya başlanmıştır.<sup>77</sup>

Ağnam vergisi de Tanzimat'la değişikliğe uğramıştır. Hayvan üzerinden alınan 5.5 kuruşluk vergi değiştirilerek, hayvan ürünlerinin yıllık geliri üzerinden alınan bir vergi halini almıştır. Taşımacılıkta kullanılmayan develerden de ilk defa vergi

<sup>76</sup> Giray, a.g.e., s.110.

<sup>77</sup> Çakır, a.g.e., ss.51-52.

alınmıştır.<sup>78</sup> ayrıca Rumeli’de domuz besleyenlerden, 1858’den itibaren Canavar resmi adı altında domuz üzerinden 10 kuruş vergi alınmış olup sonraları miktarı 3 kuruşa kadar indirilmiştir.

Tanzimat gümrük vergilerinde de düzenleme yapmıştır. Zaman içerisinde kara gümrükleri kaldırılmış, dış gümrüklerde ise yapılan anlaşmalar doğrultusunda 1850’ye kadar ki dönemde azalma görülürken 1862 tarifesinde ithal mallardan alınan vergide de artış kaydedilmiştir. Yine tanzimat’la gümrükte de iltizam usulü kaldırılıp İstanbul Emtia Gümrükleri Emaneti dairesi kurulmuştur.

İhtisap resmi’nin Tanzimat’la birlikte kaldırıldığı söylenirse de başta İstanbul olarak genelde ihtisap vergisi alınmaya devam edilmiştir.<sup>79</sup> İçki imal ve satışından da çeşitli isimlerle vergi alınmıştır. Ayrıca devlete ait arazi, orman, göl ve deniz avından ve av ruhsatı tezkerelerinden “Saydiya Resmi” adıyla av vergisi alınmıştır.

Tanzimat döneminde Damga resmi ve mahkeme harçlarıyla birlikte farklı isim ve şekillerde harç ve vergi alımı da devam etmiştir.<sup>80</sup> Tanzimat’la vergi anlamında yapılan tüm bu değişiklikler sonunda hedeflenen başarı sağlanamamıştır. Bunun nedeni ise yapılan yeniliklerin ruhuna uygun yetişmiş eleman ve vasıta olmayışıydı.<sup>81</sup> Yani dönemin sosyo-ekonomik şartları devam etmekte olan alışkanlıklar bilgi yetersizliği gibi sebeplerle kabul edilen kararlar Tanzimat’ın öncelikli uygulandığı yerlerde bile tamamıyla yerine getirilmedi. Sayım kısa sürede tamamlanamadığı gibi uygulama yarardan çok zarar getirdiği gerekçesiyle muhassıllıklar kaldırıldı. Yeniden iltizam usulüne dönüldü.<sup>82</sup>

#### **2.4. HAYVANCILIK VE HAYVANCILIKTAN ALINAN VERGİLER**

Akşehir sancağı dahilinde hayvancılık tarımla beraber yan uğraş olarak yapılmaktaydı. Özellikle Sultan Dağlarının eteklerinin geniş otlaklara sahip olması hayvancılık ünitesinin sancak gelirleri içindeki miktarını yükseltmekteydi. Sancak

<sup>78</sup> Erdoğan Öner, (2001), *Mali Olaylar ve Düzenlemeler Işığında Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali idare*, Ankara, s.368.

<sup>79</sup> Şener, a.g.e., s.157.

<sup>80</sup> Çakır, a.g.e., s.53.

<sup>81</sup> İnalçık, *Tanzimat’ın Uygulanması...*, s.367.

<sup>82</sup> Çakır, a.g.m., s.194.

genelinde hayvancılık temel olarak üç ana birime ayrılıyordu. Bunlar; küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve balıkçılıktır.

#### **2.4.1. Küçükbaş Hayvancılık**

Osmanlı İmparatorluğu'nda koyunlardan alınan vergiye adet-i ağnam ismi verilmektedir. Fakat adı her ne kadar koyun vergisi ise de keçilerden de alındığı bilinmektedir. Bu vergi Osmanlı Devleti'nde umumiyetle her vilayette müslim ve gayrimüslim ayırt edilmeksizin 2 koyuna bir akçe olarak alındığı görülür. Karaman eyaleti kanunnamesine göre Akşehir sancağı genelinde ganem vergisi 2 koyuna bir akçe olarak alınmaktadır. Tamamen bu vergi sipahiye kaydolunmuştur.<sup>83</sup> Bununla beraber bu verginin koyun başına alınan sabit bir vergi olması hasebiyle tahrir defterlerinde yer alan vergi toplamından hareketle bir sancaktaki tahminî koyun miktarını tespit etmek mümkündür.

#### **2.4.2. Arıcılık**

Osmanlı Devleti'nde arıcılıktan alınan vergiler küvvare resmi, öşri kovan, öşri asel gibi isimlerle anılmaktadır. Bu vergi reyanın elinde bulunan arı kovanları mahsulünden bazı yerlerde bal olarak, bazı yerlerde akçe olarak alınmaktadır.

Reaya, arılarını otlatmak üzere başka bir sipahinin tımarına götürdüğü takdirde kovan resminin yarısını kovan sahibinin kayıtlı olduğu tımar sahibi, yarısını da kovanın bulunduğu tımar sahibi alır. Karaman eyaleti kanunnamesine göre Akşehir sancağı dahilinde kovan resmi her kovana iki akçedir. Hiç bal bulunmayan kovandan ise kovan resmi alınmamaktadır.<sup>84</sup> Bununla beraber reaya arılarını başka bir yaylak ve otağa götürür ise iki akçenin bir akçesin sahib-i raiyyet ve bir akçesin kovanın hasıl olduğu arz sipahisi almaktadır.<sup>85</sup>

#### **2.4.3. Balıkçılık**

Akşehir sancağı dahilinde az miktarda da olsa balıkçılık ile meşgul olan reaya mevcuttur. Bu reaya Akşehir Gölü etrafındaki köylerde ikamet etmektedir. Bu köylerde ticari bir değere ulasan balık avlayan köylüler öşri mahi ismiyle bir vergi

---

<sup>83</sup> Erdoğan, a.g.e., s.484.

<sup>84</sup> Akgündüz, a.g.e., s.322.

<sup>85</sup> Erdoğan, a.g.e., s.486.

ödemektedirler. Bu vergiler sancağın toplam hasılatı içerisinde önemli bir yekün tutmamaktadır.

#### **2.4.4. Yaylak ve Kışlak Resimleri:**

Yaylak resmi kanunnamelerde otlak ve mer'a resmi olarak da geçmektedir. Sürülerini başka tımar sahibinin tımarında otlatan veya miri yaylaklarda yaylatan sürü sahipleri veya göçebe kabilelerden yılda bir defa olmak üzere bazı yerlerde sürü başına, bazı yerlerde ise koyun başına alınan vergidir. Kışlak resmi, komda kışlayan koyun ve davar sürülerinden alınan bir vergidir. Karaman vilayet kanunnamesine göre her sürüden bir şişek resm-i kışlak alınır kaydı mevcuttur.<sup>86</sup> Akşehir sancağı'nda kışlak resmi, yine yaylak resmi gibi kaza merkez gelirleri arasında gösterilmiştir.

### **2.5. REAYADAN ALINAN VERGİLER**

Osmanlı Devleti'nde bu vergiler kişilerin sosyal ve hukuki durumlarına göre tahsil edilen vergilerdir. Bu vergiler içerisinde cizye hariç diğer vergilerin hepsi örfi vergilerdir. Bu vergiler Osmanlı vergi sistemi içerisinde çok önemli yer tutmaktadırlar.

Osmanlı Devleti XVI. yüzyılın başlarından itibaren fetihlerle sürekli genişlediği için devletin hukuki, askeri, mali ve sosyal yapısında da devamlı gelişme ve değişimler vuku bulmuştur. Bundan dolayı imparatorluğun her tarafına şamil tek bir vergi düzeni konulmamış, fethedilen her bölgenin coğrafi şartları, ırki ve kültürel özellikleri ile sosyal ve ekonomik yapısı dikkate alınarak ayrı ayrı düzenlemeler yapmak yoluna gidilmiştir.<sup>87</sup>

Osmanlı Devleti kendi bünyesine yeni katılan bölgelerde Kanun-i Osmani 'yi uygulamak yerine o bölgede daha önce hakimlerce konulmuş olan vergi düzenini ve mevzuatı bir müddet daha devam ettirmek ve orada Osmanlı hakimiyeti pekiştikten ve halk Osmanlı idaresine alıştıktan sonra aşamalı olarak Kanun-i Osmani 'ye geçmek şeklinde bir siyaset takip edilmiştir.<sup>88</sup>

<sup>86</sup> Erdoğan, a.g.e., s.510.

<sup>87</sup> Şinasi Altundağ, (1947), Osmanlı İmparatorluğu'nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma, TCFD, V/II, Ankara, s.189.

<sup>88</sup> Ömer Lütfi Barkan, (1980), Osmanlı Devrinde Uzun Hasan Bey'e Ait Kanunlar, *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler I*, İstanbul, ss.545-573.

Akşehir bölgesinin Karamanlılar elinden Osmanlıya intikali sonucunda bu bölgede Osmanlı kanunlarına aykırı olan hükümler fetihten takribi 52 sene sonra, 1518 tarihinde Mevlana Vildan Kanunnamesiyle değişikliğe uğramıştır.

Yani Osmanlı Devleti fethi müteakip Karamanlıların tertip etmiş olduğu kanunları hemen değiştirme yoluna gitmemiş, bölge halkının Osmanlı yönetim sistemine kendini hazırlaması için bir müddet beklemiştir. Nihayetinde Yavuz Sultan Selim 1518 tarihinde Mevlana Vildan'ı Karaman vilayetine göndermiş, ser'e ve Osmanlı kanunlarına aykırı hükümleri tespit ettirmiştir. Fakat bunu yaparken de eski kanunlar, kaziyye, fetvalar ve resmi belgeler dikkate alınarak bir kanunname hazırlanmıştır. Osmanlı kanunnamelerinde reayadan alınan vergiler; çift resmi, bennak resmi, caba resmi, mücerred resmi, ispenç resmi, cizye ve adet-i ırgadiye gibi bir takım bölümlere ayrılmıştır.

### 2.5.1. Çift Resmi

Bu vergi bir çiftlik veya bunun yarısı kadar (nim çift) yer tasarruf eden Müslüman çiftçiden senede bir defa olmak üzere nakden alınan bir nevi arazi vergisidir. Daha evvelki bölümlerde temas edildiği üzere Osmanlı yönetimi arazinin verim durumuna göre tespit edilen ve miktarı 60-150 dönüm arasında değişen ziraat arazisini bir çiftlik olarak kabul etmiştir.

Çift resminin menşei Osmanlı öncesindeki dönemlere kadar uzanır. Çift resminin esası, köylülerin senyörlere karşı mükellef oldukları döğen, boyunduruk hizmeti, orak vs. gibi bazı feodal hizmetlerdir.<sup>89</sup> İnalçık'a göre çift resmi sadece şahsi bir vergi değildir. Aile emeği, bir çift öküz ve ikisinin birlikte islediği arazi yani bir üretim ünitesi ve dolayısıyla bir mali ünite söz konusudur. Vergilendirilen kısım da bu birimdir. Kısacası çift resmi kombine bir vergidir. İnalçık, çift-hane sistemini bir üretim tarzı olarak değerlendirmiştir. Bu sistemde esas olan, toprağın bir ailenin işleyebileceği büyüklükte parçalara bölünerek aile çapında işletmecilik yapmaktır.<sup>90</sup>

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere çift resmi, başlangıçta Osmanlı öncesinden kalma bir takım feodal hizmetlerin nakde çevrilmiş karşılığı, örfi bir vergi iken sonradan reyanın çiftlik tasarruf etme şartına bağlı şahsi bir vergi haline gelmiştir.

<sup>89</sup> Halil İnalçık, Osmanlılarda Raiyyet Rüsümü, ss.36-39.

<sup>90</sup> Halil İnalçık, Köy, Köylü ve İmparatorluk, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, ss.6-7.

Osmanlı Devleti'nde gayrimüslim reayadan resm-i çifte karşılık "ispenç resmi" alınır. Fakat XVI. yüzyıl Akşehir sancağı mufassal tahrir defterlerinde gayrimüslim nüfus kayıtlı olmasına rağmen bu şahıslardan "ispenç resmi" alındığına dair herhangi bir kayıt mevcut değildir. Gayrimüslim nüfus aynen Müslüman ahalinin tabi olduğu çift resmini vermekle mükellefti.

### 2.5.2. Bennak Resmi:

Genel olarak elinde nim çiftten az yeri bulunan kar'ü kisbe kadir, evli, ayrı bir yerde veya babası ile birlikte oturan reayaya bennak denmektedir. Bennaklar "ekinli bennak" ve "caba bennak" olarak ikiye ayrılırlar. Nim çiftten daha az toprak tasarruf eden reayaya ekinli bennak, hiç yeri olmayan reayaya da caba bennak denmektedir.<sup>91</sup>

Mehmet Öz, ekinli bennaklerin dörtte bir çiftlik miktarı yer tasarruf edebileceklerini ifade etmektedir. Çift ve nim çiftlere göre bennaklerin durumu net değildir. Şöyle ki: Birkaç dönüme sahip bir kişiyle, yaklaşık 20-25 dönümü olan bir başkası aynı ekinli bennak resmini ödemekle mükellefti.<sup>92</sup>

### 2.5.3. Caba Resmi:

Caba, bekar olan baliğ kimseye derler. Babası yanında kisbe ve kare kadirdir. Yıllık 6 akçe vergi ödemekle mükelleftir. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere cabalar kendi geçimini kendi temin edebilen topraksız işçi konumundadırlar. Bunlar tarımsal işçilik dışında sanayi ve hizmet dallarında da çalışmışlardır. Karaman eyaleti dahilinde mücerred buluğa ermemiş ve müstakil kisbi olmayan raiyyete denmektedir. Mücerredler vergiden muaf tutulmuşlardır.<sup>93</sup>

XVI. yüzyıl sonuna doğru imparatorluk genelindeki iç karışıklıkların evliliği engelleyici bir etki yaptığı, dolayısıyla defterlerde "caba" olarak kayıtlı bekar nüfusun artmasına zemin hazırladığı söylenebilir. Bununla beraber toplumdaki huzursuzluğun, bekar nüfus üzerindeki etkisinin şiddeti belirlenemediği gibi bu artışı sebeplerini tek bir nedene bağlamak da doğru olmaz.

<sup>91</sup> İncalık, Osmanlılarda Raiyyet Rüsümü..., s.44.

<sup>92</sup> Öz, a.g.e., s.43.

<sup>93</sup> Erdoğan, a.g.e., s.481.

#### 2.5.4.Cizye Resmi

Osmanlı İmparatorluğu'nda gayrimüslim halktan şahıs basına alınan vergiye cizye adı verilmekteydi. Cizye belli bir yaşta bulunan hasta, sakat ve işsiz olmayanlardan alınmaktaydı. Osmanlılara önceki Türk-İslam devletlerinden intikal eden şer'i bir vergi olan cizyenin menşei, eski Yunanlılara ve Romalılara kadar dayandırılmaktadır. Osmanlı Devleti'nde Müslümanlar ile gayrimüslimleri birbirinden ayıran en önemli unsur cizye'dir. İmparatorluğun son dönemlerine kadar tatbik edilmiş olan cizye vergisi, daima nakit olarak alınır ve doğrudan doğruya merkezi hazineye aktarılırdı. Vergiler hiyerarşisinde meşru vergilerin en önemlisiydi. Şeriatta cizye bas vergisi, haraç arazi vergisi ise de Osmanlılarda sonradan cizye ile haraç bir addedilmiş, cizyeye haraç ismi verilmiş ve fermanlarda eş anlamlı olarak kullanılmıştır.<sup>94</sup>

#### 2.5.5. Tapu ve Destbani Resmi

Koru veya harman yeri olarak kullanılan veya üzerine bina yapılarak ziraatten hariç kalan araziden alınan vergiye resm-i tapu denilmekteydi. Destbani ise bir nevi korucu resmi olarak bilinmektedir. Mülkiyeti devlete ait olan araziden çiftlik tasarruf eden reaya bir defaya mahsus olmak üzere sipahiye resm-i tapu adı altında bir resim ödemektedir. Bu miktar çok defa arazinin bir yıllık mahsulünün kıymeti olarak belirlenen bu resim zuhurata bağlı olduğu için bazı durumlarda bad-i heva gurubu vergiler içerisinde ele alınmıştır. Fakat bu para mirî toprağın mülkiyet hakkını değil, sadece tasarruf hakkını satın almaya yetmektedir Tapu resmi toprağın pesin kirası olmaktan çok, toprağı satın almak için ödenen bir paraya benzemektedir.<sup>95</sup>

#### 2.5.6. Bad-i Heva Resmi

Bu guruba giren vergiler kimden ne kadar ve ne zaman alınacağı önceden kestirilemeyen zuhurata bağlı gelirlerdir. Bu yüzden bu guruba giren vergilere, defterlerde daima tahmini bir meblağ yazılmaktadır. Tahminde rol oynayan kriterler ise tımar arazisinin genişliği ve reayasının nüfusu gibi hususlardır. Bad-i heva türü vergilerin içerisinde resm-i arus, cürm-ü cinayet, niyabet, yava, abd-i abık, kenizek, adet-i destbani, tapu resmi gibi vergi çeşitleri girmektedir.

<sup>94</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, (1988), *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, s.321.

<sup>95</sup> Ömer Lütfi Barkan, *Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnamesi*, s.305.

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **BELİRLENEN MAHALLELERİN TRANSKRİPSİYONU**



### 3.1. SIRA NU: 09628 (KİLECI MAHALLESİ)

Konya eyaleti dahilinde olup bizzat idare olunan kazaların nefsi-i Akşehir'de Kileci ve ilhak olan mahallelerde sakin ahali-i İslam'ın tahrir temettuat defteridir.

Konya eyaleti dahilinde olup bizzat idarede bağlı kazalardan Akşehir kazasına tabi Kileci mahallesinde sakin ahali-i İslam'ın emlak ve arazi temettuatlarının kayıd defteridir.

\*Buruca imam karye-i mezkur

senei sabukada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Mehmed efendi'nin emlak ve arazi temettuatı

Arı kovanı	Bağçe	Kiraya virdigi gayri mezru tarla
Adet 2	Evinin	Dönüm 4
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	Bedeli icar senevisi
40	60/61 50	60/61 12
	<u>50</u>	<u>35</u>
	100	47

Bir senede tahminen temettuatı 102

\*Manifatura ticaretiyle matuf olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusadan sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 334 Aşar olarak bir senede virmiş olduğu Cem'an 40

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hacı Osman'ın emlak ve arazi temettuatı

Sağman manda	mezru tarla	ekin tarlası	mezru tarla	bakkal vekaleti
Resmi 2	dönüm 17	dönüm 1	dönüm 4	1
Hasılatı senevisi	hasılatı senevisi	hasılatı senevisi	hasılatı senevisi	
120	60/61 490	60/61 120		
Kendisinden bedesten	manda düvesi	düvesiz manda		
(?) 1	resmi 1	resmi 2		

Bir senede tahminen temettuatı 735

Manifatura ticaretinden temettuatı 2000

Oğlunun ticaretinden temettuatı 400  
3135

\*Tuzcu esnafından olduğu.

Sene-i sabukada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Mehmed'in emlak ve hayvan temettuatı

Merkeb resmi 1 kendisi iskan olduğu tuzcu vekaleti 1

Bir senede tahminen temettuatı

Tuzculuktan temettuatı 400

400

\*Bakkal esnafından olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusadan sabıkada bir senede virmiş olduğu 220

Aşar virgüsü olarak sene-i Bir senede virmiş olduğu Cem'an 67

Dönüm bahçe 7 5 Dönüm bahçe bağ olarak

Dönüm bağ 5 Bir senede virmiş olduğu

13

Hane 4 numro4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Hasan oğlu Halil'in emlak ve arazi temettuatı

Bağçe dönüm 1 gayri mezru tarla afyon tarlası mezru tarla

Hasılatı senevisi dönüm 75 dönüm 1 dönüm 15

60/61 80

hasılatı senevisi hasılatı senevisi

60/61 450 60/61 290

Kiraya virdiği bakkal dükkanı 1 bakkal vekaleti bağçe evinin 1

Badel-i icar senesi (?) 1 hasılatı senevisi

60/61 40

60/61 100

Bir senede tahminen temettuatı 850

Bakkallıktan temettuatı 1500

Kendi sanatından temettuatı 50

2400

\*Eskicilik ile matuf olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusada bir senede virdiği 222

Aşar olarak sene-i sabukada Bir senede virmiş olduğu Cem'an 28

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden topal hasan oğlu Ali'nin emlak ve arazi temettuatı

Dişi devesi resmi	Bostan dönüm	Afyon tarlası dönüm
1	2	1
Hasılatı senevisi 60/61 300		
Bir senede tahminen temettuatı 300		
Eskicilikten temettuatı <u>200</u>		
500		

\*Terzi esnafından olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusa olarak virmiş olduğu  
10 dönüm bağçe olarak bir borç miktarı bir senede virdiği

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Kargılı Mehmed oğlu Abdullah'ın emlak ve arazi temettuatı

Zevcesinin olduğu dönüm bağçe evin 3	bağçe dönüm 1
Hasılatı senevisi	hasılatı senevisi
60/61 100	60/61 200
Bir senede tahminen temettuatı 100	
Terzilikten temettuatı <u>100</u>	
200	

\*Yağcı esnafından olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabukada bir senede virmiş olduğu 62

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hacı Osman emlak ve arazi temettuatı

Kuzusu resmi	sağman ağnam	düvesiz manda	Gayr-i mezru tarla dönüm
6	6	1	3
hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	afyon tarlası dönüm	
60/61 450	36	1	
Kiraya verdiği yağcı dükkanı Kendisi iskan yağcı dükkanı Dölsüz ağnam resmi			
1		1	2

Bedel-i icar senesi  
60/61 72

Hasılatı senevisi  
8

Bir senede tahminen temettuatı 530

Yağcılıktan temettuatı 750

1280

\*Bakkallık ile maruf olduğu

Sene-i sabukada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Afyon dönüm Haşhaş dönüm

160/44

2/12

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Hasan oğlu Ömer'in emlak ve arazi temettuatı

Arı kovanı Dölsüz manda resmi Afyon tarlası dönüm mezru tarla dönüm

1

1

2

2

Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61

100

60/61

900

60/61

121

Dölsüz ağnam resmi

Kuzusu resmi

Sağman ağnam resmi

1

2

1

Hasılatı senevisi 14

Hasılatı senevisi 20

Bir senede tahminen temettuatı 714

Yağbanlıktan temettuatı 416

Bakkallıktan temettuatı 250

1280

\*Bileyici esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu70

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed Ali oğlu Hafız Hasan Ali'nin sakini olduğu

hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb bileyici olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 300

\*Müdersilik ile maruf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Hacı Halil efendi'nin sakini olduğu hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp müderrisinden olub şunun bunun iâşesiyle idare ola geldiği

\*İrgadlıktan maruf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği 5

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Meram'ın oğlu Mehmed'in emlak ve arazi temettuatı

Dölsüz manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Bağçe evin
1	6	Hasılatı senevisi
		60/61 100
	Bir senede tahminen temettuatı	50
	İrgadlıktan temettuatı	<u>200</u>
		250

\*Merkum bundan beş sene ikam karar eylemiş mahalle (?) iddiği

Hane 12 Numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdurrahman oğlu Hacı Halil İbrahim'in emlak ve arazi ve hayvanat vesairesi olmayıp ve buzardan müfakkid olduğu

\*Helvacı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Cem'an 65

Hane 13 Numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Osman'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı

Gayri mezru tarla dönüm	Ekin tarlası dönüm	mezru tarla dönüm
17	1	15
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
10	60/61 300	60/61 598
Sağman inek resmi	Dölsüz manda resmi	sağman manda resmi
1	1	2
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	Bedel-i icar senesi
20	130	60/61 60

Helvacı dükkanı	Kovan resmi	Akdiş resmi	sağman ağnam resmi
1	10	1	10
	Bir senede tahminen temettuatı		805
	Helvacılıktan temettuatı		1200
	Oğlunun helvacılıktan temettuatı		<u>1300</u>
			2305

\*Ekmekçi esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 220

Bedel-i icar kovanı 2

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu hacı Hüseyin'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Arı kovanı resmi	Safir devesi resmi
1	1	1

Hasılatı senevisi 20

Bir senede tahminen temettuatı 20

Ekmekçilikten temettuatı 500

520

\*Terzi esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 145

5 dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı İbrahim oğlu Hasan'ın emlak ve temettuatı

Bağçe dönüm	Hasılatı senevisi
1	60/61 100

Bir senede tahminen temettuatı 50

Terzilikten temettuatı 250

300

\*Borcı hacı imam mahalle-i mezbur

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada oldığın hiçbirsey virmemiş olduğu

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı İbrahim oğlu Hafız İsmail'in hayvanat ve temettuatı

Manda dölsüz resmi	Dölsüz ağnam resmi	Sağman ağnam resmi
1	4	18
	Hasılatı senevisi 8	Hasılatı senevisi 1008
	Bir senede tahminen temettuatı	116
	Mekteb hevacalığından temettuatı	<u>150</u>
		266

\*İmametlik ile maruf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

5 dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Hacı Mehmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

(?) resmi	Sağman inek resmi	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	1	12
	Hasılatı senevisi 30	Hasılatı senevisi	
		60/61	100

Sağman ağnam resmi	Kuzusu resmi
3	2

Hasılatı senevisi 18

Bir senede tahminen temettuatı 98

İmamlıktan temettuatı 300

398

\*Berber esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Bir senede 2 dönüm bağçe olarak borç miktarı verdiği

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı hasan oğlu Ömer'in emlakı ve temettuatı

Akdiş resmi	bağçe
1	1
	Hasılatı senevisi
	60/61
	50

Bir senede tahminen temettuatı	25
Berberlikten temettuatı	250
(?) temettuatı	<u>240</u>
	515

\*Ekmekçi kalfalığıyla matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

3

Bir senede tahminen temettuatı	000
Ekmekçi kalfalığından temettuatı	<u>250</u>
	250

\*Saraç esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 145

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Halil'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp saraçlık sanatıyla maruf olduğu bir senede tahminen temettuatı 600

\*Piyade tımarlı sipahiden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 110

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Musa oğlu Mehmed Ali'nin hayvanat ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Bir senubi nizami tımarlı sipahilikten temettuatı	<u>900</u>
	900

\*Kalaycı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

10 bedeli aşır bostan



Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden kalaycı Hasan oğlu Ahmed'in emlakı ve arazi ve temettuatı

Kendisi iskan kalaycı dükkanı	Bostan dönüm	
1	3	
	Hasılatı senevisi	
	60/61	200
	Bir senede tahminen temettuatı	100
	Kalaycılıktan temettuatı	<u>300</u>
		400

\*İmam cami-i şerif

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mehmed efendinin emlakı ve temettuatı

Kiraya viridiği (?)	dölsüz inek resmi	kiraya viridiği bedestenden
1	1	1
Bedel-i icar senesi		bedel-i icar senesi
60/61	120	60/61
		100
	Bir senede tahminen temettuatı	110
	Evle cami-i şerfin imamet sanatından	102
	Mektep hevacılığın temettuatı	<u>150</u>
		362

\*sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak Hiçbirşey virmemiş olduğuMerkum aladan ve ihtiyar fukaradan olup ve birde merkum emlakından başka bir şeyi olmayıb şunun bunun iaşesiyle idare olunageldiği.

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Halil'in oğlu Ömer Osman'ın emlakı ve temettuatı

Bağçe evlek

1

Hasılatı senevisi

60/61 40

Bir senede tahminen temettuatı 20

\*Berber esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 180

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi berber dükkanı dölsüz inek resmi mezru tarla dönüm

1 1 1 6

Hasılatı senevisi

60/61 60

Bir senede tahminen temettuatı 000

Berberlikten temettuatı 500

500

\*Kiremitçi esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 120

5 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 26 numro 26

Mahalle-i mezbur sakinesinden Sadık oğlu Hasan'in emlak ve temettuatı

Merkebe resmi bağçe dönüm

1 1

Hasılatı senevisi

60/61 100

Bir senede tahminen temettuatı 50

Kiremitçi esnaflığından temettuatı 500

550

\*Hatıplik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

Hane 27 numro 27

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Ahmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi dölsüz inek resmi

1 1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Hatıpliğinden temettuatı 250

250

\*Merkum bennam olup vasıb validesi olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 28 numro 28

Mahalle-i mezbur sakinesinden (?) oğlu Mehmed'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp dahi iktidarı olmadığından şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 120 Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Camiş 12 afyon 44

Ceman 56

Mahalle-i mezbur sakinesinden Barancı Osman oğlu ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Bostan dönüm	Afyon tarlası dönüm
1	2	2
		Hasılatı senevisi
		60/61 600
	Bir senede tahminen temettuatı	600
	Irgadlıktan temettuatı	<u>200</u>
		800

Der mahalle-i Tercüman tabi' Kileci

\*Beraat-ı Ali imam mahalle-i mezbur

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Ceman 5

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Mustafa'nın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Manda düvesi resmi	Afyon tarlası dönüm	mezru tarla dönüm
1	2	1
	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
	60/61 240	60/61 50
	Bir senede tahminen temettuatı	50

\*Kuşak esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 220

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Haşhaş dönüm	afyon
1/6	80/22

Ceman 28

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ali oğlu Hamid İbrahim'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm	afyon mezru tarla dönüm
1	1

Hasılatı senevisi

60/61 300

Bir senede tahminen temettuatı 300

Kuşak esnaflığından temettuatı 1500

1800

\*Bakkal esnafından olduğu

sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Cafer oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Akdiş resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Bakkallıktan temettuatı 350

350

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak

Merkum fukaradan olup ve meczuptan olduğundan hiçbirşey virmemiş olduğu işe iktidarı olmayıp şunun bunun iaşesiyle idare olunduğu

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden burusalı Süleyman oğlu Kara şeyh Mehmed Efendinin temettuatı

Dişi safir devesi resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

\*Demirci esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu İsmail'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb demircilik sanatıyla matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Eskici esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 110

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Halil oğlu Cemal'in hayvanatı ve temettuatı

Dölsüz inek resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Eskicilikten temettuatı 220

220

\*Berber esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede bir senede virmiş olduğu 70

Aşar olarak sene-i sabıkada virmiş olduğu

Haşhaş dönüm Afyon hasadı

1/6

80/22

Ceman 28

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Burusalı Süleyman oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Bağçe dönüm Afyon tarlası dönüm

-----

1

Hasılstı senevisi Hasılatı senevisi

60/61 50

60/61 300

Bir senede tahminen temettuatı 325  
 Berber esnafından olduğu 150  
 475

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Haşhaş dönüm Afyon hasadı

1/6 80/22

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı sami oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi Bostan dönüm Afyon tarlası dönüm

1 1 1

Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61 100 60/61 300

Bir senede tahminen temettuatı 300

Irgadlıktan temettuatı 400

700

\*Sene-i sabıkada virgüsü olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Merkum aliden olup (?) olduğundan işe iktidarı olmayarak şunun bunun iaşesiyle idare olunduğu

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden (?) oğlu Mustafa'nın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

3

Bir senede tahminen temettuatı 000

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak

Merkum bundan yedi sene akim sahib-i itticaarda hiçbirşey virmemiş olduğu Dersaadetten iskan üzere bulunduğu

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Tatar Mehmed oğlu Ömer'in emlak ve arazisi ve hayvanatıvesairesi olmayıp ve dahiliyede iskan olduğu

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 55

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Kasım oğlu Mehmed Ali'nin sakini olduğu hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Tacirlik sanatıyla matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Haşhaş dönüm Afyon hasadı

1/6 40/11

Cem'an 17

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Süleyman'ın emlakı ve arzisi ve temettuatı

Dölsüz manda resmi Gayri mezru tarla dönüm Afyon tarlası dönüm

1 7 2

Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61 150 60/61 97

Kiraya verdiği saraç dükkanı kendisi iskan doğramacı dükkanı Mezru tarla

1 1 4

Bedel-i icar senesi

60/61 50

Bir senede tahminen temettuatı 205

Tacirliğinden temettuatı 600

805

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 140

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Haşhaş dönüm Afyon hasadı

1/6 80/22

Cem'an 78

3 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

3 Aşar kovanı

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Haşim oğlu Sarı Ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	gayri mezru tarla dönüm	Afyon tarlası dönüm	Mezru tarla
2	14	1	15
		60/61 300	60/61 90

Arı kovanı resmi	Bağçe dönüm	Merkeb resmi
1	1	1

Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
60/61 20	60/61 50

Bir senede tahminen temettuatı 845

\*Yağcılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 180

13 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Osman oğlu Osman'ın emlakı ve temettuatı

Bağçe dönüm

5

Hasılatı senevisi

60/61 270

Bir senede tahminen temettuatı 135

Yağbanlıktan temettuatı 350

485

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu 40

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Musa'nın sakini olduğu hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Bakkallık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 180

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 40



Haşhaş dönüm Afyon hasadı  
1/9 140/38

Cem'an 60

5 Dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği 17

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Hacı Hasan'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Bağçe dönüm	Sağman manda resmi	Afyon tarlası dönüm
2	1	1
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi 60	Hasılatı senevisi
60/61 355		60/61 817

Mezru tarla dönüm

2

Hasılatı senevisi

60/61 125

Bir senede tahminen temettuatı 887

Bakkallıktan temettuatı 250

1137

\*Berber çıraklığı ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer Osman oğlu Mehmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi Gayri mezru tarla dönüm Kiraya verdiği gayri mezru tarla

1

5

13

Hasılatı senevisi

60/61 25

Bir senede tahminen temettuatı 20

Berber çıraklığından temettuatı 100

120

\*Muallim el sübyan

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirsey virmemiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Ceman 12

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Abdurrahman efendinin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm	mezru tarla dönüm
22	8
	Hasılatı senevisi
	60/61 125
Bir senede tahminen temettuatı	125
Mekteb hevaceliğinden temettuatı	<u>150</u>
	275

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Halil'in sakini olduğu hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Merkum itbam olub merasıbı validesi olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 55

10 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu eynam Osman'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Sağman manda resmi	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
1	2	3
Hasılatı senevisi 60	Hasılatı senevisi	
	60/61 100	
	Bir senede tahminen temettuatı	160

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 18

Dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği 5

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 51

Haşhaş dönüm	Afyon hasadı	Aşar kovanı
1/9	120/33	4

Cem'an 42

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed Ali oğlu Akçe'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Akdiş resmi	dölsüz inek resmi	Arı kovanı	Bağçe dönüm
1	1	2	1
	Hasılatı senevisi 40	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
		60/61 50	60/61 450

Afyon tarlası dönüm

1

Bir senede tahminen temettuatı	540
Irgadlıktan temettuatı	310
Oğlunun temettuatı	<u>200</u>
	1050

\*Merkum bundan altı sene ikam iden tarafına gelmiş isede mahalle-i na ma'lum iddiği

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali hevace oğlu Halil İbrahim'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb diyarı ahilde mukayyed olunduğı

\*Berber esnafından olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 79

3 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Sağman inek resmi	Bağçe dönüm
1	1	1
	Hasılatı senevisi 30	Hasılatı senevisi
		60/61 30
	Bir senede tahminen temettuatı	60
	Berberlikten temettuatı	<u>250</u>
		310

\*Bağcılık sanatıyla matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 120

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu çakır Osman'ın hayvanatı ve temettuatı Asakiri nizamiye hazreti nizame rehriye elli guruş muasele tekaid cari buyurulmuş ve geçen altmış sene (?) olan muasib temettu kayd olunmağla şerh virildi

Sağman inek resmi

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı	30
Bağcılıktan temettuatı	250
Tekaidlikten temettuatı	<u>600</u>
	880

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Mehmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Garye-i hamid eşiyile ahilde tarlası icratiyle tedi eylediğinden (?) olan temettu kayd olunmağla şerh virildi

Öküz resmi

Gayri mezru tarla dönüm

2

5

Bir senede tahminen temettuatı	000
Karye-i hamid eşinden ve sondan temettuatı	<u>250</u>
	250

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 55

Hane 26 numro 26

Mahalle-i mezbur sakinesinden Halil oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Irgadlıktan temettuatı	<u>200</u>
	200

\*Yağcılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu 110

10 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 27 numro 27

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ecevit Halil oğlu (?) emlakı ve temettuatı

Merkeb resmi	Bağçe dönüm	
1	1	
	Hasılatı senevisi	
	60/61	100
	Bir senede tahminen temettuatı	100
	Bağcılıktan temettuatı	<u>350</u>
		450

Cem'an 27 hane

Yekün temettuat mahalle-i tercüman tabi kileci 8527

yekün vergisi mahalle-i tercüman tabi kileci 1659

Der mahalle-i tabi ' Kurtlar tabi Kileci

\*Müderrislik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu

Haşhaş dönüm	Afyon hasadı
3	30/11

Ceman 6 3

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer Osman oğlu Ali efendi'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Sağman manda resmi	Koşum manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm	
1	2	46	
	Hasılatı senevisi	60	
Mezru tarla dönüm	Oğlak resmi	sağman keçi resmi	Kuzusu resmi
48	2	2	3
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi	12
60/61		570	

Manda danası resmi	Merkebe resmi	Dölsüz ağnam resmi	Afyon tarlası
1	1	4	2
		Hasılatı senevisi 8	Hasılatı senevisi
			60/61 150

Sağman ağnam resmi  
3

Hasılatı senevisi 18

Bir senede tahminen temettuatı 828

\*Berat-1 ali imam mahalle-i mezbur ilam-1 merkum merasib validesi olduğın

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğın

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed efendi'nin oğlu İ'tam Hasan'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun iaşesiyle idare olunduğın

\*Berat-1 ali imam mahalle-i mezbur

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğın

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Musa Efendi'nin emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiğın

\*Kahvecilik ile matuf olduğın

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğın 70

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Halil oğlu Ömer'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

4

Bir senede tahminen temettuatı 000

Kahvecilikten temettuatı 200

200

\*Terzilik sanatıyla matuf olduğın

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğın 180

5 dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiğın

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ali'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Dişi manda danası resmi	Sağman manda resmi	Bağçe dönüm
1	1	1
	Hasılatı senevisi 60	Hasılatı senevisi 60/61 50
	Bir senede tahminen temettuatı	110
	Terzilikten temettuatı	<u>340</u>
		450

\*Erbab-ı ırgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 124

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Ahmed'in hayvanatı ve temettuatı

Safir danası resmi	Dölsüz inek resmi	Sağman inek resmi
1	1	1
		Hasılatı senevisi 30
	Bir senede tahminen temettuatı	30
	Irgadlıktan temettuatı	<u>350</u>
		380

\*Saraç esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

5 Dönümü bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdurrahman oğlu Hacı Mehmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Saraç dükkanı	Bağçe dönüm
1	1	1
		Hasılatı senevisi 60/61 50
	Bir senede tahminen temettuatı	50
	Saraçlıktan temettuatı	550
	Oğlunun saraçlıktan temettuatı	<u>250</u>
		850

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden İsmail oğlu zede'nin emlakı ve temettuatı

Öküz resmi	Safir danası resmi	Düvesiz inek resmi	Mezru tarla
2	1	1	10
			Hasılatı senevisi
			60/61 250

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 40

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu sarı Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 250

250

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdurrahman oğlu Ahmed'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Berber çıraklığı ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Mehmed Emin'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya virdiği taş dükkanı

1

Gayri mezru tarla dönüm

1

Bir senede tahminen temettuatı 12

Berber çıraklığından temettuatı 150

162



\*Berber çıraklığı ile matuf olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 70

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Hasan'ın arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

20

Bir senede tahminen temettuatı 000

Berber ıraklığından temettuatı 150

150

\*Merkum bundan beş sene ikam diyar-ı ahirde olan ne mahalde olduğın bilinememiş mefgud bulunduğın

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Hacı Hasan'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb diyar-ı ahirde gidip mefgud olduğı

\*İrgadlık ile matuf olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 55

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Memiş oğlu culaf Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

İrgadlıktan temettuatı 300

300

\*İrgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 40

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Şaban oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

İrgadlıktan temettuatı 200

200

\*Hattablık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu Ali'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Hattablıktan temettuatı 150

150

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu

Merkum alil ve merruh olup (?) itmekte iktidarı olmayıp şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Molla Halil'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp alil ve mearun olduğundan şunun bunun iaşesiyle idare ola geldiği

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali efendinin oğlu Mehmed'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp berberlik esnafından olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Bayram'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 200

\*Merkum bundan üç sene ikam diyar-ı ahire gidib alan ne mahallede olduğu na malum olduğu

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp diyar-ı ahire gidib mefgurda olduğu

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 55

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Bostan ömer oğlu Ali'nin hayvanatı ve temettuatı

Tekaidlikten sonra tasarrufundan bizzat veya bazen

Dişi manda düvesi resmi

1

Asakiri nizamiye hazreti saadet şahri altmış guruş muatele-i berat cari buyurulmuş altmış senesi makbus temettu kayd olunmağla şerh virildi.

Bir senede tahminen temettuatı 000

Tekaidlik sanatından temettuatı 720

720

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mehmed oğlu Derviş Paşa'nın hayvanatı ve temettuatı

Akdiş resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 250

250

\*Kasap kalfalığı ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali Bekir'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb (?) kalfalığıyla matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 200

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Evliya oğlu Osman efendi'nin emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmatıb müderrislik ile matuf olduğu şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Molla Ali'nin sakini olduğu hanesinden başka emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp arpacılık sanatıyla matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 400

Cem'an hane 25

Yekün temettuatı der mahalle-i kurtler 9630

yekün virgüsü der mahalle-i kurtler 1899

### 3.2. SIRA NU: 095 83 (HACI ÖMER MAHALLESİ)

Anadolu

Konya eyaleti dahilinde dahilinde olub bizzat idare olunan kazaların nefsi-i Akşehir de Hacı Ömer ve ilhak olan mahallelerde sakin ahali-i İslam'ın tahrir temettuat defteridir.

Sene 17/ 6925

Konya eyaleti dahilinde olub bizzat idarede bağlı kazalardan Akşehir kazasına tabi Hacı Ömer mahallesinde sakin ahali-i islam'ın emlak ve arazi temettuatları defteridir.

\*İmam kaza-i mezbur sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

35 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Molla Ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Defne bağyan karyesinde	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
Bağçe dönüm 1	1	5
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	
60/61 250	60/61 250	

Bir senede tahminen temettuatı 200

\*Bağçe izafında olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdülkadir oğlu bağcı Yusuf'un emlakı arazisi ve temettuatı

Kendisi iskan olub	Sağman inek resmi	
Bağçe vekaleti dönüm	1	
	Bir senede tahminen temettuatı	20
	Bağcılıktan temettuatı	<u>600</u>
		620

\*Bağçe izafında olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdülkadir oğlu Hüseyin'in emlak ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb bağcılık sanatıyla matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 600

\*Katre ticaretiyle matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 420

5 dönüm bağçe olarak borç miktarı bir senede virdiği 10 Bedel-i aşır kovan

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hacı Emin'in emlak ve arazi temettuatı

Düvesi resmi	Sağman inek resmi	Manda düvesi resmi	Gayri mezru tarla
2	2	2	6

Kiraya virdiği gayri Mezru tarla dönüm	Dölsüz inek resmi	Sağman keçi
12	1	2

Bedel-i icar senesi

60/61 20

Dölsüz ağnam resmi	Kuzusu resmi	Sağman ağnam resmi
10	10	18

Hasılatı senevisi 20 Hasılatı senevisi 66

Kiraya virmiş olduğu	Kendisi iskan bakkal dükkanı	Bağçe dönüm
----------------------	------------------------------	-------------

Helvacı vekaleti

1

1

1

Bedeli icar senesi

Hasılatı senevisi

Bedel-i icar senesi

60/61 200

60/61 50

60/61 100

Bakkal vekaleti	Debbağ vekaleti	Bakkal vekaleti	Borakalar resmi
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Hususi 1

2

Hususi 1

1

Bedeli icar senesi	Bedeli icar senesi	Bedeli icar senesi
--------------------	--------------------	--------------------

60/61 60

60/61 160

60/61 100

Tahmir dükkanı

Kahveci dükkanı

Arı kovanı

1

1

5

Bedeli aşır senesi

Hasılatı senevisi

Hasılatı senevisi 100

60/61 160

Bir senede tahminen temettuatı 866  
 Mali faturada tıardan temettuatı 4500  
 4366

\*Ali tıarlı (?) olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 304  
 Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğı

Ceman 32

Bedel-i aşır kovan 12

Hane bostan olarak miktarı 10

54

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hacı Hafız Ahmed'in emlak ve arazi temettuatı

Arı kovanı aded	Kısrak resmi	Sağman inek resmi	Sağman manda
6	1	2	1

Hasılatı senevisi 120 Hasılatı senevisi 30 Hasılatı senevisi 60

Mezru tarla dönüm	Merkeb resmi	Barakalar resmi	Bostan tarlası
20	1	1	3

Hasılatı senevisi  
 60/61 533

Hasılatı senevisi  
 60/61 100

Gayri mezru tarla  
 Dönüm 20

Bir senede tahminen temettuatı 692

Tıarlı sipahiliğinden temettuatı 700

Bir kirazlık şerikliğinden temettuatı 350

2142

\*Setenci esnafından olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 420

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hacı Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz ağnam resmi	kuzusu resmi	sağman ağnam resmi	Manda danası
4	8	10	2
Hasılatı senevisi 8		Hasılatı senevisi 60	
Sağman manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Barakalar resmi	Arı kovanı
2	10	1	18
Hasılatı senevisi 12		Hasılatı senevisi 360	
Dölsüz manda resmi	Debbağ vekaleti		
1	1		
bedel-i icar Senesi 60			
		Bir senede tahminen temettuatı	578
		Debbağlıktan temettuatı	<u>2400</u>
			2978

\*Erbab-ı ziradden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 312

Aşar olarak bir senede virmiş olduğu Cem'an 59

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hacı İbrahim'in emlak ve arazi temettuatı

Bakkal vekaleti	Kahvehane vekaleti	afyon tarlası dönüm	Gayri mezru
1	1	1	33
Hasılatı senevisi	Bedeli icar senesi	Hasılatı senevisi	
60/61200	60/61 300		
Sağman inek resmi	Mezru tarla dönüm		
1	2		

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 917

\*Bakırcı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Aşar olarak sebe-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Ceman 59

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu hafız Abdullah'ın emlak ve arazi temettuatı



Merkebe resmi	Kendisi iskan bakırcı	Sağman manda resmi	Gayri mezru
1	dükkanı 1	2	30
Mezru tarla dönüm			Hasılatı senevîsi 120
15			
	Bir senede tahminen temettuatı	715	
	Bakırcı sanatından temettuatı	<u>400</u>	
		1115	

\*Tüccar olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 112

5 bedeli aşır kovan

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Osman'ın emlak ve temettuatı

Arı kovanı adet

4

Bir senede tahminen temettuatı 80

Tüccarlıktan temettuatı 400

480

\*(?) ali tımarlı sipahi olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 62

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Sinan oğlu Osman'ın emlak ve arazi temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

8

Bir senede tahminen temettuatı 1800

\*Debbağ esnafından olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 200

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden kör Ömer oğlu İsmail'in emlakı ve temettuatı

Kendisi iskan debbağ dükkanı

1

Bir senede tahminen temettuatı 000  
 Debbağlıktan temettuatı 1400  
 1400

\*Debbağ esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 200

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden ahmed oğlu Hasan'ın emlak ve temettuatı

Bir senede tahminen temettuatı 000  
 Debbağlıktan temettuatı 800  
 800

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Edib oğlu Ali'nin emlakı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000  
 Irgadlıktan temettuatı 350  
 350

\*(?) ticaretinde olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 312

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mehmed oğlu Hafız Osman'ın emlak ve temettuatı

Dölsüz ağnam resmi Kuzusu resmi Sağman ağnam resmi Dölsüz manda

12

5

8

1

Hasılatı senevidi 60

Hasılatı senevisi 48

Sağman manda resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 372  
 (?) temettuatı 2400  
 2772

\*(?) tüccarı olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 208

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Halid oğlu Hacı Ömer'in hayvanatı emlak ve arazi temettuatı

Bakkal dükkanı	Dölsüz ağnam resmi	Kuzusu resmi	Sağman ağnam
1	10	8	10
Bedeli icar senesi			Hasılatı senevisi 60
60/61	50		
Bostan tarlası dönüm	Merkeb resmi	Sağman manda resmi	
3	1	1	
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi 60	
60/61	300		

Bir senede tahminen temettuatı 365

1000

1365

\*Terzi esnafından olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 200

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Cafer oğlu Hacı Mustafa'nın emlakı arazisi olmayıb terzilik ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 100

\*Halıcı esnafından olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 200

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Kasım oğlu Hacı Hasan'ın emlakı ve temettuatı

Barakalar resmi	Kendisi iskan halıcı dükkanı	
1	1	
Bir senede tahminen temettuatı		
Halıcılıktan temettuatı		1200
Oğlunun temettuatı		<u>250</u>
1450		

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Ceman 60

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Ahmed'in emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi Koşum öküzü resmi Sağman inek Afyon tarlası dönüm

1

2

1

1

Hasılatı senevise 30 Hasılatı senevise

60/61 430

Mezru tarla dönüm

Gayri mezru tarla dönüm

13

15

Hasılatı senevise

60/61 800

Bir senede tahminen temettuatı 700

\*Fırıncı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 42

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Ali'nin emlakı ve temettuatı

Kendisi iskan fırıncı dükkanı

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Fırıncılıktan temettuatı 400

400

\*Fırıncı çırağı olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 42

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim Mehmed'in emlak ve temettuatı

Kendisi iskan fırıncı dükkanı

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Fırıncı çiraklığından temettuatı 250

250

\*Erbab-ı ziradden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 309

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu Cem'an 130

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu Hasan'ın emlak ve arazi temettuatı

Sağman manda resmi Bağçe dönüm Afyon tarlası dönüm Gayri mezru tarla

1	2	3	9
---	---	---	---

Hasılatı senevisi 60 Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61	200	60/61	1988
-------	-----	-------	------

Mezru tarla dönüm Merkeb resmi Dölsüz inek resmi

10	1	1
----	---	---

Hasılatı senevisi

60/61 815

Bir senede tahminen temettuatı 1818

\*Hamamcılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 80

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu İbrahim'in emlakı ve temettuatı

Sağman inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 330

\*(?) esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 104

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Halil oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve hayvanatı

vesairesi olmayıp (?) ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Berber esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Abdurrahman'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi olmayıp berberlik ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 300

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdurrahman oğlu Mehmed'in emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi gayri mezru tarla dönüm

1 25

Bir senede tahminen temettuatı 200

\*mezcub olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 26 numro 26

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Mehmed'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıp şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu.

\*Merkum -----

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 122

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 00

Hane 27 numro 27

Mahalle-i mezbur sakinesinden (?) oğlu Hasan'ın emlak arazi temettuatı

Merkebe resmi Sağmal inek resmi Bağçe dönüm Mezru tarla dönüm

1 1 2 2

Hasılatı senevisi 30 Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi 134

200

Bir senede tahminen temettuatı 255

(?) temettuatı 410

665

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 120

Aşar olarak sene-i sabıkada virmiş olduğu 25

Hane 28 numro 28

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mehmed oğlu Abdurrahman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Arı kovanı aded	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	1	24

Hasılatı senevisi 20 Hasılatı senevisi 175

Mezru tarla dönüm

1

Hasılatı senevisi 62

Bir senede tahminen temettuatı 257

Irgadlıktan temettuatı 250

507

\*Debbağ çırağı olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 29 numro 29

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Mehmed'in emlakı ve temettuatı

Merkebe resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Debbağ çıraklığından temettuatı 300

300

\*Berber esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 84

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 56

Hane 30 numro 30

Mahalle-i mezbur sakinesinden (?) oğlu Mehmed'in emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi	Berber dükkanı	Dölsüz inek resmi	Gayri mezru tarla
1	1	1	3

Afyon tarlası dönüm

Sağmal inek resmi

2

1

Hasılatı senevisi 565

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı	595
Berberlikten temettuatı	<u>400</u>
	995

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 84

Hane 31 numro 31

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ali'nin sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb ırgadlık ile matuf olub.

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Çizmeci esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Hane 32 numro 32

Mahalle-i mezbur sakinesinden ömer oğlu Mustafa'nın emlak ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Çizmecilikten temettuatı	<u>400</u>
	400

\*Asker olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 33 numro 33

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu İsmail'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi olmayıb asker olduğu

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 34 numro 34

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdurrahman oğlu Mustafa'nın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*(?) olduğu

Sene-i sanıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu



Hane 35 numro 35

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Abdurrahman'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi ve hayvanatı olmayıb şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu

\*(?) olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu 000

Hane 36 numro 36

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu İsmail'in emleki ve temettuatı

Mezru tarla dönüm

1

Hasılatı senevisi

60/61 200

Bir senede tahminen temettuatı 150

Mekteb hevacılığından temettuatı 600

750

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 37 numro 37

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Ahmed'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb irgadlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 38 numro 38

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Rasim'in sakini olduğu hanesinden gayri emlakı ve arazisi ve hayvanatı olmayıb helvacık ile matuf

Bir senede tahminen tenettuatı 300

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 000

Hane 39 numro 39

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Musa'nın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb (?) olduğundan temettuatı olmadığı

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 76

Hane 40 numro 40

Mahalle-i mezbur sakinesinden Veli oğlu Veli'nin sakini olduğı hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi ve hayvanatı olmayıb ırgadlık matuf

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 76

Hane 41 numro 41

Mahalle-i mezbur sakinesinden Molla Osman oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Erbab-ı ziraadden olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 110

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğı 74

Hane 42 numro 42

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi Dölsüz camış resmi Bağçe dönüm Gayri mezru tarla

1 1 2 3

Hasılatı senevisi

60/61 300

Mezru tarla dönüm

Ekin tarlası dönüm

3

1

Hasılatı senevisi

Hasılatı senevisi

60/61 125

60/61 648

Bir senede tahminen temettuatı 748

\*Meczub olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı

Hane 43 numro 43

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Osman'ın sakini olduğı hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğı

Yekün temettuat mahalle-i Hacı Ömer 36380

Yekün vergisi mahalle-i Hacı Ömer 4482

Ceman hane 43

Der mahalle-i tabi Hacı ömer

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Bedel-i aşır kovan 4

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Ali'nin emlakı ve temettuatı

Merkeb resmi Arı kovanı aded

1

2

Hasadı senubisi 40

Bir senede tahminen temettuatı 40

Ziraatinden temettuatı 200

240

\*Erbab-ı ziraatden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 312

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 125

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mehmed oğlu Hacı Ömer'in emlakı ve arazi temettuatı

Kirik resmi Koşum manda resmi Dölsüz manda resmi Afyon tarlası

1

2

1

4

Hasılatı senevisi 30

Mezru tarla dönüm Merkeb resmi Bakkal dükkanı Bakırcı dükkanı

20

1

1

1

Hasılatı senevisi

Hasılatı senevisi

Bedei icar senesi

60/61 2120

60/61 60

60/61 80

Bostan tarlası dönüm

Gayri mezru tarla

Kahve dükkanı

2

dönüm 68

1

Hasılatı senevisi 250

Hasılatı senevisi

60/61 250

Bir senede tahminen temettuatı 1498

\*Erbab-ı ziraadde olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 52

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mehmed oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi Dölsüz manda resmi Koşum öküzü resmi Ekin tarlası

1

1

2

1

Hasılatı senevisi

60/61 282

Mezru tarla dönüm

gayri mezru tarla dönüm

5

5

Hasılatı senevisi

60/61 620

Bir senede tahminen temettuatı 532

\*Debbağ esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 312

3 dönüm bağçe olarak bir senede virmiş olduğu

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Hacı Süleyman'ın emlak ve temettuatı

Merkebe resmi Bağçe dönüm

1

1

Hasılatı senevisi

60/61 60

Bir senede tahminen temettuatı 30

Debbağlıktan temettuatı 800

830

\*(?) olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Kör ali oğlu Hafız Osman'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb fukara olub şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Hasan'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb ırgadlık ile matyf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgad olduğu

sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 28

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Mehmed Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz manda resmi

Afyon tarlası dönüm

1

1

Hasılatı senevisi

60/61 512

Bir senede tahminen temettuatı 282

Irgadlıktan temettuatı 250

532

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ali oğlu Ali'nin sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Bakkal esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Molla Hasan oğlu Ahmed'in emlakı ve temettuatı

Merkeb resmi

1	Bir senede tahminen temettuatı	000
	Bakkallıktan temettuatı	<u>600</u>
		600

\*Yağcı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Kör Ali oğlu Ömer'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi olmayıb yağcılık ile temettuatı

Bir senede tahminen temettuatı 650

\*Erbab-ı ziraaddan olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 162

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 109

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Osman oğlu Osman'in emlakı ve arazi temettuatı

Koşum öküzü resmi Sağmal inek resmi Bostan tarlası dönüm Mezru tarla

2	2	3	3
	Hasılatı senevisi 60	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
		60/61 120	60/61 1000

Merkeb resmi

1	Bir senede tahminen temettuatı	1150
	Ziraatinden temettuatı	<u>300</u>
		1450

\*Yağcı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu İsmail'in emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi	Sağmal inek resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	5

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Yağcılıktan temettuatı 350

380

\*Şunun bunun hasenatı olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun hasenatıyla istihdam olub

Bir senede tahminen temettuatı 200

\*Hizmetkar olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada virmiş olduğu 6

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Mustafa'nın emlak ve arazi temettuatı

Kısrak resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Mezru tarla dönüm
1	12	6

Hasılatı senevisi 30

Hasılatı senevisi

60/61 60

Bir senede tahminen temettuatı 90

Hizmetkarlıktan temettuatı 250

340

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 200

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 89

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Mehmed Ali'nin emlak ve arazi temettuatı

Manda koşum resmi	sağmal manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm
2	1	3

Hasılatı senevisi 60

Mezru tarla dönüm 15 Ekin tarlası dönüm resmi 1  
 Hasılatı senevisi 60/61 1790 Hasılatı senevisi 60/61 282  
 Bir senede tahminen temettuatı 952

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 15

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abidin oğlu Ali'nin emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi	Sağmal inek resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Bostan tarlası
1	2	5	3
Hasılatı senevisi 60			Hasılatı senevisi
			60/61 300
Bir senede tahminen temettuatı			210
Irgadlıktan temettuatı			<u>350</u>
			561

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 59

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Mustafa'nın emlak ve arazi temettuatı

Koşum manda resmi	Afyon tarlası dönüm	Mezru tarla dönüm
2	2	2
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi
60/61 565		60/61 120
Bir senede tahminen temettuatı		690

\*Yağcı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 112

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mehmed'in iskan olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıp yağcılık ile temettuatı



Bir senede tahminen temettuatı 900

\*Irgadlıktan temettuatı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Halil'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi hayvanatı olmayıb ırgadlıktan temettuatı

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 217

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 133

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Kuzusu resmi manda ağnam resmi Afyon tarlası dönüm Gayri mezru tarla

4

6

2

13

Hasılatı senevisi

60/61 560

Koşum öküzü resmi Dölsüz manda resmi Dölsüz ağnam resmi mezru tarla

2

1

7

12

Hasılatı senevisi 14 Hasılatı senevisi

60/61 985

Bir senede tahminen temettuatı 1360

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 84

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden İhsan oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Manda ineği resmi

Gayri mezru tarla dönüm

1

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Irgadlıktan temettuatı 350

380

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu İbrahim'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb ırgadlık ile temettuatı

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*(?) bekçisi olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 000

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer el kadir oğlu Mehmed'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 000

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb (?) olub şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 000

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 350

Cem'an hane 25

Yekün temettuatı der mahalle-i Hacı Ömer 13745

Yekün virgüsü der mahalle-i Hacı Ömer 23468

Der mahalle-i Hacı Ömer

\*Esnaf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 24

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Salih oğlu İbrahim'in emlak ve temettuatı

Arı kovanı adet 12  
Kendisi iskan dükkan 1

Hasılatı senevisi 240

Bir senede tahminen temettuatı 230

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 266

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 174

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Süleyman'ın emlak ve arazi temettuatı

Bostan tarlası dön	Afyon tarlası dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
3	2	22

Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
60/61 600	60/61 1690

Düvesiz inek resmi	Sağmal manda resmi	Dölsüz ağnam resmi	Kuzusu
1	1	7	8

Hasılatı senevisi 54

Merkeb resmi	Koşum manda öküzü resmi	Mezru tarla dönüm
1	2	259

Hasılatı senevisi

60/61 1880

Bir senede tahminen temettuatı 1943

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 84

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 109

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur skinesinden Salih oğlu Mustafa'nın emlak ve arazi temettuatı

Koşum öküzü resmi	Afyon tarlası dönüm	mezru tarla dönüm
2	3	2

Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
60/61 847	60/61 320

Bir senede tahminen temettuatı 1097

\*Erbab-ı ziraadde olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 6

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden İhsan oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	sağmal inek resmi	gayri mezru tarla dönüm	mezru tarla
2	1	5	1

Hasılatı senevisi 30

Hasılatı senevisi

60/61 62

Bir senede tahminen temettuatı 92

ziraatinden temettuatı 250

342

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Hasan'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi olmayıp irgadlık ile halef olub

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Irgad olduğu

sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 84

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Cihan'ın emlakı arazisi hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağmal inek resmi
1	1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Irgadlıktan temettuatı 350

380

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 56

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Hasan oğlu Mehmed'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıb ırgadlık ile halef olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 33

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Haydar Osman oğlu Ömer'in emlak ve arazi temettuatı

Merkebe resmi	Bostan tarlası dönüm	Mezru tarla dönüm
1	1	7
	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
	60/61 150	60/61 232
	Bir senede tahminen temettuatı 337	

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Halil'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 62

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hasan'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi olmayıb hayvanatı ve temettuatı

Sağmal inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Irgadlıktan temettuatı 150

180

\*Erbab-ı ziraaden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 266

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 259

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Ali'nin emlak ve arazi temettuatı

Sağmal manda resmi	Bostan tarlası dönüm	Haşhaş tarlası dönüm
1	3	5

Hasılatı senevisi 60	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
	60/61 500	60/61 1558

Mezru tarla dönüm	Merkeb resmi	öküzü resmi	manda öküzü
25	1	2	2

Hasılatı senevisi

60/61 1105

Gayri mezru tarla dönüm	Dölsüz manda resmi
20	1

Bir senede tahminen temettuatı 1992

\*Meczub olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Abdurrahman'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı olmayıp şunun bunun iaşesiyle geçinmekte olduğu

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 31

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Molla Hasan'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi olmayıp hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 250

250

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 31

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden mehmed oğlu Mehmed'in arazisi olmayıb hayvanatı ve temettuatı

Sağmal manda resmi

1

Hasılatı senevisi 60

Bir senede tahminen temettuatı 60

Irgadlıktan temettuatı 250

310

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 97

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 190

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hasan'ın emlak ve temettuatı

Sağmal inek resmi

Dölsüz manda resmi

Bostan tarlası dönüm

1

1

2

Hasılatı senevisi 30

Hasılatı senevisi

60/61 150

Gayri mezru tarla dönüm

Mezru tarla dönüm

merkeb resmi

öküz

20

22

1

2

Hasılatı senevisi

60/61 1800

Afyon tarlası dönüm

4

Hasılatı senevisi

60/61 1130

Bir senede tahminen temettuatı 1930

\*Erbab-ı ziraadde olduğu

Sene-i sabıkada virgüsü mahsurat bir senede virmiş olduğu 56

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 34

Hane 16 numara 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Osman'ın emlak ve arazi temettuatı

Merkezb resmi Afyon tarlası dönüm gayri mezru tarla dönüm mezru tarla

1

1

2

3

Hasılatı senevisi

Hasılatı senevisi

60/61 282

60/61 62

Bir senede tahminen temettuatı

345

Irgadlıktan temettuatı

200

545

Cem'an hane 16

Yekün temettuat der mahalle-i Hacı Ömer 10697

Yekün vergisi der mahalle-i Hacı Ömer 1281



### 3.3. SIRA NU: 09590 ( AHİ MAHMUD )

Konya eyaleti dahilinde olup bizzat idarede bulunan nefis-i akşehirde Ahi Mahmud mahallesinde sakin ahali-i islam'ın tahrir temettuat defteridir. Senesi 7

Konya eyaleti dahilinde olup bizzat idarede bağlı kazalardan Akşehir kazasına tabi Ahi Mahmud

\*Erbab-ı ziradden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 264

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 218

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği	Bostan dönüm	bağçe dönüm	Gayri mezru tarla
1	4	2	50
Bedel-i icar senesi	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	
60/61 480	60/61 700	60/61 400	
Mezru tarla dönüm	Merkeb resmi	sağmal manda resmi	Koşum manda
50	4	3	2
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi	180
60/61 2350			

Bir senede tahminen temettuatı 3820

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 168

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Halil'in hayvanatı emlakı ve temettuatı

Sağmal manda resmi	Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Afyon tarlası
2	2	125	1
Hasılatı senevisi 120		Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
			60/61 442
Merkeb resmi	Sağmal inek resmi	manda düvesi resmi	Düvesiz manda
6	1	1	1
			Hasılatı senevisi 30

Düvesiz ağnam resmi	Sağman ağnam resmi	Koşum manda resmi
6	17	4
Hasılatı senevisi 12	Hasılatı senevisi 102	Hasılatı senevisi 64
kuzusu resmi		
15		

Bir senede tahminen temettuatı 1936

\*imam mahalle-i mezbur

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu Ahmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm

4

Bedeli icar senesi

60/61 40

Bir senede tahminen temettuatı 20

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 229

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 148

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Şemseddin oğlu Şemseddin'in emlakı arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Afyon tarlası dönüm	Mezru tarla
1	20	2	4
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
	60/61 570	60/61 980	60/61 360

Kiraya viridiği dükkan

2

Bağçe dönüm

20

Bedeli icar senesi

60/61 206

Bir senede tahminen temettuatı 1593

\*Berberlik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hacı Ömer'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm	Berber dükkanı
1	6	1
	Bedeli icar senesi	
	60/61 65	
	Bir senede tahminen temettuatı	32
	Berberlikten temettuatı	<u>450</u>
		482

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüsü mahasurat bir senede virmiş olduğu 82

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Osman oğlu Hasan'ın hayvanatı ve temettuatı

Sağmal manda resmi

1

Hasılatı senevisi 60

Bir senede tahminen temettuatı 60

Irgadlıktan temettuatı 850

910

\*sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ali oğlu Ahmed'in emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 500

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 83

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı İlyas oğlu Sarı Mehmed Emin'in emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp terzilik ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 500

\*Helvacı kalfalığı ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Düvesiz inek resmi	Sağmal inek resmi
1	1	1
Hasadı senubisi 30		
Bir senede tahminen temettuatı 30		
Helvacı kalfalığından temettuatı <u>550</u>		
580		

\*Yağcılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 200

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden molla Abdullah oğlu Ali'nin emlakı ve hayvanatı

Merkebe resmi	sağman manda resmi	yağcı dükkanı
1	1	1
Hasılatı senevisi 60		
Bir senede tahminen temettuatı 60		
Yağcılıktan temettuatı <u>950</u>		
1010		

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp helvacılık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 650

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden ----- oğlu Ali'nin hayvanatı ve temettuatı

Kısır danası resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 150

150

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve hayvanatı

Bağçe dönüm	Sağman manda resmi	gayri mezru tarla dönüm
1	1	40

Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi 30	Bedeli icar senesi
60/61 200		60/61 155

Dükkan 2	Kiraya viridiği dükkan	bağçe dönüm	Kiraya viridiği han
Bedeli icar senesi	2	1	1

60/61 160	Bedeli icar senesi	Hasılatı senevisi	Bedeli icar senesi
	60/61 160	60/61 200	60/61 900

Kiraya viridiği gayri mezru tarla

30

Bir senede tahminen temettuatı 1100

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 209

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 79

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Hacı Mustafa efendi'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği	Sağman manda resmi	Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm
Bir senede -----	1	2	40

60/61 160	hasılatı senevisi 60
-----------	----------------------

Mezru tarla dönüm	Dölsüz ağnam resmi	sağman ağnam resmi	Merkeb
10	20	18	2

Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi 40	Hasılatı senevisi
60/61 740		60/61 108

Bir senede tahminen temettuatı 1028

ziraatinden temettuatı 3000

4028

\*Yağcılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Mustafa'nın emlakı ve temettuatı

Dişi mandası resmi

Yağcı dükkanı

1

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Yağcılıktan temettuatı 450

450

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak bir senede virmiş olduğu

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed Ali oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb --- ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 500

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak cem'an bir senede virmiş olduğu

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Hacı Abdurrahman'ın emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ----- ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 500

Cem'an hane 18

Yekün temettuat der mahalle-i Ahi Mahmud 18630

Yekün vergisi der mahalle-i Ahi Mahmud 157

Der mahalle-i Ahi Celal

\*İmamlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü masusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Bağçesi dönüm Kiraya virdiği bağçe dönüm Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

1

3

2

Hasılatı senevisi

Bedeli icar senesi

60/61 100

60/61 160

Kiraya viridiği yağcı dükkanı

1

Bedeli icar senesi

60/61 200

Bir senede tahminen temettuatı 242

İmamlıktan temettuatı 250

492

\*Bakkallık ile matuf olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 130

Hane 2 numro 2

Nahalle-i mezbur sakinesinden Abdülrezzak oğlu Halil'in emlakı arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği bakkal dükkanı Bağçe dönüm Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm

1

1

15

Bedeli icar senesi

Hasılatı senevisi

Bedel-i icar senesi

60/61 80

60/61 60

60/61 150

Kiraya viridiği bakkal dükkanı

1

Bedel-i icar senesi

60/61 60

Bir senede tahminen temettuatı 175

Bakkallıktan temettuatı 450

625

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 217

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Halil oğlu Abdurrahman'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb bakkallık ile matuf olduğı

Bir senede tahminen temettuatı 1080

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak cem'an bir senede virmiş olduğı

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Süleyman'in emlakı arazisi hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun iaşesiyle idare olunduğı

\*Erbab-ı ziraadden olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 200

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 388

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Hamid oğlu Abdurrahman'ın emlakı arazisi hayvanatı ve temettuatı

Mezru tarla dönüm		Gayri mezru tarla dönüm		Afyon tarlası dönüm
80		80		3
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi
60/61 1800		60/61 600		60/61 2100
Bağçe dönüm	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm		Sağman inek
6	1	400		2
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi			Hasılatı senevisi 60
60/61 80	60/61 105			
Sağman manda resmi		Düvesiz kısrak resmi		Manda danası resmi
4		2		2
Hasılatı senevisi 240				
Kuzusu resmi	Dölsüz ağnam resmi	Sağman inek resmi		Merkeb resmi
45	16	8		6
	Hasılatı senevisi 32	Hasılatı senevisi 48		
Mezru tarla dönüm		Dölsüz manda resmi		
80		2		

Bir senede tahminen temettuatı 5685

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 120

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 196

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ahmed oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Koşum manda resmi		Gayri mezru tarla dönüm		Afyon tarlası dönüm
2		50		3
Hasılatı senevisi				Hasılatı senevisi
60/61 847				60/61 1605
Sığır danası resmi	Sağman inek resmi	Dölsüz manda resmi		Sağman



1	2	1	2
	Hasılatı senevisi 60		Hasılatı senevisi 60/61 847
Kuzusu resmi 10	Sağman ağnam resmi 10	Merkeb resmi 3	Mezru tarla 50

Hasılatı senevisi 60

Bir senede tahminen temettuatı 2192

\*Attarlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüsü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 264

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden hacı Ahmed oğlu hacı İsmail'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği attar dükkanı 2	Kiraya viridiği Gayri mezru tarla dönüm 4
Bedel-i icar senesi 60/61 200	Bedel-i icar senesi 60/61 50

Bir senede tahminen temettuatı 190

Attarlıktan temettuatı 750

940

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüsü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Yusuf'un emlakı ve temettuatı

Kiraya viridiği mezru tarla

1
Bedel-i icar senesi 60/61 80

Bir senede tahminen temettuatı 40

Irgadlıktan temettuatı 400

440

\*Berberlik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Süleyman oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm	
1	1	7	
	Hasılatı senevisi 30	Bedel-i icar senesi	
		60/61	150
	Bir senede tahminen temettuatı	48	
	Berberlikten temettuatı	<u>350</u>	
		398	

\*Bakkallık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 200

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Abdurrahman oğlu Mehmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kuzusu resmi	sağman ağnam resmi	Manda danası resmi	Sağman manda
4	4	1	1
	Hasılatı senevisi 24		Hasılatı senevisi 60

Dölsüz manda resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 84

Bakkallıktan temettuatı 1500

1584

\*Bakkallık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 264

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Abdurrahman oğlu Hacı Ahmed'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği bakkal dükkanı	Dölsüz manda resmi	Sağman inek resmi
1	1	2
Bedel-i icar senesi		Hasılatı senevisi 60
60/61 160		
Bakkal dükkanı	Bağçe dönüm	
1	1	
	Hasılatı senvisi	
	60/61 290	
	Bir senede tahminen temettuatı	490
	Bakkallıktan temettuatı	<u>2000</u>
		2490

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 130

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Süleyman oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Sağman inek resmi	Kiraya viridiği Gayri mezru tarla
1	1	6
	Hasılatı senevisi 30	Bedel-i icar senesi
		60/61 150
	Bir senede tahminen temettuatı	110
	Irgadlıktan temettuatı	<u>500</u>
		610

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak Cem'an bir senede virmiş olduğu

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ebubekir oğlu Veli'nin emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüsü mahsusada olarak Cem'an bir senede virmiş olduğu  
Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ahmed'in hayvanatı ve temettuatı  
Sağman inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 150

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak Cem'an bir senede virmiş olduğu  
Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Haşim oğlu Hacı Hasan'ın emlakı ve arazisi ve  
temettuatı

Dölsüz inek resmi

Dölsüz manda resmi

Kiraya virdiği dükkan

1

1

1

Bedel-i icar senesi

60/61 50

Gayri mezru tarla dönüm

3

Bir senede tahminen temettuatı 25

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak Cem'an bir senede virmiş olduğu  
Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Haşim oğlu Halil'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi

Sağman inek resmi

Kiraya virdiği bakkal dükkanı

1

1

1

Hasılatı senevisi 30

Bedel-i icar senesi

60/61 60

Gayri mezru tarla dönüm

2

Bir senede tahminen temettuatı 60

\*Tahtacılık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 200

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Celal oğlu Hacı Abdurrahman'ın emlakı ve temettuatı

Kuzusu resmi	Sağman ağnam resmi	Bakkal dükkanı
6	6	1
	Hasadı senevisi	39
	Bir senede tahminen temettuatı	36
	Tahtacılıktan temettuatı	<u>1500</u>
		1536

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Ahmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm
1	1	4
	Hasılatı senevisi	30
		Bedel-i icar senesi
		60/61 50
	Bir senede tahminen temettuatı	105
	Irgadlıktan temettuatı	<u>200</u>
		305

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Hacı Osman'ın hayvanatı ve temettuatı

Sağman düvesi resmi	Sağman manda resmi
1	1
	Hasılatı senevisi
	60
	Bir senede tahminen temettuatı
	60
	Irgadlıktan temettuatı
	<u>300</u>
	360

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Osman'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

2

Bir senede tahminen temettuatı 300

\*Bakkallık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ali'nin arazisi ve temettuatı

Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

4

Bedeli icar senesi

60/61 40

Bir senede tahminen temettuatı 20

Bakkallıktan temettuatı 650

670

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 70

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Mustafa'nın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 500

500

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Hasan'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Irgadlıktan temettuatı	<u>250</u>
	250

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusa olarak Cem'an bir senede virmiş olduğu

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Mehmed Ali'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

2

Bedel-i icar senesi

60/61 50

Bir senede tahminen temettuatı 25

Cem'an hane 24

Yekün temettuat der mahalle-i Ahi Celal 21637

Yekün vergisi der mahalle-i Ahi Celal 2415

### 3.4. SIRA NU : 09602 (HACI HAMZA)

Konya eyaleti dahilinde olup bizzat idarede bulunan nefs-i akşehirde Hacı Hamza ilhak olan mahallelerde sakin ahali-i islam'ın tahrir temettuat defteridir.Senesi41

\*İmam olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Süleyman Efendi'nin emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb mahalle-i mezburda imamlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 300

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 295

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 83

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Mahmud oğlu Mehmed Ali'nin emlakı ve arazisi ve temettuatı

Sağman inek resmi	Manda öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	2	35

Hasılatı senevisi 30

Merkeb resmi	Dölsüz inek resmi	Mezru tarla dönüm
1	1	30

Hasılatı senevisi 30

60/61 825

Bir senede tahminen temettuatı 892

Karındaşı velinin ----- temettuatı 200

1092

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 255

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 93

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ali oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Sağman manda resmi	Öküz manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	2	50



Hasılatı senevisi 60

Mezru tarla dönüm resmi	Merkeş resmi	Dölsüz inek resmi	manda resmi
25	1	1	1

Hasılatı senevisi

60/61 625

Afyon dönüm	Dölsüz manda resmi
2	1

Hasılatı senevisi

60/61 565

Bir senede tahminen temettuatı	995
Karındaşı Hacı Ali'nin bakkalıktan temettuatı	<u>750</u>
	1740

\*Yağcı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 190

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Turan Ali oğlu Mustafa'nın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Manda resmi	Dölsüz inek resmi	Sağman inek resmi	mezru tarla dönüm
1	1	1	2

Hasılatı senevisi 30

Bedel-i icar senesi

60/61 70

Bir senede tahminen temettuatı	60
Yağcılıktan temettuatı	750
Oğlunun temettuatı	<u>450</u>
	1260

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Süleyman'ın emlakı ve temettuatı

-----?

Hasılatı senevisi

60/61 200

Bir senede tahminen temettuatı 100

Irgadlıktan temettuatı 200

Oğlu Mustafa'nın ırgadlıktan temettuatı 200

500

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Bünyamin'in emlakı ve temettuatı

Merkebe resmi

Sağman inek resmi

manda resmi

1

2

1

Hasılatı senevisi 60

Hasılatı senevisi

60/61 200

Bir senede tahminen temettuatı 160

Irgadlıktan temettuatı 400

Karındaşı Mehmed'in temettuatı 200

760

\*Hatıplikte olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Ömer'in emlakı ve arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

Sağman inek resmi

Gayri mezru tarla

5

1

3

Bedel-i icar senesi

Hasadı senevisi 30

60/61 45

merkebe resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 155

Hatıplikten temettuatı 250

Oğlunun temettuatı 350

755

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 100

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Halil'in emlakı arazisi ve temettuatı

Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

4

Bedel-i icar senesi

60/61 40

Bir senede tahminen temettuatı 20

Irgadlıktan temettuatı 420

440

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 31

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Ali'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 400

400

\*Yağcı olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 255

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Ahmed'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı

vesairesi olmayıb yağcı esnafığı ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 750

Karındaşı Ali'nin temettuatı 300

1050

\*Terzi esnafı olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 182

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Terzi Osman'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Kiraya viridiği dükkan	Kiraya viridiği Gayri mezru tarla dönüm
1	1
Bedel-i icar senesi	Bedel-i icar senesi
60/61 72	60/61 50
	Bir senede tahminen temettuatı 86
	Terzilikten temettuatı 950
	Oğlunun terzilikten temettuatı <u>200</u>
	1236

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 100

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 65

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan Ali oğlu Ahmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	Sağman inek resmi	Afyon dönüm	Mezru tarla
2	1	Hasılatı senevisi	3
	Hasılatı senevisi 30	60/61 206	Hasılatı senevisi
			60/61 410
			Bir senede tahminen temettuatı 481
			Oğlu Ali'nin Irgadlıktan temettuatı <u>250</u>
			731

\*Boyacı esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 152

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden İsmail oğlu Abdullah'ın emlakı ve temettuatı

Kendisi iskan dükkan 1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Yağcılıktan temettuatı	<u>500</u>
	500

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Başçavuş Ahmed oğlu Ahmed'in emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olub

Bir senede tahminen temettuatı 400

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan hiçbirşey virmemiş olduğu

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan Ali oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi Kiraya virdiği Gayri mezru tarla

1

3

Bedel-i icar senesi

60/61 15

Bir senede tahminen temettuatı 15

Irgadlıktan temettuatı 300

315

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 180

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Hasan'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 350

Karındaşı Mehmed'in temettuatı 550

900

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Süleyman'ın emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb

\*Sene-i sabıkada virgüsü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 100

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer Osman oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Dölsüz kısrak resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Oğlunun temettuatı 650

650

\*Tuzcu esnafı olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 152

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Sağman inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Tuzculuktan temettuatı 850

880

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Hasan'ın sakini olduğu hanesinden hiçbir emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 125

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden Veli oğlu Veli'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi dölsüz ağnam resmi Kuzusu resmi Sağman ağnam

1

5

5

5

Hasılatı senevisi 10

Hasılatı senevisi 30

Sağman inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 70  
 Irgadlıktan temettuatı 400  
 470

\*Yağcı esnafından

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 125  
 Hane 22 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Veli oğlu Hasan'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Kuzusu resmi	Sağman ağnam resmi
1	6	6

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 66

Yağcılıktan temettuatı 600

666

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hayri oğlu Halil'in emlakı arazisi ve temettuatı

Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

5

Bedel-i icar senesi

60/61 60

Bir senede tahminen temettuatı 30

\*Terzi esnafından olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 10

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Mustafa'nın hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	2

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Terzilikten temettuatı 450

480

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Selman oğlu Mustafa'nın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 350

350

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 40

Hane 26 numoro 26

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ahmed'in emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği.

Bir senede tahminen temettuatı 350

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 100

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 61

Hane 27 numro 27

Mahalle-i mezbur sakinesinden Yusuf oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Sağman inek resmi Öküz resmi Gayri mezru tarla dönüm Afyon

1

2

5

2

Hasılatı senevisi 30

Hasılatı senevisi

60/61 424

Merkeb resmi

Mezru tarla dönüm

1

5

Hasılatı senevisi

60/61 237

Bir senede tahminen temettuatı 641

Oğlunun ziraatinden temettuatı 350

991

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 152

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 14



Hane 28 numro 28

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi ve temettuatı

Afyon dönüm

1

Hasılatı senevisi

60/61 141

Bir senede tahminen temettuatı 141

Irgadlıktan temettuatı 450

591

\*Saraç olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 152

Hane 29 numro 29

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mustafa'nın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

dölsüz manda resmi

Sağman inek resmi

1

1

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Saraçlıktan temettuatı 850

880

\*Saraç olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 182

Hane 30 numro 30

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Receb'in emlakı ve arazisine temettuatı

Katır resmi

Sağman inek resmi

Gayri mezru tarla dönüm

3

1

8

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Saraçlığından temettuatı 550

580

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 90

Hane 31 numro 31

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Hasan oğlu Hasan'ın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb imamlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 32 numro 32

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu Abdurrahman'ın hayvanatı ve temettuatı

Sağman inek resmi

1

Hasılatı senubisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Irgadlıktan temettuatı 350

Oğlunun ırgadlıktan temettuatı 100

480

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 60

Hane 33 numro 33

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 350

350

\*Bakkal olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 52

Hane 34 numro 34

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Abdullah'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Bakkallıktan temettuatı 300

300

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğı 70

Hane 35 numro 35

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Hasan'ın emlakı ve arazisi

Merkebe resmi Gayri mezru tarla dönüm Kiraya viridiği Gayri mezru tarla dönüm

1

2

2

Bedel-i icar senesi

60/61 30

Bir senede tahminen temettuatı 20

Irgadlıktan temettuatı 400

420

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı

Hane 36 numro 36

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Ahmed'in emlakıve arazisi ce hayvanatı vesairesi olmayıb Irgadlık ile matuf oldđı

Bir senede tahminen temettuatı 250

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı

Hane 37 numro 37

Mahalle-i mezbur sakinesinden ahmed oğlu İbrahim efendi'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

Dölsüz manda resmi

1

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 300

Oğlunun temettuatı 675

975

\*Irgad olduğı

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğı 152

Hane 38 numro 38

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ömer'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

Sağman inek resmi

1

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

----- temettuatı 500

530

\*Berber olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 103

Hane 39 numro 39

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer efendi oğlu Mustafa'nın hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Berberlikten temettuatı 450

450

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 70

Hane 40 numro 40

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mehmed'in sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı ve arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ----- esnafından olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 350

Cem'an hane 40

Yekün temettuat der mahalle-i Ahi Celal 2498

Yekün vergisi der mahalle-i Ahi Celal 3842

Der mahalle-i Kürekçi

\*İmam mahalle-i mezbur olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Emrullah oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi Gayri mezru tarla dönüm

2

6

Bir senede tahminen temettuatı 000

İmamlıktan temettuatı 150

150

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 94

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Hacı Mehmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz kısrak resmi	Sağman inek resmi	dölsüz manda
1	1	1	1
Afyon dönüm	Mezru tarla dönüm	Gayri mezru tarla	
2	20	18	
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi		
60/61 650	60/61 520		
Bir senede tahminen temettuatı 940			

\*Berberlik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mısdık oğlu Yusuf'un hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 400

400

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusada bir senede virmiş olduğu 92

Hane 4 numro 4

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Osman'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

2

Bir senede tahminen temettuatı 500

\*Berberlik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Ali'nin emlakı ve temettuatı

Merkebe resmi	Dükkan	
1	1	
	Bedel-i icar senesi	
	60/61	160
	Bir senede tahminen temettuatı	80
	Berberlikten temettuatı	450
	Oğlunun temettuatı	<u>150</u>
		680

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Molla Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	4
	Hasılatı senevisi 30	Bedel-i icar senesi
		60/61 60

kiraya virdiği gayri mezru tarla

10

Bir senede tahminen temettuatı 140

Irgadlıktan temettuatı 450

590

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbursakinesinden Mehmed oğlu Hacı Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi	Gayri mrzru tarla dönüm
1	4

Bir senede tahminen temettuatı	100
Irgadlıktan temettuatı	<u>450</u>
	550

\*Bakkallık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hacı Ömer oğlu Hacı Ahmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz inek resmi	Sağman inek resmi
1	1	1
		Hasılatı senevisi 30
	Bir senede tahminen temettuatı	30
	Bakkallıktan temettuatı	900
	Oğlunun ırgadlıktan temettuatı	250
	Karındaşı Ali'nin bakkallıktan temettuatı	<u>700</u>
		1880

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 31

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesiden Mehmed oğlu İhsan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz inek resmi	sağman inek resmi	Öküz resmi
2	1	1	2
			Hasılatı senevisi 30

Mezru tarla dönüm

10

Hasılatı senevisi

60/61 585

Bir senede tahminen temettuatı	340
----- temettuatı	<u>1000</u>
	1340

\*Derici olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

2

Bir senede tahminen temettuatı 000

Dericilik sanatından temettuatı 750

750

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Abdullah'ın hayvanatı ve temettuatı

Sağman inek resmi

1

Hasılatı senevisi 30

Bir senede tahminen temettuatı 30

Irgadlıktan temettuatı 350

Oğlunun ----- temettuatı 150

530

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman pğlu Veli'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

----- temettuatı 400

400

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 77

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 31



Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Süleyman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Sağman manda resmi	Afyon dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
1	2	20
Hasılatı senevisi 30	Hasılatı senevisi 60/61 565	

Mezru tarla dönüm

10

Hasılatı senevisi

60/61 190

Bir senede tahminen temettuatı 717

Cem'an hane 13

Yekün temettuat der mahalle-i Kürekçi 9417

Yekün vergisi der mahalle-i Kürekçi 1320

Der mahalle-i Köhne imaret

\*İmamı mezbur olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 1 numro 1

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Hafız Ali'nin emlakı arazisi ve hayvanatı

Dölsüz inek resmi	Bağçe dönüm	Gayri mezru tarla dönüm
1	1	4
	Hasılatı senevisi 60/61 200	

kiraya virdiği gayri mezru tarla

4

Bir senede tahminen temettuatı 118

İmamlığından temettuatı 150

268

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Hane 2 numro 2

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Hacı Ali'nin emlakı arazisi ve hayvanatı

Sağman inek resmi	Dölsüz manda resmi	Sağman resmi	Gayri mezru
1	3	1	10

Hasılatı senevisi 30

Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm

15

Bedel-i icar senesi

60/61 150

Bir senede tahminen temettuatı 165

Oğlunun temettuatı 3500

3665

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 75

Hane 3 numro 3

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Mehmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi	Dölsüz manda resmi	Bağçe dönüm	Gayri mezru
1	2	1	15

Hasılatı senevisi

60/61 200

Mezru tarla dönüm Merkeb resmi Afyon dönüm

10 2 1

Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61 507 60/61 582

Bir senede tahminen temettuatı 752

Karındaşı Mustafa'nın temettuatı 550

1302

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 4 numro 4

Mahalle-i nezbur sakinesinden Osman oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm

3

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlıktan temettuatı 250

250

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 182

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 103

Hane 5 numro 5

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Halil'in emlakı arazisi ve temettuatı

Sağman inek resmi	Manda öküz resmi	gayri mezru dönüm	Afyon
-------------------	------------------	-------------------	-------

1

2

18

2

Hasılatısenevisi 30

Hasılatı senevisi

60/61 287

Mezru tarla dönüm

12

Hasılatı senevisi

60/61 1015

Bir senede tahminen temettuatı 1090

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Hane 6 numro 6

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hayri oğlu Yusuf'un emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Dölsüz manda resmi	Sağman manda resmi
--------------	--------------------	--------------------

2

1

1

Hasılatısenevisi 60

Gayri mezru tarla dönüm

4

Bir senede tahminen temettuatı 60

Ziraatinden temettuatı 1500

1560

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 182

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 93

Hane 7 numro 7

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Afyon dönüm
1	2	10	2

Hasılatı senevisi

Mezru tarla dönüm	60/61	450
6		

Hasılatı senevisi

60/61 565

Bir senede tahminen temettuatı 935

Oğlunun ziraatinden temettuatı 400

1335

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü sabıkadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 8 numro 8

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Afyon dönüm	Mezru tarla
2	5	1	5

Hasılatı senevisi Hasılatı senevisi

60/61 282 60/61 185

Bir senede tahminen temettuatı 457

Karındaşı Ahmed'in ziraatinden temettuatı 200

657

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 9 numro 9

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Süleyman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Afyon dönüm
1	1

Hasılatı senevisi	
Bir senede tahminen temettuatı	282
Irgadlıktan temettuatı	550
Oğlunun ırgadlığından temettuatı	<u>350</u>
	1182

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 10 numro 10

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mehmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	kiraya viridiği gayri mezru tarla
2	2	4
	Hasılatı senevisi 60	Bedel-i icar senesi
		60/61 62
	Bir senede tahminen temettuatı	90
	Irgadlıktan temettuatı	<u>400</u>
		490

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Hane 11 numro 11

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz manda resmi	Sağman manda dönüm
2	1	1
		Hasılatı senevisi 60

Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm

4

Bedel-i icar senesi

60/61 100

Bir senede tahminen temettuatı 110

ziraatinden temettuatı 1250

1360

\*Iragd olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 12 numro 12

Mahalle-i mezbur sakinesinden Halil oğlu Ali'nin emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman manda resmi	Kiraya virdiği Gayri mezru tarla
2	1	8
	Hasılatı senevisi 60	Bedel-i icar senesi
		60/61 80
	Bir senede tahminen temettuatı	100
	Irgadlıktan temettuatı	<u>700</u>
		800

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 182

Hane 13 numro 13

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz inek resmi	Öküz resmi	Gayri mezru tarla
1	1	2	5
Mezru tarla dönüm		Afyon dönüm	
6		2	
Hasılatı senevisi		Hasılatı senevisi	
60/61 170		60/61 565	
	Bir senede tahminen temettuatı		685

\*Terzilik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 14 numro 14

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Dölsüz inek resmi	Kiraya virdiği gayri mezru tarla
1	1	10
		Bedel-i icar senesi
		60/61 100
	Bir senede tahminen temettuatı	50
	Terzilikten temettuatı	450
	Oğlunun temettuatı	<u>200</u>
		700

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 146

Hane 15 numro 15

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Öküz mandası resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Afyon
2	2	15	3

Hasılatı senevisi

60/61 847

Mezru tarla dönüm

12

Hasılatı senevisi

60/61 1470

Bir senede tahminen temettuatı 1467

Oğlu Mustafa'nın temettuatı 2500

3967

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 28

Hane 16 numro 16

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	Gayri mezru dönüm	Mezru tarla dönüm
2	5	5

Hasılatı senevisi

60/61 560

Bir senede tahminen temettuatı 280

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 142

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 19

Hane 17 numro 17

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi	Öküz resmi	Gayri mezru tarla dönüm	Mezru tarla
2	2	5	5

Hasılatı senevisi

60/61 195

Bir senede tahminen temettuatı 195

Irgadlıktan temettuatı 300

495

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 18 numro 18

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Süleyman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Gayri mezru tarla dönüm Kiraya verdiği Gayri mezru tarla dönüm

5

5

Bedel-i icar senesi

60/61 50

Bir senede tahminen temettuatı 50

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 53

Hane 19 numro 19

Mahalle-i mezbur sakinesinden Osman oğlu Ömer'in emlakı arazisi ve temettuatı

Öküz resmi	Afyon dönüm	Gayri mezru dönüm	Mezru tarla
2	2	2	4

Hasılatı senevisi

60/61 282

Hasılatı senevisi

60/61 370

Bir senede tahminen temettuatı 532

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 87

Hane 20 numro 20

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Süleyman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Öküz resmi	Dölsüz manda resmi	Mezru tarla dönüm
1	2	1	15



Mezru tarla dönüm	Afyon dönüm
15	1
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
60/61 590	60/61 282
	Bir senede tahminen temettuatı 872
	Ziraatinden temettuatı 250
	Oğlunun temettuatı <u>1250</u>
	1372

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 192

Hane 21 numro 21

Mahalle-i mezbur sakinesinden İbrahim oğlu Mehmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm
1	3

Bedel-i icar senesi

60/61 30

Bir senede tahminen temettuatı 15

Irgadlığından temettuatı 450

465

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 22 numro 22

Mahalle-i mezbur sakinesinden Abdullah oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	3
	Bir senede tahminen temettuatı 000
	Irgadlığından temettuatı <u>450</u>
	450

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 23 numro 23

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Mustafa'nın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi Kiraya virdiği gayri mezru tarla dönüm

1

4

Bedel-i icar senesi

60/61 140

Bir senede tahminen temettuatı 270

Irgadlıktan temettuatı 350

620

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 182

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 43

Hane 24 numro 24

Mahalle-i mezbur sakinesinden Şaban oğlu Halil'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi Öküz resmi Afyon dönüm Mezru tarla dönüm

2

2

1

4

Hasılatı senevisi

Hasılatı senevisi

60/61 432

60/61 390

Bir senede tahminen temettuatı 437

Oğlunun ırgadlıktan temettuatı 400

737

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 25 numro 25

Mahalle-i mezbur sakinesinden Şaban oğlu Hasan'ın hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlığından temettuatı 350

350

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 26 numro 26

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu Mehmed'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi	Bağçe dönüm
1	1	2
	Hasılatı senevisi 30	Hasılatı senevisi
		60/61 400

Kiraya viridiği Gayri mezru tarla dönüm

4

Bedel-i icar senesi

60/61 40

Bir senede tahminen temettuatı 250

Karındaşı Ahmed'in temettuatı 350

600

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 60

Hane 27 numro 27

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Ali'nin hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı 000

Irgadlığından temettuatı 350

350

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 28 numro 28

Mahalle-i mezbur sakinesinden Hasan oğlu Mustafa'nın sakini olduğu hanesinden gayri bir emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 400

\*Terzilik ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 29 numro 29

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ahmed oğlu İsmail'in emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Dölsüz manda resmi	Sağman manda resmi
2	1	1
Kiraya viridiği gayri mezru tarla dönüm		Hasılatı senevisi 60
12		
Bedel-i icar senesi		
60/61	140	
Bir senede tahminen temettuatı		130
Terzilikten temettuatı		<u>1250</u>
		1380

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Hane 30 numro 30

Mahalle-i mezbur sakinesinden Halid oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Merkeb resmi	Sağman manda resmi	Gayri mezru tarla dönüm
2	1	6
Hasılatı senevisi 60		
Kiraya viridiği Gayri mezru tarla dönüm		
5		
Bedel-i icar senesi		
60/61	60	
Bir senede tahminen temettuatı		90
Ziraatinden temettuatı		<u>1250</u>
		1340

\*Erbab-ı ziraadden olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 250

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 173

Hane 31 numro 31

Mahalle-i mezbur sakinesinden Süleyman oğlu Hasan'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Dölsüz inek resmi	Manda öküzü resmi	Gayri mezru tarla dönüm
1	2	20

Mezru tarla dönüm	Afyon dönüm	
20	4	
Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi	
60/61 1460	60/61 1110	
	Bir senede tahminen temettuatı	1730
	Oğlu Selman'ın temettuatı	<u>500</u>
		2230

\*Erbab-ı ziraaddan olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 132

Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu 81

Hane 32 numro 32

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mustafa oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve temettuatı

Sağman inek resmi	Öküz resmi	Afyon dönüm	Mezru tarla dönüm
2	2	2	5
Hasılatı senevisi 60		Hasılatı senevisi	Hasılatı senevisi
		60/61 565	60/61 675
		Bir senede tahminen temettuatı	875
		Irgadlıktan temettuatı	<u>300</u>
			1175

\*Irgad olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 33 numro 33

Mahalle-i mezbur skinesinden Halil oğlu Mehmed'in emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıp ırgadlık ile matuf olduğu

Bir senede tahminen temettuatı 500

\*Derici olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 144

Hane 34 numro 34

Mahalle-i mezbur sakinesinden Mehmed oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkebe resmi	Sağman inek resmi
2	2

Hasılatı senevisi	60
Bir senede tahminen temettuatı	60
Dericilikten temettuatı	<u>1250</u>
	1310

\*Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu

Hane 35 numro 35

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ömer oğlu Osman'ın emlakı arazisi ve hayvanatı vesairesi olmayıb şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği.

Bir senede tahminen temettuatı 600

\*Irgadlık ile matuf olduğu

Sene-i sabıkada virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu 92

Hane 36 numro 36

Mahalle-i mezbur sakinesinden Ali oğlu Mehmed'in hayvanatı ve temettuatı

Merkeb resmi

1

Bir senede tahminen temettuatı	000
Irgadlıktan temettuatı	<u>450</u>
	450

Cem'an hane 36

Yekün temettüat der mahalle-i Köhne İmaret 35000

Yekün vergisi der mahalle-i Köhne İmaret 4674

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

**TRANKRİPT EDİLEN MAHALLELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 5.1835 (H. 1251) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE GÖRE AKŞEHİR'İN BAZI MAHALLELERİNİN ( HACI ÖMER, AHİ MAHMUD, AHİ CELAL, HACI HAMZA, KÜREKÇİ, KÖHNE İMÂRET, KİLECI) SOSYO-EKONOMİK YAPISI**

#### 4.1. DEMOGRAFİK YAPI

Nüfusun tespiti bakımından klasik dönem için, tahrir, avarız ve cizye defterleri, 19. Yüzyıl için, cizye ve nüfus defterleri ile salnameler ve Temettü'ât Defterleri birinci elden kaynak hükmündedir. Ancak, bu kaynakların çoğunda, vergiye tabi erkek nüfus hane esası ile gösterildiğinden, tam nüfus tespit edilememekte ve yapılacak tespitler ise tahminden öteye geçmemektedir. Diğer yerleşim birimlerinde olduğu kadar, Akşehir'in de tarihi dönemlere ait nüfus tablosunun çıkarılması, bu kaynakların karşılaştırılmalı incelenmesi ile mümkündür.

Temettü'ât sayımlarında, hane esas alınmış ve hane ile birlikte numara da kaydedilmiştir. Haneden maksat kaçınıcı hane, numaradan maksat ise kaçınıcı aile olduğudur.<sup>96</sup> Bazen aynı hane içerisinde aile reisinin mesleği ve kazancı verildikten sonra, oğlunun da mesleğinin ve kazancının kaydedildiği defterler vardır. Mesela; Kileci mahallesinin 2 numaralı hanesinde oturan Ahmed oğlu Hacı Osman'ın manifatura ticareti ile uğraştığı yazılmış ve daha sonra oğlunun da adı geçen ticaret ile uğraştığı yazılmış ve kazancı kaydedilmiştir.<sup>97</sup>

Temettü'ât sayımları vergi tespiti için yapıldığından, nüfus defterleri kadar önemli değillerse de<sup>98</sup> Temettü'ât Defterlerinden yararlanılarak hane sayısı x5 formülü<sup>99</sup> ile tahmini nüfus hesaplanabilir.

19. Yüzyıl Akşehir mahallelerinden Hacı Ömer, Ahi Mahmud, Ahi Celal, Hacı Hamza, Kürekçi, Köhne İmaret ve Kileci mahallelerinin tahmini nüfusunun tespiti için, öncelikle vergi haneleri çıkarılmıştır. Hacı Ömer Mahallesiinde 83 hane kaydı görülürken, Kileci Mahallesiinde 81, Hacı Hamza Mahallesiinde 40, Köhne İmaret Mahallesiinde 36, Ahi Celal Mahallesiinde 24, Ahi Mahmud Mahallesiinde 17 ve Kürekçi Mahallesiinde 13 hane sayısı, vergi hanesi olarak değerlendirilmiştir. Bu duruma göre 19. Yüzyılda bu mahallelerin tahmini nüfusu tablo 4.1. deki gibidir.

<sup>96</sup> Kütükoğlu, Osmanlı Sosyal..., s.398.

<sup>97</sup> Bkz. B.O.A., *ML.VRD.TMT.*,nr.09628,s.1.

<sup>98</sup> Kütükoğlu, Osmanlı Sosyal..., s.395.

<sup>99</sup> Bu formül Ömer Lütfi Barkan tarafından ileri sürülmüş ve genelde kabul görmüştür. Ömer Lütfi Barkan, (1953), Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi, *Türkiyat Mecmuası*, C.X, İstanbul, s.12.



**Tablo 4.1:** 1835 (H.1251) Tarihinde Tahmini Nüfus

Mahalle Adı	Vergi Hanesi	Tahmini Nüfus
Hacı Ömer	83	415
Ahi Mahmud	17	85
Ahi Celal	24	120
Hacı Hamza	40	200
Kürekçi	13	65
Köhne İmaret	36	180
Kileci	81	405
TOPLAM 294	1470	

Hane sayısının fazla olması doğal olarak nüfusa da artı yönde etki etmektedir. Bu yedi mahalle içerisinde Hacı Ömer diğerlerine göre daha kalabalık bir nüfusa sahip iken, Kileci ve Hacı Hamza Mahalleleri onu takip etmekte ve Kürekçi Mahallesi ise bunlar arasında, en az nüfusa sahip mahalle olarak dikkati çekmektedir.

#### 4.2. İSİM VE ÜNVANLAR

Temettü'ât Defterleri'nde hane reislerinin isimleri, unvan, sıfat, baba adı, lakap vb. özelliklerle yazılmış olması, bu alanda da çalışma imkânı sağlamaktadır. Bölgede yaygın olarak kullanılan isimler, aile adlarından yola çıkarak akrabalık ve lakap, unvan ve sınıflardan toplumun sosyal yapısı tespit edilebilir.

Aile adlarının mevcudiyeti, mahalle veya köydeki akrabaların tespitini mümkün kılmaktadır. Baba-oğul veya kardeşler, hatta bazen amca veya yeğenler peş peşe veya araya bir yahut iki tane gelerek yazılmıştır.

Şahısların taşıdıkları isimlerle birlikte Efendi, Hoca, Şeyh, Molla, Hafız gibi unvanların anlamları açıktır. Dini bir vasfı temsil eden bu unvanlara, her yerde rastlanabileceğinden bunlar arasında akrabalık gibi bir münasebet kurmaya çalışmak doğru olmaz. Molla, Şeyh gibi unvanlar şahısların sosyal statüdeki dini karakterlerini ortaya koyarken, Hacı unvanı da dini farızasını yerine getirmiş olmanın yanında, bu farızayı ifa edecek mali güce sahip olduğunun da bir göstergesidir. Ağa unvanı

toplumda sözü dinlenir, nüfuz sahibi şahsiyetleri temsil ederken, Efendi ve Kâtip unvanı da “ mürekkep yalamış” yalamış tabirine uyanları temsil eder.

Bunların yanında Berber, Bahçıvan gibi sıfatlar da meşgul oldukları mesleklerini göstermektedir. Pek sık rastlanmamakla birlikte kara, sarı, topal gibi sıfatlar da şahısların şemailini tarif etmektedir. Yukarıda ismi geçen mahallelerde, hane reisleri arasında, yaygın olarak kullanılan unvan ve sıfatlar şunlardır:

**Tablo 4.2:** Yaygın Olarak Kullanılan Unvan ve Sıfatlar İle Sayıları

Unvanlar	Hacı	Topal	Hafız	Efendi	Hoca	Kalaycı	Barancı	Şeyh	Tatar	Sarı	Çakır	Molla	Paşa	Evliya	Kör
Hacı Ömer	15	-	4	-	2	-	-	-	-	2	-	4	-	-	3
Ahi Mahmud	6	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ahi Celal	15	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Hacı Hamza	3	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Kürekçi	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Köhne İmaret	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kileci	19	1	2	8	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	-
<b>TOPLAM</b>	<b>63</b>	<b>1</b>	<b>7</b>	<b>15</b>	<b>11</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>6</b>	<b>1</b>	<b>9</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>6</b>

Defterlerde, vergi yükümlüsü hane reisleri ile birlikte, hanede bulunan diğer vergi yükümlülerinin isimleri ile ortakçı veya kiracılarının da isimlerinin kaydedilmiş olması, bölgede yağın olarak kullanılan isimlerin tespitini mümkün kılmaktadır. Burada sadece hane reislerinin isimleri değerlendirilmeye alınmıştır. Akşehir'in yedi mahallesinde yaygın olarak kullanılan hane reislerinin isim dağılımı aşağıdaki gibidir. (Tablo 4.3.):

**Tablo 4.3:** Yaygın Olarak Kullanılan İsimler ve Sayıları

İsimler Mahalleler	Mehmed	Mustafa	Ahmed	Hasan	İbrahim	Ömer	Osman	Ali	Halil	Süleyman	Abdurrahman	Abdullah
Hacı Ömer	28	12	10	22	8	12	15	16	3	4	5	3
Ahi Mahmud	4	2	4	2	-	2	4	3	1	-	-	2
Ahi Celal	2	4	4	6	-	3	2	1	3	4	5	2
Hacı Hamza	7	10	9	12	1	9	3	4	2	4	1	2
Kürekçi	10	1	3	4	-	1	-	3	-	3	-	1
Köhne İmaret	9	10	-	7	1	3	7	-	3	4	-	3
Kileci	28	4	13	14	8	12	11	11	12	8	4	3
<b>TOPLAM</b>	<b>84</b>	<b>43</b>	<b>43</b>	<b>67</b>	<b>18</b>	<b>42</b>	<b>42</b>	<b>38</b>	<b>24</b>	<b>27</b>	<b>15</b>	<b>16</b>

Bütün mahallelerde Mehmed ismi en çok kullanılan isimdir. Hz. Muhammed'in ismi Türkçe'de genelde Mehmed şeklinde<sup>100</sup> kullanılmaktadır. Diğer yandan bir başka husus da babası ile aynı adı taşıyan oğulların olmasıdır. *Mehmed oğlu Mehmed*<sup>101</sup> örneğinde oğul babası ile aynı adı taşımakta ancak, oğulun yetim olup olmadığı bilinmemektedir.

### 4.3. EKONOMİK YAPI

#### 4.3.1. Gelir Dağılımı

Gelir bir kimsenin veya kurumun belirli bir dönem içerisinde elde ettiği satın alma gücünün ekonomiye yönelik para, mal ve hizmet ile ifadesidir.<sup>102</sup> Gelir, ferdin ve toplumun refah seviyesini belirleyen en önemli göstergedir.

Tarım toplumlarında, tarımdan elde edilen gelirler ilk sırada yer alırken, toplum yapısının sanayileşme ve ticari gelişme yönünde değişmesiyle birlikte, gelir dağılımı da buna paralel bir değişim arz etmektedir. Tahrir ve Temettü' kayıtlarının karşılaştırılmasıyla bu değişimi takip etmek mümkündür.

<sup>100</sup> Kütükoğlu, Osmanlı Sosyal..., s.401.

<sup>101</sup> B.O.A., *ML.VRD.TMT.*,nr.09583, s.53.

<sup>102</sup> Halil Seyidoğlu, (1992), *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük*, Ankara, s.293.

Vergi tahsiline yönelik olarak hazırlanan, Temettü'ât Defterleri'nde gelirler muntazam kaydedildiği için, idari birimlerin gelir dağılımının tablosunu çıkarmada, bu defterler birinci elden kaynak hükmündedir. İdari birimlerin, toplam gelirlerini hane sayısına bölünerek, hane başına düşen ortalama geliri hesaplayabiliriz. Bu tabloda da yola çıkarak, o idari birimde ortalama gelir altında veya üstündeki hanelerin tespiti yapılarak, sosyal yapı hakkında genel fikir elde edilebilir.

Bununla birlikte, Temettü'ât Defterleri'nin incelenmesiyle, tahriri yapılan yer veya bölge hakkında sosyal ve iktisadi bakımdan birçok bilgilere ulaşılabilir. Defterlerde hane reislerinin tarla, bağ, bahçe, bostan, arza gibi gayr-i menkullerinin teferruatlı bir biçimde dökümleri yapılmıştır. Bunlardan ahalinin refah seviyesi, gelir düzeyi, ekilip-biçilen ürün çeşitleri, bölgenin iklimi, ticari durumu, yerleşim şekilleri vs. bilgilere ulaşılabilir.

Buna göre Akşehir'in yedi mahallesinde toplam gelirden hane başına düşen gelir ve ortalama gelirin altında veya üstünde olan mahallelerin dağılımı şu şekildedir (Tablo 4.4.):

**Tablo 4.4:** Mahalle Başına Gelir Dağılımı

<b>Mahalle İsmi</b>	<b>Hane Sayısı</b>	<b>Toplam Gelir (Kuruş)</b>	<b>Hane Başına Gelir (Kuruş)</b>	<b>Ortalamaya Göre (-+)</b>
<b>Hacı Ömer</b>	83	60822	732,79	+
<b>Ahi Mahmud</b>	17	18630	1095,88	+
<b>Ahi Celal</b>	24	21637	901,54	+
<b>Hacı Hamza</b>	40	24989	624,72	-
<b>Kürekçi</b>	13	9417	724,38	+
<b>Köhne İmaret</b>	36	35000	972,22	+
<b>Kileci</b>	81	37190	459,13	-
<b>TOPLAM</b>	294	207685	713,69	

Tablo 4.4. görüldüğü gibi ortalama gelir seviyesi 713,69 kuruş olup, mahallelerde hane başına düşen gelir seviyesi Kileci ve Hacı Hamza Mahalleleri hariç diğerlerinde ortalamanın üzerindedir. Kileci Mahallesinde kişi başına düşen gelir en düşükken, Ahi Mahmud Mahallesinde en yüksek seviyededir. Ahi Mahmud Mahallesini, Köhne İmaret ve Ahi Celal Mahalleleri takip etmektedir. Hane başına

düşen gelirin yüksek olduğu mahallelerde, gelirin yüksek olmasında sanat ve ticaret erbabı çokluğunun etkili olduğu düşünülmektedir.

Gelir dağılımının dengede olup olmadığı da ayrıca önem arz etmektedir. Bunu tespit edebilmek için, ortalama gelir seviyesi üstünde veya altında kaç hanenin bulunduğu bilinmesi gerekir. Mahallelerde hane başına düşen ortalama gelir seviyesinin altında veya üstünde gelire sahip hane sayısının dökümü aşağıda verilmiştir.(Tablo 4.5.):

**Tablo 4.5:** Hane Başına Düşen Gelir Dağılımı

Mahalle İsmi	Hane Sayısı	Hane Başına Düşen Ortalama Gelir (Kuruş)	Ortalamanın Üzerinde Gelire Sahip Hane Sayısı	Ortalamanın Altında Gelire Sahip Hane Sayısı
<b>Hacı Ömer</b>	83	732,79	24	59
<b>Ahi Mahmud</b>	17	1095,88	5	12
<b>Ahi Celal</b>	24	901,54	6	18
<b>Hacı Hamza</b>	40	624,72	15	25
<b>Kürekçi</b>	13	724,38	3	10
<b>Köhne İmaret</b>	36	972,22	14	22
<b>Kileci</b>	81	459,13	24	57
<b>TOPLAM</b>	294	713,69	91	203

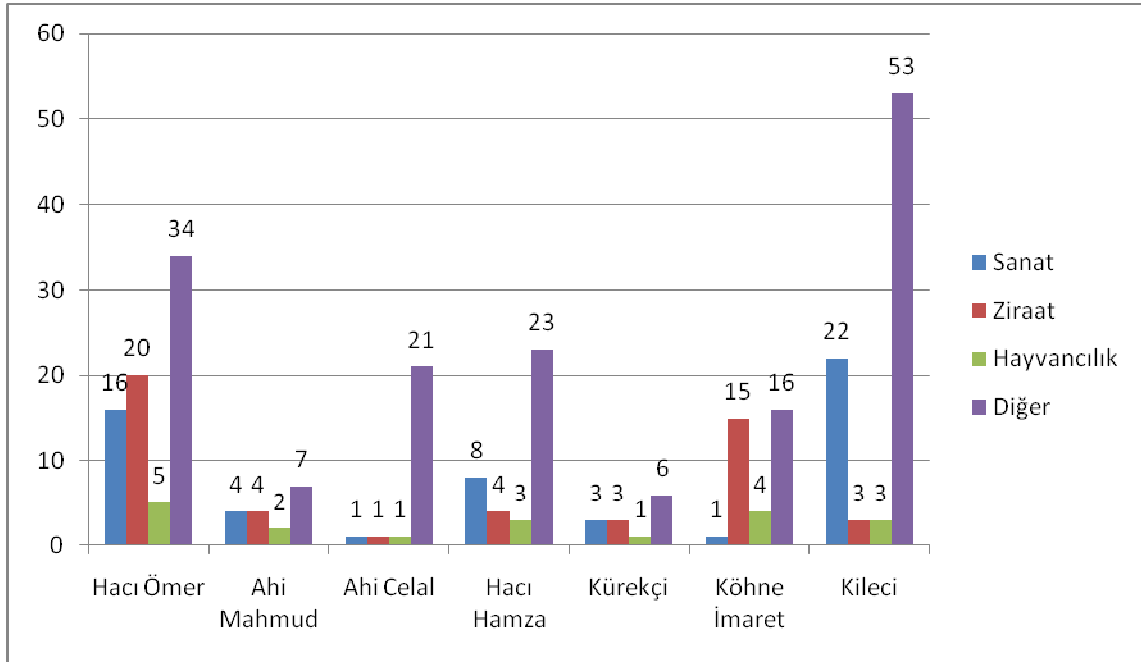
Burada gelir dağılımı açısından çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Hane başına düşen ortalama gelir ile ortalamanın üzerindeki hane sayısı arasında ters orantı vardır. Hane başına düşen gelir seviyesinin yüksek olduğu mahallelerde, ortalama gelirin altında olan hane sayılarının ezici bir çoğunlukta olduğunu görüyoruz. En az gelir seviyesi hane sayısı 81 olmasına rağmen Kileci Mahallesi aittir. En çok gelir seviyesi ise 17 hane ile Ahi Mahmud'a aittir. Bu veriler ise bize hane sayısının refah seviyesinin yüksek veya alçak olmasında belirleyici bir etken olmadığını gösterir. Aksine, refah seviyesinin yüksek veya alçak olmasında, mahalle sakinlerinin uğraştıkları mesleklerin belirleyici olduğu görülmektedir.

#### 4.3.2. Gelir Kaynaklarının Dağılımı

Sanat ve diğer iş kollarına ait gelir kaynaklarının dağılımı hemen hemen her mahallede diğer gelir gruplarına göre fazladır. Genel olarak diğer gelir kaynaklarının oranı her mahallede fazla iken bunu sanat ve ziraat takip etmektedir. En az gelir kaynağı

ise hayvancılıktır. Aşağıda mahalleler arası gelir kaynaklarının dağılımı verilmiştir.(Grafik 4.1.):

**Şekil 4.1:** Gelir Kaynakları Dağılımı ve Oranları Grafiği



### 4.3.3. Meslek, Sanat ve Ticaret Gelirleri

Temettü'ât Defterlerinde hane reislerinin mesleklerinin yazılmış olması, dönemin ekonomik ve sosyal profilinin çıkarılması bakımından oldukça önemlidir. Böylece idari birimlerin meslek, sanat ve ticaret iş kollarının gelişimi tespit edilebileceği gibi gelirin meslekler arasında ki dağılımını da ortaya koymak mümkündür.

İş kollarını, ücretli ve esnaf grupları olarak iki kategoride inceleyebiliriz.

#### 4.3.3.1. Hizmetli ve Ücretli İş Kolları

Hizmetli ve ücretli grubundan maksat, herhangi bir esnaf birliği içerisinde yer almayan ve geçimini ücret ve maaş ile temin eden kimselerdir. Bu grup içerisinde imam, ırgad, berber, berber çırağı, bahçıvan, hoca gibi birbirinden alakasız işlerle meşgul olanlar yer almaktadır. Ayrıca berberler de bu grup içerisinde değerlendirilmiştir. İş kollarını mahallelere göre dağılımı ve bunların sayıları şu şekildedir. (Tablo 4.6.):

**Tablo 4.6:** Hizmetli-Ücretli Dağılımı

Hizmetli Ücretli						
Mahalleler	İmam	İrgad	Berber	Berber Çırağı	Bahçıvan	Hoca
Hacı Ömer	1	22	2	1	-	-
Ahi Mahmud	1	1	1	-	-	-
Ahi Celal	1	3	1	-	-	-
Hacı Hamza	2	11	1	-	1	1
Kürekçi	1	3	2	-	-	-
Köhne İmaret	1	10	1	-	-	-
Kileci	8	12	5	2	-	3
<b>TOPLAM</b>	15	62	13	3	1	4

Bu iş kolu içerisinde toplam 98 kişi kaydedilmiştir. Bunlardan İmam-hatip ücretli diğerleri de belli bir yere bağlı olmadan kamuya ücret karşılığında hizmet veren kimseler olarak değerlendirilebiliriz. Bunların diğer meslek sahiplerine göre gelirlerinin daha düşük seviyede olduğunu söyleyebiliriz. Bu grup içerisinde yer alanların Kileci ve Hacı Ömer mahallelerinde bir yoğunluk oluşturduğu görülmektedir.

#### 4.3.3.2. Esnaf İş Kolları

Esnaf iş kolları içerisinde gıda, deri ve diğer iş kolları birlikleri olmak üzere üç kategoride değerlendirilmiştir.

Gıda iş kolunda toplam 45 kişi faaliyet göstermektedir. Bu grup içerisinde bakkal, helvacı, kahveci, kasap, kasap çırağı, attar, yağcı ve ekmekçi gibi esnaf lar yer almaktadır. Bunların mahallelere göre dağılımı ise şu şekildedir. (Tablo 4.7.)

**Tablo 4.7:** Gıda İş Kolu Dağılımı

Gıda	Bakkal	Helvacı	Kahveci	Kasap	Kasap Çırağı	Attar	Yağcı	Ekmekçi
Mahalleler								
Hacı Ömer	1	-	1	-	-	1	3	1
Ahi Mahmud	-	2	1	-	-	-	2	1
Ahi Celal	4	-	1	-	-	1	-	1
Hacı Hamza	1	-	-	1	-	-	2	1
Kürekçi	1	-	-	1	-	-	-	1
Köhne İmaret	1	1	-	1	-	-	1	-
Kileci	4	1	1	1	1	-	3	2
<b>TOPLAM</b>	<b>12</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>11</b>	<b>7</b>

Gıda iş kolunda bakkalların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Bunu yağcılar ve ekmekçiler takip etmektedir. Diğer yandan helvacı, kahveci, kasap, attar gibi meslek gruplarının bütün mahallelerde dengeli bir şekilde dağıldığını görmekteyiz.

Deri iş kolunda ise debbağ, saraç, çizmeci, derici gibi esnaf grupları bulunmaktadır. Bu grupta toplam 18 esnaf kaydedilmiştir. Diğer iş kollarına göre bu sayı yetersiz kalmaktadır. Debbağ ile saraç iş kolu birbirine eşittir. Bu iş kollarından sonra sayı bakımından sırayı derici ve çizmeci alır. Mahallelere göre dağılım aşağıdaki gibidir.(Tablo 4.8.):

**Tablo 4.8:** Deri İş Kolu Dağılımı

Deri	Debbağ	Saraç	Çizmeci	Derici
Mahalleler				
Hacı Ömer	4	-	1	-
Ahi Mahmud	-	1	-	1
Ahi Celal	1	-	-	-
Hacı Hamza	1	2	-	-
Kürekçi	-	1	-	1
Köhne İmaret	-	-	-	1
Kileci	-	2	1	1
<b>TOPLAM</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>4</b>



#### 4.3.3.3. Diğer İş Kolları

Yukarıda sıraladığımız meslek grupları içerisinde dâhil edilmeyen boyacı, tuzcu, manifaturacı, eskici, bileyici, kalaycı, kiremitçi, bağcı, hattab, setenci, halıcı, hamamcı, fırıncı, hizmetkâr, terzi gibi birbirinden alakasız esnaf birliklerini de bu kategoride değerlendirdik. Dağılım aşağıdaki tabloda verilmiştir.(Tablo 4.9.):

**Tablo 4.9:** Diğer Mesleklerin Dağılımı

Diğer Meslekler														
	Boyacı	Tuzcu	Manifaturacı	Eskici	Bileyici	Kalaycı	Kiremitçi	Bağcı	Hattab	Setenci	Halıcı	Fırıncı	Hizmetkar	Terzi
Hacı Ömer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Ahi Mahmud	1	1	-	2	-	2	-	4	-	1	1	3	-	3
Ahi Celal	1	1	-	1	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-
Hacı Hamza	1	1	-	3	-	-	-	2	-	-	-	1	-	2
Kürekçi	-	-	-	2	2	2	1	1	-	-	1	-	-	-
Köhne İmaret	1	2	1	2	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-
Kileci	-	-	1	2	1	1	1	1	1	-	-	1	-	3
<b>TOPLAM</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>12</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>9</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>7</b>	<b>2</b>	<b>9</b>

Diğer esnaf grupları kategorisi içerisinde 15 değişik meslek sahibi vardır. Bunların mahallelere göre dağılımı farklılık arz etmektedir.

Meslek çeşidi açısından duruma baktığımızda en fazla meslek çeşidi Kileci'de 24, Ahi Mahmud'da 18, Köhne İmaret, Ahi Celal ve Hacı Ömer'de 16, Hacı Hamza ve Kürekçi'de 14 adettir. Tüm Mahallelerde ise 33 çeşit meslek vardır. Meslek çeşidinin az olduğu mahallelerde halkın ihtiyacına cevap verip veremeyeceği akla gelir ise de, kendi mahallesinden sağlanamayan ihtiyacın doğal olarak bir başka mahalleden temin edildiği düşünülmektedir. Ayrıca dönemin ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda ihtiyacı karşılama noktasında yeterli olduğu görülmektedir.

#### 4.3.3.3.1. Tarım Gelirleri

Coğrafi yapı ve iklim, tarımın şekillenmesinde ve tarım ürünlerinin şekillenmesinde en önemli faktördür. İç Anadolu Bölgesinde olan Akşehir’de iklimin etkisi ile olsa gerek bağıcılık gelişmemiştir.

Tarım gelirleri vergiye tabi olduğu için Temettü’ât Defterlerinde bu gelirlerin titizlikle kaydedilmesi yanında, yapılan tarım cinsi, tarıma ait arazinin dönüm cinsinden miktarı, ortakçı veya kiracısı varsa onların isimleri ile birlikte arazinin bulunduğu yer kaydedilmiştir. Dolayısıyla 19. Yüzyılın tarım ve zirai üretimi konusunda defterlerde oldukça önemli bilgiler bulunmaktadır.

Akşehir Temettü’ât Defterlerinde tarım geliri olanların vermesi gereken vergi, yıllık gelir anlamında genelde “hasılat-ı senevisi”, ortakçısı varsa “nisf-ı hasılat-ı senevisi” ibaresiyle kuruş cinsinden değeri yazılmıştır.

Temettü’ât Defterlerinde “mazru‘ tarla” olarak kaydedilen topraklarda hububat ekimi yapılmakta, hububat dışında diğer mahsullerin ekiminin yapıldığı tarlalar ise mahsulün cinsi ile birlikte ayrıca yazılmıştır.<sup>103</sup> Dolayısıyla Akşehir defterlerinde mezru‘ tarla kayıtlarından anlaşıldığına göre tarlalarda hububat ekimi yapıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte ekimi yapılan tarlalar, boş bırakılanlara ve kiraya verilenlere göre daha fazladır.

Bağçe ve mezru‘ tarlanın kaç dönüm olduğu çoğunlukla yazılmış olmakla birlikte dönüm miktarı yazılmayanlarda vardır. Onun için toplam arazinin ne kadarının tarım için kullanıldığının ve zirai üretime ayrılan arazinin dağılımını yapamıyoruz. Bu bütün Temettü’ât Defterlerinin incelenmesiyle mümkün olabilir.

Burada gelir dağılımı açısından zirai üretime ait gelir durumunu inceleyeceğiz. Tarım gelirlerinin mahallelere göre dökümü ve hane başına düşen ortalama gelir aşağıdaki gibidir. (Tablo 4.10.):

<sup>103</sup> Kütükoğlu, Osmanlı Sosyal..., s.406.

**Tablo 4.10:** Tarım Gelir Dağılımı

<b>Mahalle İsmi</b>	<b>Hane Sayısı</b>	<b>Tarla Geliri (Kuruş)</b>	<b>Bahçe Geliri (Kuruş)</b>	<b>Toplam Zirai Gelir (Kuruş)</b>	<b>Hane Başına Düşen Ortalama Zirai Gelir</b>
<b>Hacı Ömer</b>	83	21041	4235	25276	304.53
<b>Ahi Mahmud</b>	17	6342	1500	7842	461.29
<b>Ahi Celal</b>	24	5220	795	6015	250.62
<b>Hacı Hamza</b>	40	3552	-	3552	88.8
<b>Kürekçi</b>	13	2570	-	2570	197.69
<b>Köhne İmaret</b>	36	14198	800	14998	416.61
<b>Kileci</b>	81	7833	2505	10338	127.62
<b>TOPLAM</b>	294	60756	9835	70591	1847.16

Hane başına düşen ortalama gelir 461.29 kuruş olup, en yüksek gelir Ahi Mahmud Mahallesi'ne aittir. Bu mahallede tüm gelirler arasında tarla geliri çoğunluğu teşkil etmektedir. Dolayısıyla Ahi Mahmud Mahallesi'nin sosyo-ekonomik yapısı, önemli ölçüde tarıma dayanmaktadır. Diğer mahallelerde de tarla geliri genel itibari ile önemli bir yer teşkil etmektedir. Hacı Hamza ve Kürekçi Mahallelerinde bahçe geliri bulunmamaktadır.

Bu genel değerlendirilmeler ile birlikte şunu da ifade edebiliriz ki, adı geçen mahallelerde halkın önemli bir kesimi tarım ile uğraşmakta, tarımdan gelir elde etmektedir. Bu ise Akşehir'in tarıma elverişli olan coğrafi konumunun getirdiği bir etkidir.

#### **4.3.3.3.2. Hayvancılık Gelirleri**

Hayvancılık, toplumun önemli ekonomik ve sosyal faaliyetlerindedir. Bu uğraşın yaygın olduğu toplumlarda yaşam tarzı diğer toplumlardan farklıdır. Temettü' Defterlerinden bu durumu takip etmek mahallelerde en çok hangi hayvanların beslenip yetiştirildiğini ve bunlardan ne ölçüde kazanç sağlandığını tespit etmek mümkündür.

Hayvani gıdalarını sağlayabilmek için beslenen inek, koyun, keçi gibi hayvanlar yanında, vergiye tabi olmamakla birlikte ziraat yapılan yerlerde ahalinin toprağı işleyebilmeleri için besledikleri öküz, taşımacılıkta kullanılan at, merkep, deve gibi hayvanlar defterlere yazılan hayvanların başında gelir.

Temettü'ât kayırlarından anlaşıldığına göre mahallelerde hayvancılık, genelde kar etme amacından çok, günlük hayvani besinleri karşılama ihtiyacına yöneliktir. Çünkü bir hanede beslenen hayvan sayısı ve çeşidi fazla değildir. Aynı zamanda toplam gelir içerisindeki payı da düşüktür.

Hayvanlardan elde edilen gelirlerin mahallelere göre dökümü ise şu şekildedir. (Tablo 4.11.):

**Tablo 4.11:** Hayvan Gelirlerinin Dağılımı.

<b>Mahalle İsmi</b>	<b>Hane Sayısı</b>	<b>Toplam Hayvan Geliri (Kuruş)</b>	<b>Hane Başına Düşen Ortalama Hayvan Geliri</b>
<b>Hacı Ömer</b>	83	1844	22.21
<b>Ahi Mahmud</b>	17	760	44.70
<b>Ahi Celal</b>	24	2587	107.79
<b>Hacı Hamza</b>	40	580	14.5
<b>Kürekçi</b>	13	150	11.53
<b>Köhne İmaret</b>	36	420	11.66
<b>Kileci</b>	81	1848	22.81
<b>TOPLAM</b>	294	8189	235.2

Tarımın aksine hayvancılıkta Ahi Celal mahallesi ilk sırada yer almaktadır. Bu mahallede ortalama gelir ve hane başına düşen gelir, diğer mahallelerden daha fazladır. Ahi Mahmud mahallesinde de hayvan gelirleri yüksek olup ikinci sırada yer almaktadır. En az gelir ise Kürekçi mahallesine aittir.

Akşehir'de küçük baş hayvan olarak koyun ve keçi, büyük baş hayvanlardan inek, öküz, dana, merkeb, manda beslenmektedir. Çok yaygın olmasa da arıcılık da yapılmaktadır. Mahallelere göre beslenen hayvanlar ve sayıları aşağıdaki gibidir. (Tablo 4.12):

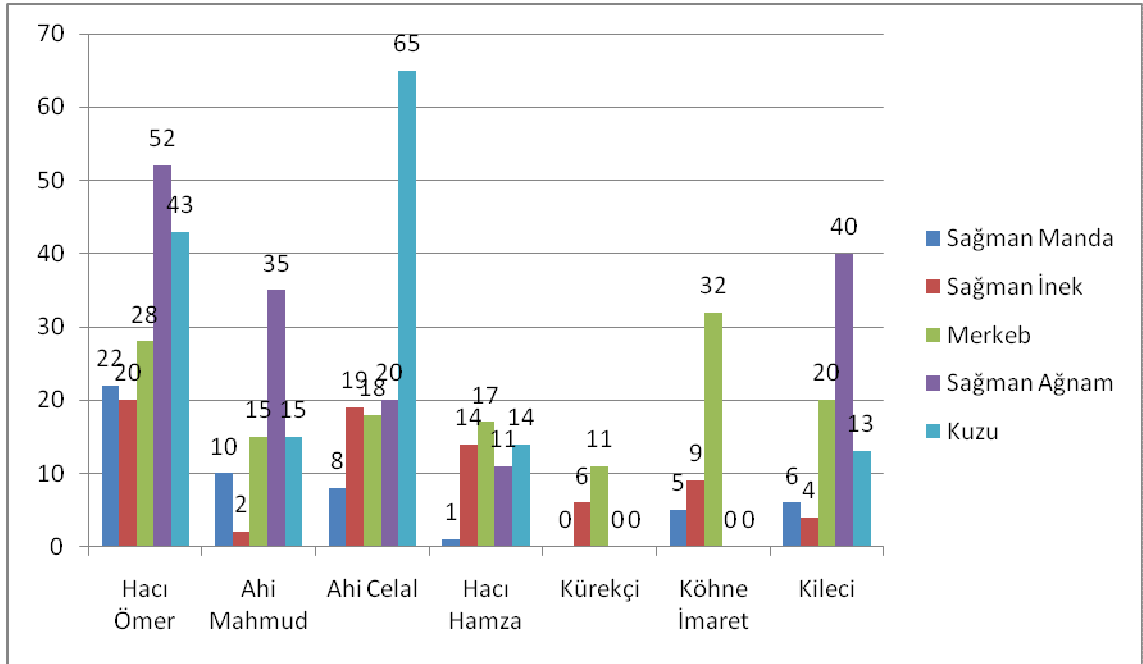
**Tablo 4.12:** Beslenen Hayvanlar ve Dağılımı

MAHALLELER		HACI	AHI	AHI	HACI	KÜREKÇİ	KÖHNE	KİLECİ	TOP
HAYVANLAR		ÖMER	MAHMUD	CELAL	HAMZA		İMARET		LAM
BÜYÜKBAŞ	SAĞMAN MANDA	22	10	8	1	-	5	6	<b>52</b>
	DÖLSÜZ MANDA	16	8	8	5	1	9	14	<b>61</b>
	ÖKÜZ	16	5	-	8	2	24	6	<b>61</b>
	SAĞMAN İNEK	20	2	19	14	6	9	4	<b>74</b>
	DÖLSÜZ İNEK	4	1	2	3	3	7	8	<b>28</b>
	DANA	4	1	4	-	-	-	2	<b>11</b>
	KISRAK	-	1	-	-	-	1	4	<b>6</b>
	MERKEB	28	15	18	17	11	32	20	<b>141</b>
KÜÇÜKBAŞ	SAĞMAN AĞNAM	52	35	20	11	-	-	40	<b>158</b>
	DÖLSÜZ AĞNAM	50	26	16	5	-	-	10	<b>107</b>
	KEÇİ	2	-	-	3	-	-	2	<b>7</b>
	KUZU	43	15	65	14	-	-	13	<b>150</b>
<b>TOPLAM</b>		<b>257</b>	<b>119</b>	<b>160</b>	<b>81</b>	<b>23</b>	<b>87</b>	<b>129</b>	<b>856</b>

Sadece hane reislerinin besledikleri hayvanları gösteren tablo 1.12'de Hacı Ömer Mahallesi hayvancılık yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Bunu Ahi Celal ve Kileci Mahalleleri takip etmektedir. Mahallelerde genellikle büyük baş hayvan beslenmekte, küçükbaş hayvancılık Kürekçi ve Köhne İmaret Mahallelerinde yapılmamaktadır. Ziraatin bel kemiği olan öküz sayısı hane başına bölündüğünde yeterli görülmemektedir. Bu durumda tarla ekimini genelde ortakçılık yolu ile yaptıkları anlaşılmaktadır. Mahallelerde beslenen toplam hayvan sayısı 856 dır.

Taşıma ve ulaştırma işlerinde kullanılan, binek ve yük hayvanları olan kısra ve merkebin tüm mahallelerde sayısı 174 dir. Hane sayısını ve nüfusu göz önünde bulundurduğumuzda bu sayının yetersiz kaldığını söyleyebiliriz.

Mahallelere göre vergiye tabi hayvanların dağılımı yüzde cinsinden aşağıdaki grafikte topluca verilmiştir. (Grafik 4.2.):

**Şekil 4.2:** Hayvan Dağılımı ve Toplam Hayvan Sayısına Oranı Grafiği

#### 4.3.3.3. Kira Gelirleri

Temettü'ât Defterlerinde kira gelirleri de kaydedilmiştir. Bu grup içerisinde kiraya verilen gayrimenkuller ele alınmıştır. Bunlar arasında dükkân, debbağhane, tarla, bağçe yer almaktadır. Hane reislerinin oturdukları haneler her hangi bir gelire konu teşkil etmediklerinden yazılmamıştır. Hiç geliri olmayanlar veya sadece meslek geliri olanlar, “sakin olduğu hanesinden başka nesnesi olmayub şunun bunun iaşesiyle idare oluna geldiği”<sup>104</sup> şeklinde yazılmıştır.

Temettü'ât Defterlerinde kira gelirleri senelik olarak kuruş cinsinden alınmış ve bedeli icar senevisi olarak ifade edilmiştir. Kira gelirlerinin mahallelere göre dağılımı ve kira miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir.(Tablo 4.13.):

<sup>104</sup> B.O.A., ML.VRD.TMT.,nr.09602, s.113.

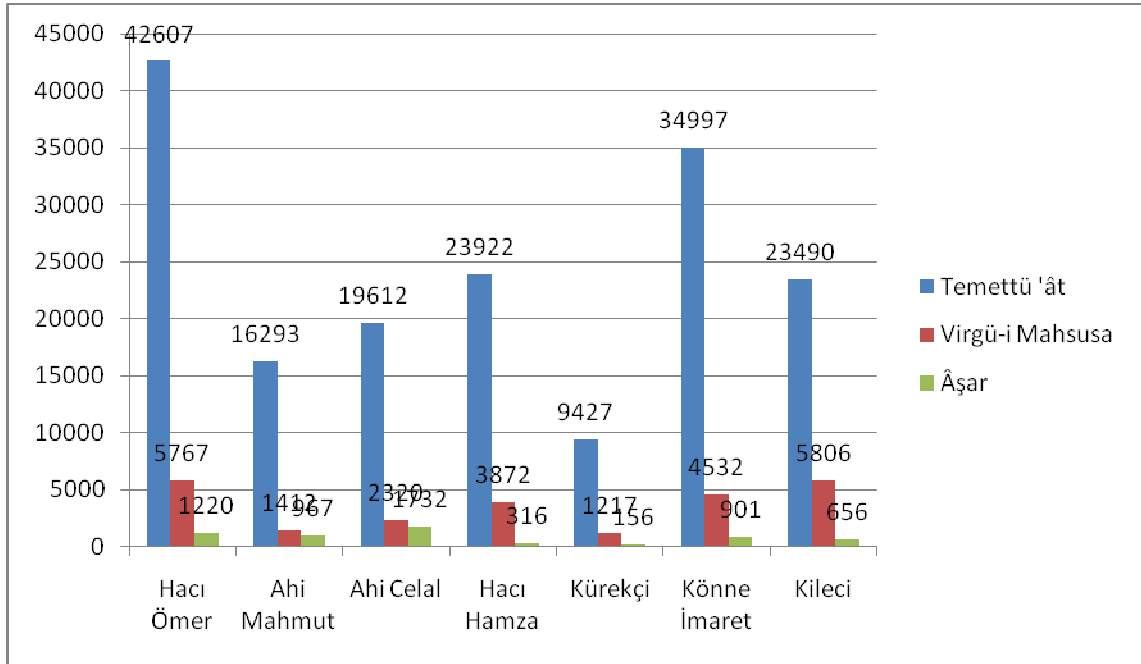
**Tablo 4.13: Kira Gelirleri Dağılımı**

<b>Kira Geliri</b>					
<b>Mahalleler</b>	<b>Dükkan</b>	<b>Debbağhane</b>	<b>Tarla</b>	<b>Bağçe</b>	<b>TOPLAM</b>
<b>Hacı Ömer</b>	360	250	20	300	930
<b>Ahi Mahmud</b>	526	160	535	400	1621
<b>Ahi Celal</b>	470	360	820	-	1650
<b>Hacı Hamza</b>	72	-	215	-	287
<b>Kürekçi</b>	-	-	60	-	60
<b>Köhne İmaret</b>	-	-	942	800	1742
<b>Kileci</b>	190	150	105	580	1025
<b>TOPLAM</b>	1618	920	2697	2080	7315

Tüm mahallelerde toplam kira gelirinin 7315 kuruş olduğunu görüyoruz. En fazla kira geliri 1742 kuruş ile Köhne İmaret Mahallesiinde kaydedilmişken en az kira geliri ise 60 kuruş ile Kürekçi Mahallesiidir. Bunun yanında Ahi Celal Mahallesiinde de kira gelirleri en yüksek orandadır.

#### **4.4. VERGİ ÇEŞİTLERİ VE DAĞILIMI**

Temettü'ât Defterleri esasen vergi kayıt defterleridir. Bu bakımdan vergi dağılımını bu defterlerden takip etmek oldukça sıhhatli olacaktır. Temettü'ât vergisi dışında vergiy-i mahsusa ve aşr vergilerini de bu defterlerden takip etmek mümkündür. Vergi çeşidindeki dağılım aşağıdaki gibidir (Grafik 4.3.):

**Şekil 4.3:** Mahallelere Göre Vergi Dağılımı Grafiği

Grafikte görüldüğü gibi tüm vergi gelirleri içerisinde Temettü gelirleri yüksek bir oranda ilk sırada yer almaktadır. Hacı Ömer Mahallesi 42607 kuruşluk bir oranla temettü vergisinde il sırada yer almaktadır. Bu mahalleyi Köhne İmaret, Hacı Hamza ve Kileci mahalleleri takip etmektedir.

Virgü-i mahsusa'nın ise toplam gelir içerisindeki payı ikinci sıradadır. Bu vergide Kileci Mahallesi diğer mahalleler içinde en fazla paya sahiptir. Aşar vergisi tüm mahallelerde kayıtlıdır ancak toplam gelir içerisindeki payı oldukça düşüktür.

Vergilendirmede hane reisi esas alınmakla birlikte, hane sayısı kadar vergi yükümlüsü bulunmamaktadır. Çünkü bazı hanelerde birden fazla vergi yükümlüsü bulunacağı gibi vergi muafiyeti tanınmış aileler bulunmaktadır. Ancak bunların hepsi değerlendirildikten sonra bölgenin vergi nüfusunu ortaya koymak mümkün olacaktır.

#### 4.4.1. Veri-i mahsusa ve Dağılımı

1840 yılında tahsil edilmeye başlanan bu vergi, herkesin kazancı gözetilerek emlak, arazi, hayvanat ve ticaretle uğraşıyorsa ticaret geliri esas alınarak tahsil edilmiştir. Bir yıl önce ödemiş olduğu vergi olan “*virgü-i mahsusa*” ile kazançlar arasında orantı yoktur. Az kazananlar çok, çok kazananlar da az vergi verebilmektedir.



Temettü‘at defterlerinde hane ibaresinin hemen üst kısmında dik bir şekilde “Virgüy-i mahsusadan bir senede virmiş olduğu”<sup>105</sup> gibi ifade ile vergi-i mahsusa kuruluş cinsinden kaydedilmiştir. Vergi-i mahsusa’nın mahallelere göre dağılımı şu şekildedir (Tablo 4.14).

**Tablo 4.14:** Virgi-i Mahsusa Dağılımı

<b>Mahalle İsmi</b>	<b>Hane Sayısı</b>	<b>Virgüy-i Mahsusa (kuruş)</b>	<b>Hane Başına Düşen Vergi (Kuruş)</b>
<b>Hacı Ömer</b>	83	5767	69.48
<b>Ahi Mahmut</b>	17	1412	83.05
<b>Ahi Celal</b>	24	2320	96.66
<b>Hacı Hamza</b>	40	3872	96.8
<b>Kürekçi</b>	13	1217	93.61
<b>Könne İmaret</b>	36	4532	125.88
<b>Kileci</b>	81	5806	71.67
<b>TOPLAM</b>	294	24926	637.15

Kürekçi ve Ahi Mahmud mahalleleri hariç diğer mahallelerde toplam vergi-i mahsusa da rakamlar birbirine yakın görülmektedir. Hacı Ömer mahallesinde 69.48 kuruş ile en düşük seviyede olan vergi-i mahsusa, 125.88 kuruş ile en yüksek vergi-i mahsusa oranı ile Köhne İmaret mahallesindedir.

#### 4.4.2. Temettü‘ Vergisi Dağılımı

Temettü‘at defterleri aslen temettü‘ vergisinin kayıtlı olduğu defterlerdir. Her hanenin ve hanede vergi yükümlüsü şahısların vergiye tabi malları ve vergi tutarı ayrı ayrı gösterilmiş ve defter sonunda “yekün temettü‘at” olarak kaydedilmiştir. Mahallelerin temettü‘ vergisi dağılımı aşağıdaki gibidir. (Tablo 4.15):

<sup>105</sup> B.O.A., ML.VRD.TMT., nr.09628, s.1.

**Tablo 4.15:** Temettü‘at Vergisi Dağılımı

<b>Mahalle İsmi</b>	<b>Hane Sayısı</b>	<b>Yekun Temettü‘at (kuruş)</b>	<b>Hane Başına Düşen Temettü‘ (Kuruş)</b>
<b>Hacı Ömer</b>	83	42607	513.33
<b>Ahi Mahmut</b>	17	16293	958.41
<b>Ahi Celal</b>	24	19612	817.16
<b>Hacı Hamza</b>	40	23922	598.05
<b>Kürekçi</b>	13	9427	725.15
<b>Köhne İmaret</b>	36	34997	972.13
<b>Kileci</b>	81	23490	290
<b>TOPLAM</b>	294	170348	4874.23

Hacı Ömer mahllesi toplam 42607 kuruş temettü vergisi ile ilk sırada yer alır. Onu Köhne imaret, Hacı Hamza ve Kileci mahalleleri takip eder. Toplam hasılat 170 bş kuruşun üzerindedir. Temettü vergisi dağılımı mahallelerde iskan olan ahalinin ekonomik durumuna ve mahalledeki hane sayısına göre değişiklik göstermektedir.

Hane başına düşen en yüksek Temettü‘at 972 kuruş ile Köhne İmaret mahallesinde hesaplanmıştır. Bu rakam ortalamanın üzerindedir. Köhne İmaret mahallesinde gelirin yüksek olmasında Halkın çoğunluğunun sanat ve ticretle uğraşması, vergi muafiyeti olanların daha az olması v.s. etkili olmuştur. Mahallelerin gelir seviyesi halkın kazanma gücü ile paralellik arz etmektedir.

#### **4.4.3. Aşar Vergisi Dağılımı**

Temettü‘at defterlerinde kaydı bulunan vergi çeşitlerinden biride aşar’dır. Aşar geliri hane ve numro ibaresinin üzerinde “aşr” veya “bedel-i aşr” ifadesiyle kuruş cinsinden vergisi kaydedilmiştir

Aşar vergisi genelde Temettü‘at geliri içinde hesaplanmaktadır. Akşehir Temettü‘at defterlerinde tespitimize göre mahallelerde aşar olarak kaydedilmiş vergi sayısı çok fazla değildir. Çünkü aşar üründen alınan bir vergi olduğu için kazalarda doğrudan ziraatle uğraşan şahıs sayısı az olduğundan aşar kaydı da sınırlıdır.

#### **4.4.4. Sosyal Yapı**

Dönemin sosyal açıdan değerlendirilmesinde Temettü'at defterleri geniş imkanlar sunmaktadır. Bu grupta vergi alınmayanlar veya kaydedilirken durumları “fukara” ve “sadaka ve iâşe ile geçinmekte” gibi ifadelerle belirtilmiştir. Dolayısıyla defterlerden, mahalle halkının sosyal profilini önemli ölçüde çıkarabiliriz.

## SONUÇ

Çalıştığımız temettü'at defterlerindendönemin sosyal yapısına ilişkin olarak sosyal-kültürel vb. önemli bilgiler edindik. Çalışmamızda, Akşehir'in tarihi, fiziki coğrafyası ve idari yapısı üzerinde durduk. Temettü'at kayıtlarını esas alarak, Akşehir'in 19. yy'daki tahmini nüfusu, yetiştirilen tarım ürünleri, sosyal yapısı, ekonomik durumunu tespit etmeye çalıştık.

İncelememiz sonucunda Kaza halkının sosyo-ekonomik yapısı, demografik yapısı, mal varlığı, mesleği, etnik yapısı, fiziksel özellikleri ve halkın ödediği vergiler hakkında bilgilere ulaştık. Ayrıca, Kaza'nın tarla, bağ, bahçe, tarım ürünlerinin çeşitleri ve miktarları, yetiştirilen hayvanların küçük-büyük baş, binek hayvanı olduğu hakkında detaylı bilgilere de ulaştık.

Bu çalışmamızda Konya eyaleti Akşehir kazasına bağlı birkaç mahallenin temettü'at defterleri inceledik. İncelememiz sonucunda mahallelerde geçimin tarım ve hayvancılık faaliyetlerine dayandığını görmekteyiz. Arıcılık faaliyetleri de çok yaygın olmamakla beraber yapılan bir faaliyettir. Mahallelerdeki hayvancılık ve tarım faaliyetlerinden de anlaşılacağı üzere en yaygın meslek Erbab-ı ziraaddir.

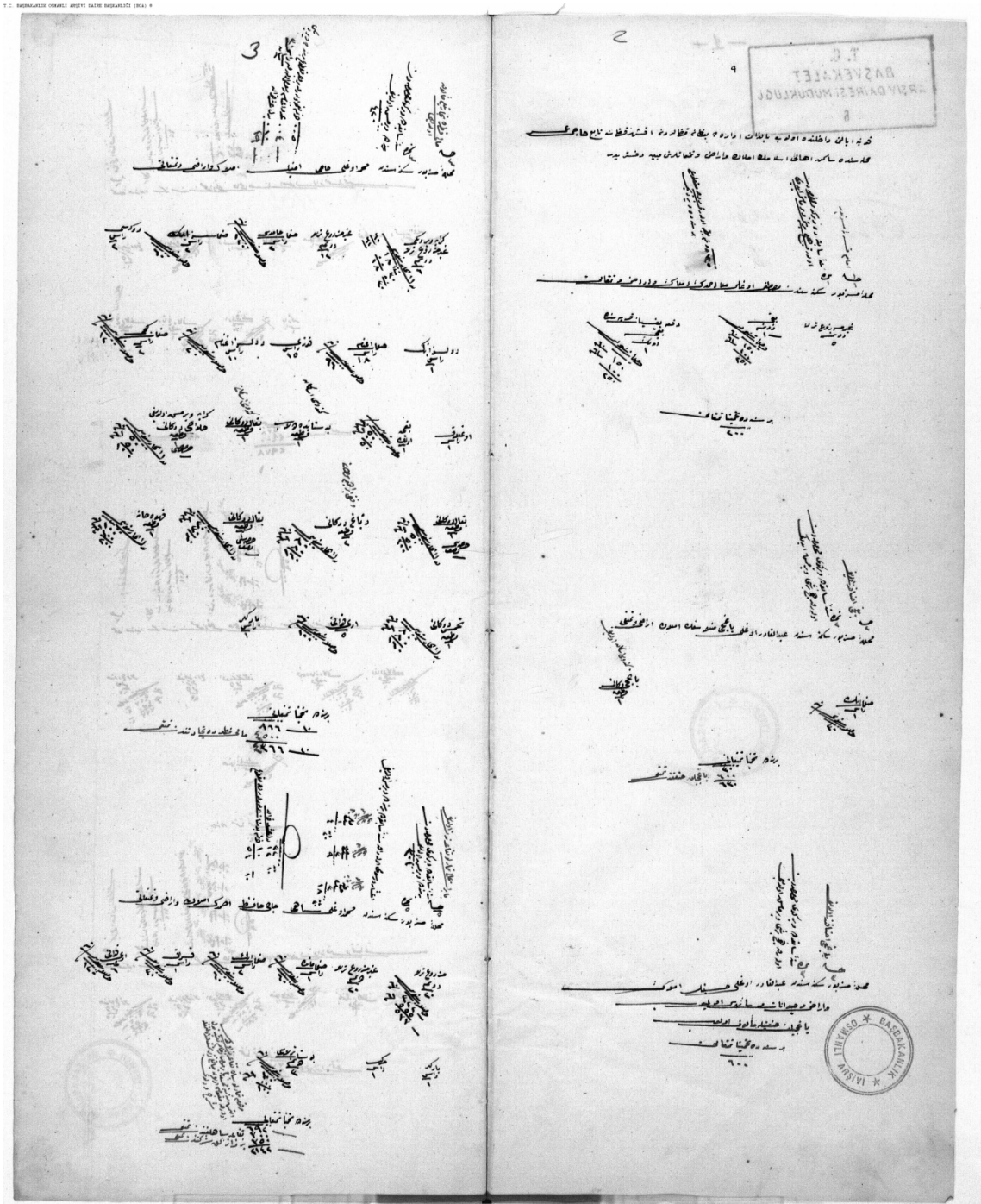
Temettü'ât Defterlerinde ki, her hanenin tahmini 5 kişiden mürekkep olduğu varsayımından hareketle nüfus tahmini yapıldı. Akşehir Kazası'nda Gayrı Müslüm unsurlara rastlanmamıştır. Kazanın etnik yapısı ağırlıklı olarak Türklerden oluşmaktadır. Akşehir Kazası'nın toplam 7 mahallesinde temel geçim kaynağının esnafılık ticaret ve tarımsal faaliyetler olduğu görülmüştür. Hayvancılığın kaza merkezi ve mahallelerde ihtiyacı karşılamaya yönelik yapıldığı tespit edilmiştir. Akşehir Kazası'nın genel olarak gelirlerine bakıldığında meslek gelirleri toplam gelirin %53'üne tarım ürünlerinden elde edilen gelir, toplam gelirin %43'üne, hayvanlardan elde edilen gelir toplam gelirin %2,1'ine tekabül etmektedir. Ayrıca kazanın azda olsa diğer gelirleri mevcuttur. Akşehir Kaza merkezinde hane reisinin çoğunluğu esnafılık ve tüccarlık faaliyetini bir arada yürütenlerden oluşmuştur. Bunun dışında onu aşkın meslek grubu da bulunmaktadır.

Akşehir Kazası'nın diğer gelirleri; kiralık tarla, kahvehane, çarşıdaki han ve dükkanlarından elde edilen gelir, toplam gelirin %1.4 ünü oluşturmaktadır. Akşehir Kazası'ndaki mahallelerde vergilerin %96'sı vergü-yi mahsusa, %4'ü aşar vergisidir.

Çalışmamızda o dönemde soyadı kullanılmadığı için insanların çoğunlukla baba adlarıyla birlikte unvan ve lakaplarla zikredildiğini görmekteyiz. Ayrıca yaptıkları işe görede Berber Ahmed, Irgad Mustafa, Terzi Hasan, mensup oldukları milletlere göre Arap Süleyman gibi, sahip oldukları fiziksel özelliklerine göre Çakır Ali, Sarı Mehmed, Uzun Hasan gibi ünvanlarla zikredilmekteler. Bunların dışında hacı, hoca, şeyh ve molla gibi dini lakaplarla kullanılmaktadır.

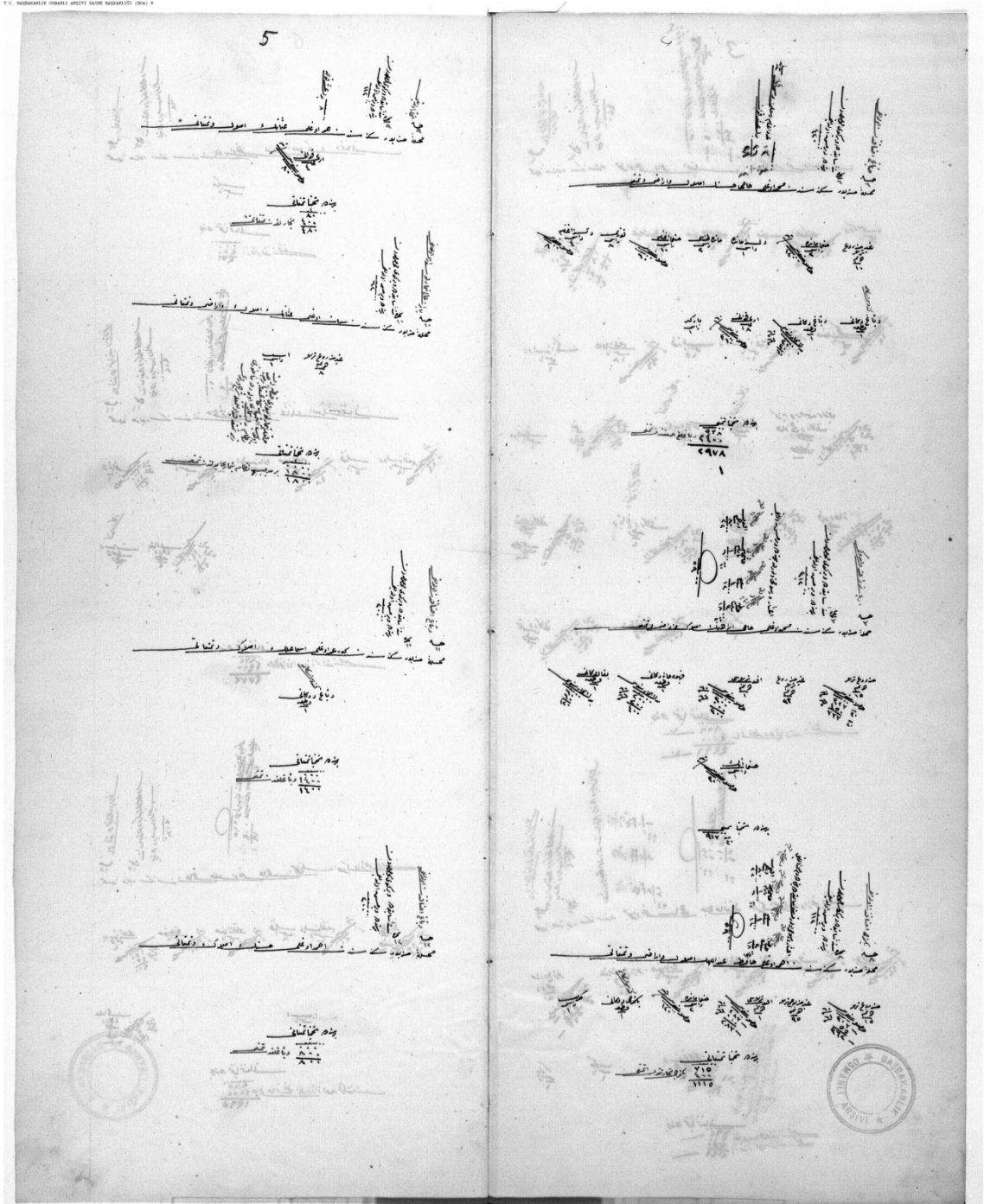
**EKLER**

09583 No'lu Temettü'at Defterinin İlk Sayfası



ML.VRD.TMT.d.09583

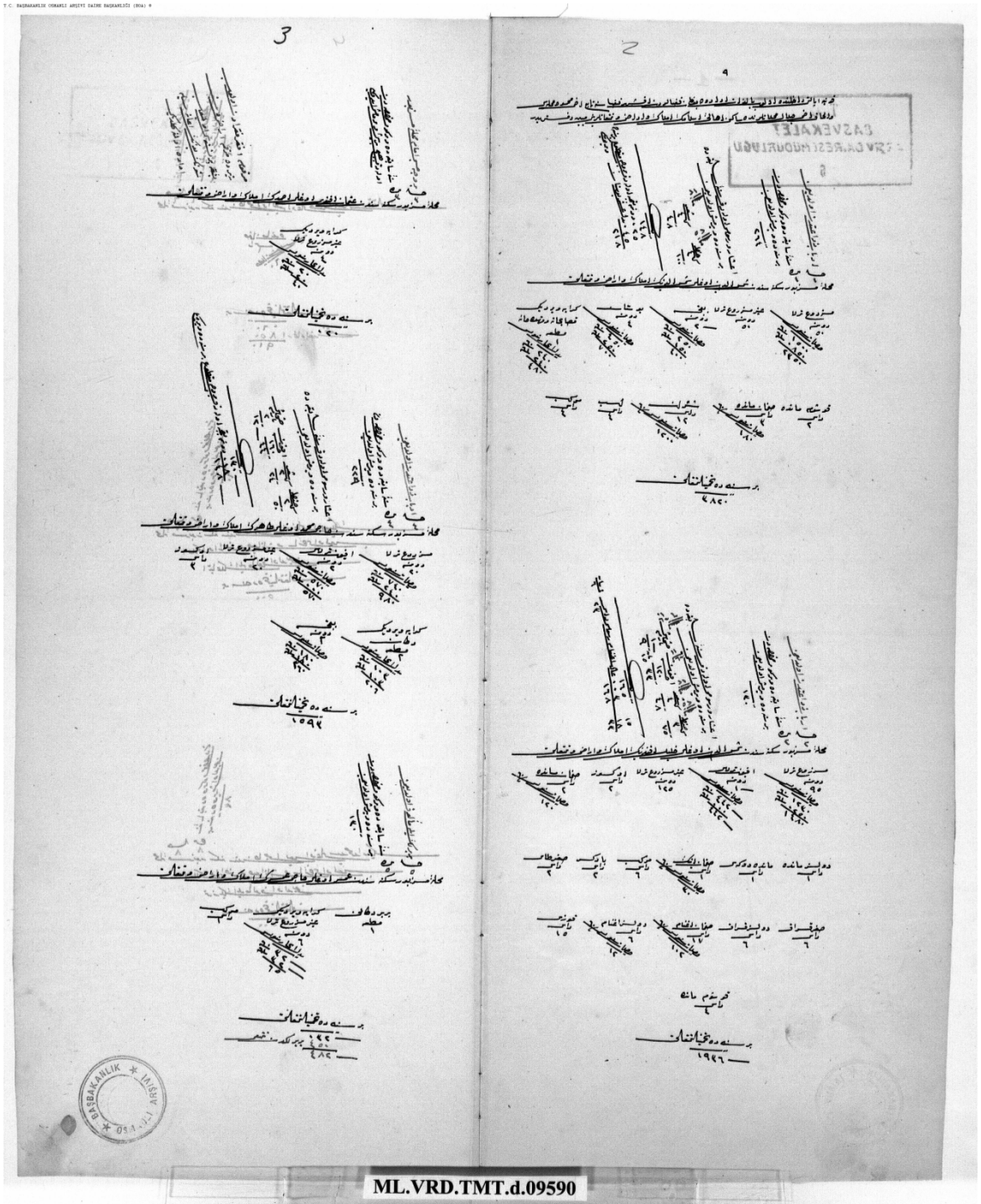
09583 No'lu Temettü'at Defterinin İkinci Sayfası



ML.VRD.TMT.d.09583

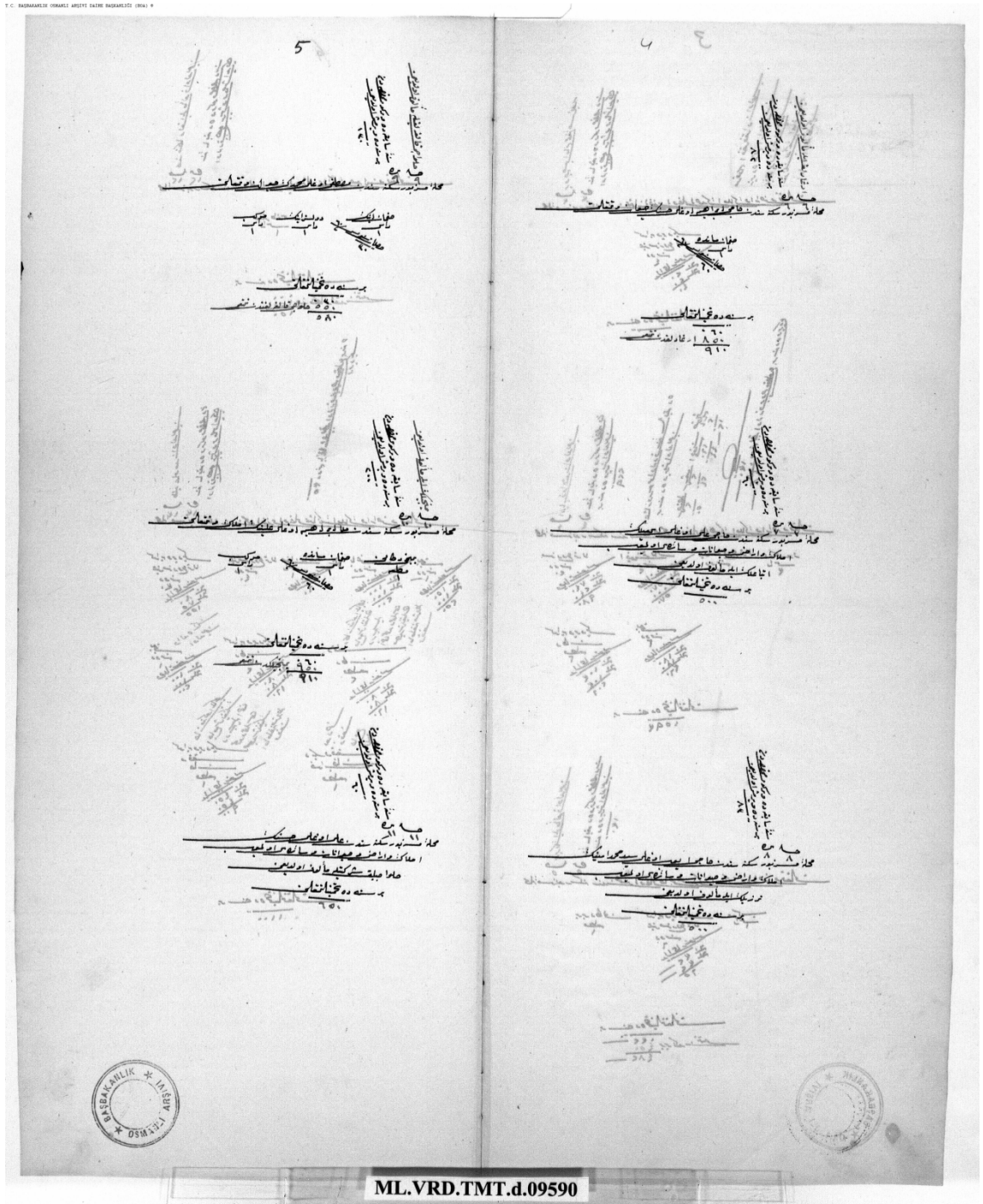


09590 No'lu Temettü'at Defteri'nin ilk Sayfası



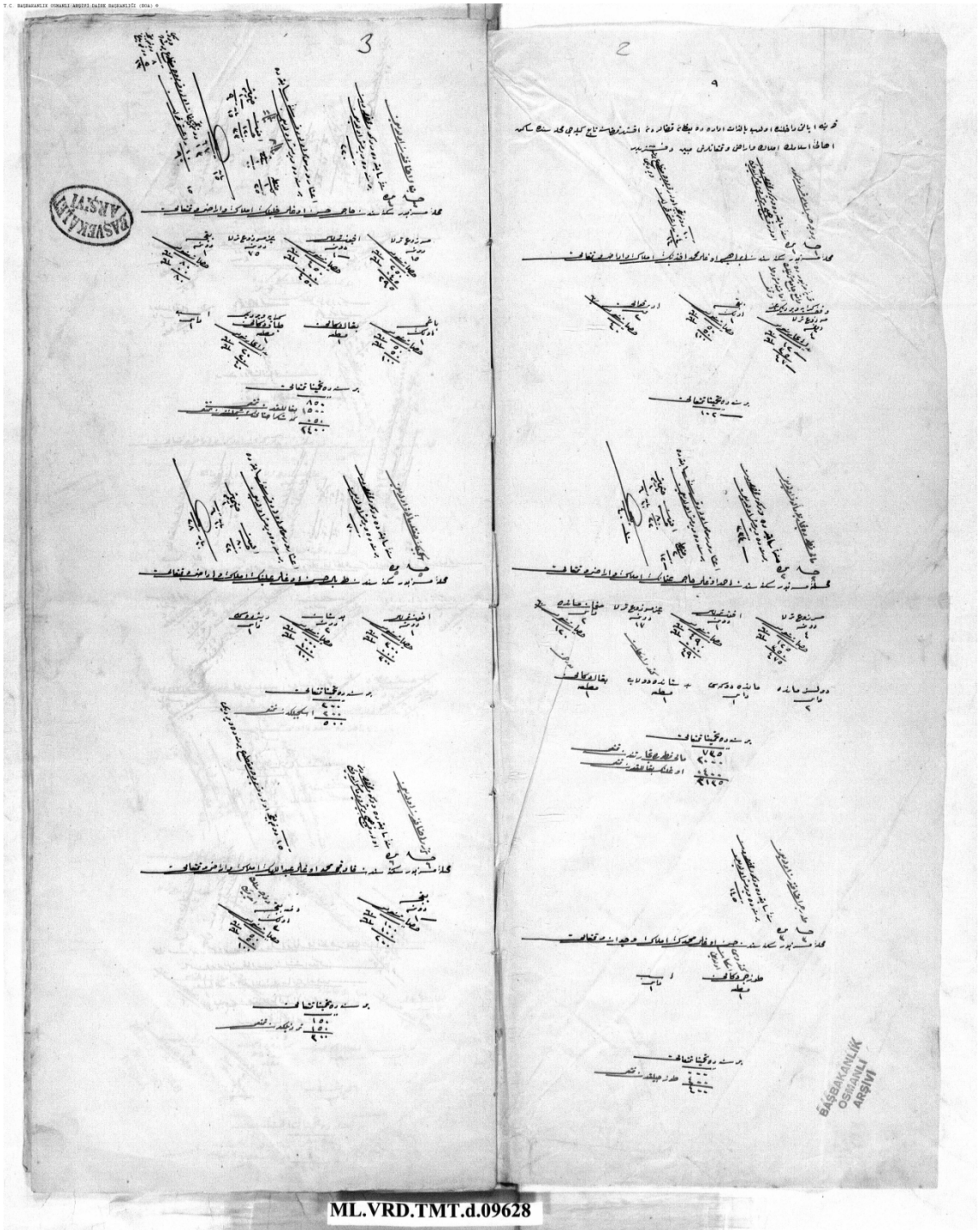
ML.VRD.TMT.d.09590

09590 No'lu Temettü'at Defteri'nin İkinci Sayfası



ML.VRD.TMT.d.09590

09628 No'lu Temettu'at Defteri'nin İlk Sayfası

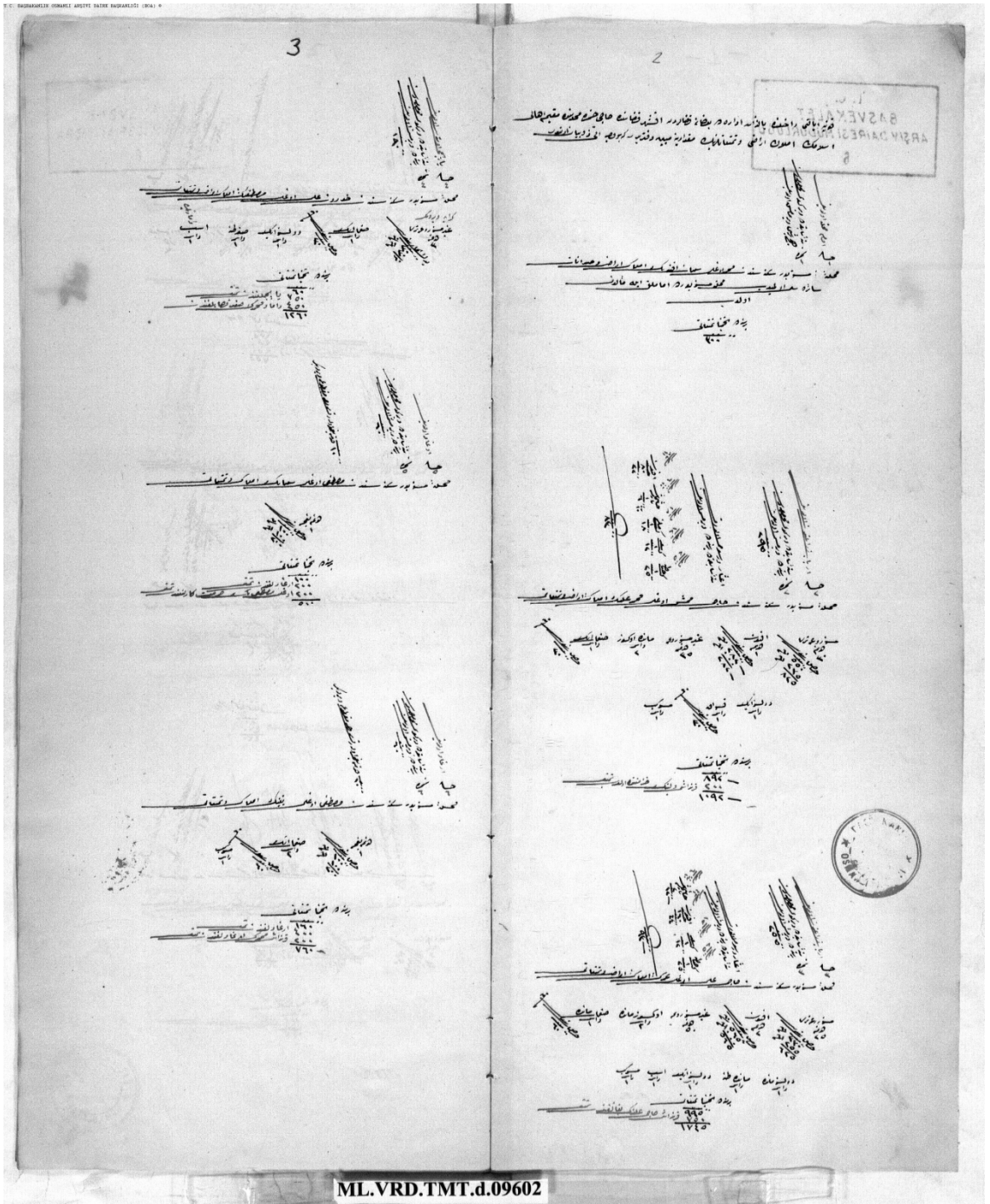


09628 No'lu Temettü'at Defteri'nin İkinci Sayfası

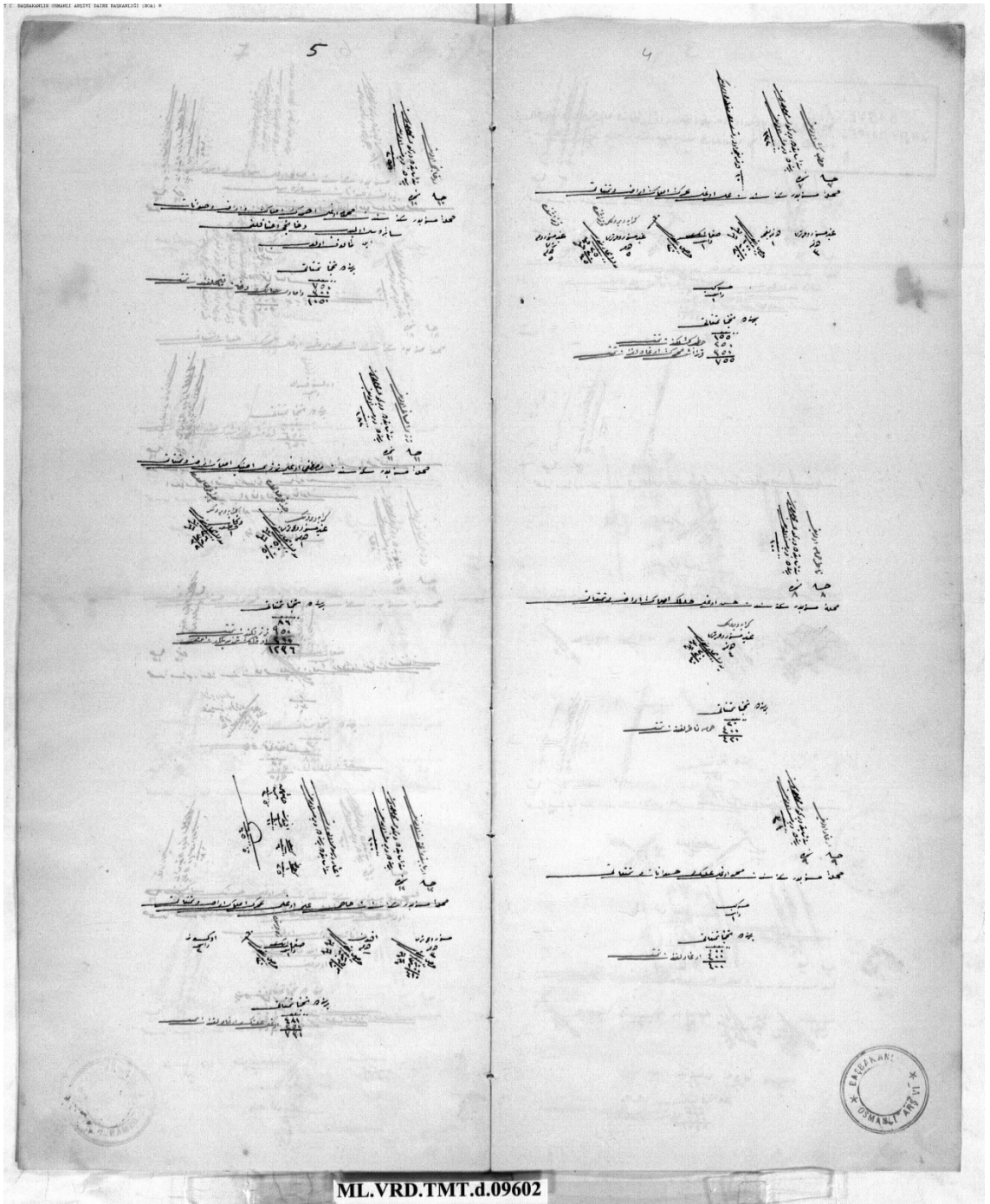
Handwritten Ottoman Turkish ledger with two pages (5 and 4). The pages contain columns of entries, likely representing land revenue or tax records. The entries are organized into sections, with some sections starting with 'Kıymetli' (Honorable) and others with 'Büyük' (Great). The text is written in a cursive script. At the bottom of page 4, there is a stamp: 'BAĞCILIK MÜHÜRÜ' (Stamp of the Treasury) and 'OSMANLI ARŞINI' (Ottoman Empire). At the bottom center of the image, there is a reference code: 'ML.VRD.TMT.d.09628'.



09602 No'lu Temettü'at Defteri'nin İlk Sayfası



09602 No'lu Temettü'at Defteri'nin İkinci Sayfası



ML.VRD.TMT.d.09602

## KAYNAKÇA

- AFYONCU, Erhan, (1999) “Osmanlı Devletinde Tahrir Sistemi”, **Osmanlı (İdari Teşkilat)**, C.VI., Ankara.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Osmanlı Kanunnameleri**, III.
- ALTUNDAĞ, Şinasi, (1947), “Osmanlı İmparatorluğu’nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma”, **TCFD**, V/II, Ankara.
- B.O.A.,ML,VRD,TMTD**, Ahi Mahmud ve Ahi Celal Mahallesi,Nr. 09590.
- B.O.A.,ML,VRD,TMTD**, Hacı Hamza, Kürekçi, Köhne İmaret Mahallesi,Nr. 09602.
- B.O.A.,ML,VRD,TMTD**, Hacı Ömer Mahallesi,Nr. 09583.
- B.O.A.,ML,VRD,TMTD**, Kileci Mahallesi,Nr. 09628.
- BARKAN, Ömer Lütfi, (1943), **XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu’nda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları Kanunlar I**, İstanbul.
- BARKAN, Ömer Lütfi, (1953), “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi”, **Türkiyat Mecmuası**, C.X, İstanbul.
- BARKAN, Ömer Lütfi, (1980), “Osmanlı Devrinde Uzun Hasan Bey’e Ait Kanunlar”, **Türkiye’de Toprak Meselesi Toplu Eserler I**, İstanbul, s.545-573.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “Öşür”, **İA**, IX, s.485.
- BARKAN, Ömer Lütfi, Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnamesi.
- BARKAN, Ömer Lütfi, Türkiye’de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, (1992), Ankara.
- CAHEN, Claude, (1979), **Osmanlılardan Önce Anadolu’da Türkler**, İstanbul.
- ÇAKIR, Coşkun, (2001), **Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi**, İstanbul.
- DEVELİOĞLU, Ferit, (1998), “Temettü-Temettüat”, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Ankara.
- ELDEM, Vedat, (1994), **Harp ve mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomisi**, Ankara.
- ELDEM, Vedat, (1994), **Osmanlı İmparatorluğu’nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik**, Ankara.
- ERDOĞRU, Mehmet Akif, **Karaman Vilâyeti Kanunnameleri**.
- ERYILMAZ, Bilal, (1992), **Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme**, İstanbul.
- Evlîya Çelebi, **Seyahatnâme**, Haz. Mümin Çevik, I-II, (İstanbul).
- GİRAY, Filiz, (2001), **Maliye Tarihi**, Bursa.
- GÜRBÜZ, Adnan, (2001), **XV. ve XVI. Yüzyıl Osmanlı Sancak Çalışmaları Değerlendirme ve Bibliyografik Bir Deneme**, Dergâh Yayınları, İstanbul.

HALAÇOĞLU, Yusuf, (1991), **XIV-XVII. Yüzyılda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Ankara.

**Haydar Çelebi Ruznâmesi.**

HUART, C., (1978), **Mevleviler Beldesi Konya**, İstanbul.

İbn Kemal, **Tevârih-i Âl-i Osman VII. Defter**, Haz. Serafettin Turan, (Ankara 1991).

İNALCIK, Halil, (1996) “Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri”, **Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi**, İstanbul.

İNALCIK, Halil, “Köy, Köylü ve İmparatorluk”, **Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi**.

İNALCIK, Halil, **Osmanlılarda Raiyyet Rüsümü.**

Katip Çelebi, (1144), **Cihânnümâ**, İbrahim Müteferrika Matbaası, İstanbul.

KAZICI, Ziya, (1991), **İslam Müesseseleri Tarihi**, İstanbul.

KONYALI, İbrahim Hakkı, (1945), **Nasreddin Hocanın Şehri Akşehir Tarihi, Turistik Klavuz**, İstanbul.

KÜÇÜKTOP, Ali, (1978), **Her Yönüyle Akşehir**, Akşehir.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Osmanlı İktisadi Yapısı”, **Osmanlı Devleti Tarihi**, C.II, İstanbul.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Osmanlı İktisadi Yapısı”, **Osmanlı Devleti Tarihi**, C.II, İstanbul.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., (1995), “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, **Bellekten**, C.LIX, S.225, Ankara.

MİROĞLU, İsmet, (1990), **Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası**, Ankara.

NEŞRİ, Mehmet, **Kitab-ı Cihânnümâ**, C.I.

Nişancı Mehmet Paşa, **Osmanlı Sultanları**.

ÖNER, Erdoğan, (2001), **Mali Olaylar ve Düzenlemeler Işığında Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali idare**, Ankara.

ÖZ, Mehmet, (1999), **XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı**, Ankara.

ÖZDEMİR, Rifat, (1998), **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara**, Ankara.

PAKALIN, M. Zeki, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**.

RASONYI, Laszlo, (1993), **Tarihte Türklük**, Ankara.

SEVİM, Ali, (1993), **Anadolu’nun Fethi Selçuklular Dönemi**, Ankara.

SEYİDOĞLU, Halil, (1992), **Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük**, Ankara.

Sikâri, (1946), **Karamanoğulları Tarihi**, Mesut Koman (Ed.), Konya.

ŞENER, Abdüllatif, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi**, İstanbul.

TABAKOĞLU, Ahmed, (1986), **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul.

TEKİNDAĞ, Şahabettin, “Karamanlılar”, **İA**, VI.



- TEXIER, Charles, (2002), **Küçük Asya**, C. II, Kazım Yasar Koprıman ve Musa Yıldız, (Ed.), Ankara.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, (1988), **Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, Ankara.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi**, C.I-II., Ankara.
- ÜLGENER, Sabri, (1984), **Darlık Bıhranları ve İslâm İktisat Siyaseti**, Ankara.
- ÜNAL, Mehmet Ali, (1999), **XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı**, Ankara.
- ÜNAL, Tahsin, (1986), **Karamanoğulları Tarihi**, Konya.
- YİNANÇ, Mükremın Halil, (1944), **Selçuklular Devri Türkiye Tarihi**, İstanbul.
- YÖRÜK, Doğan, (2005), **XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağı**, Konya.

## DİZİN

**A**

- Abdüllatif Şener ..... 23  
 afyon tarlası ..... 42, 43, 72  
 Ahi Celal . 102, 111, 124, 144, 145, 146,  
 147, 148, 149, 151, 152, 153, 155,  
 156, 157, 159, 161, 162  
 Ahi Mahmud ..... 97, 102, 144, 145, 146,  
 147, 148, 149, 151, 152, 153, 155,  
 156, 159, 161  
 Akşehir 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,  
 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 34, 35, 36,  
 37, 38, 41, 69, 97, 144, 146, 148, 154,  
 155, 156, 162, 164  
 arı..... 35  
 aşar ..... 22, 162, 164

**B**

- bağçe . 42, 43, 45, 47, 50, 55, 56, 57, 58,  
 59, 61, 62, 63, 69, 70, 84, 97, 101,  
 102, 158  
 bakkal ..... 41, 42, 70, 103, 107, 108, 151  
 balıkçılık..... 35  
 bennak resmi ..... 37, 38  
 berber..... 50, 150

**C**

- caba resmi..... 37  
 Charles Texier ..... 4

**Ç**

- çift resmi..... 37

**D**

- debbağ ..... 73, 152  
 dölsüz ağnam..... 118  
 dölsüz inek ..... 59  
 dölsüz manda..... 121, 125

**E**

- efendi.. 41, 45, 61, 62, 67, 101, 123, 124

- ekin tarlası ..... 41  
 ekmeççi ..... 151  
 eskici..... 153  
 eyalet ..... 2, 18, 30

**G**

- gayri mezru tarla.. 41, 42, 56, 57, 78, 84,  
 92, 96, 98, 99, 101, 102, 103, 106,  
 109, 110, 111, 115, 119, 126, 129,  
 130, 133, 134, 137, 138, 140

**H**

- Hacı Hamza ..... 112, 144, 145, 146, 147,  
 148, 149, 151, 152, 153, 155, 156,  
 159, 160, 161, 162  
 Hacı Ömer ... 69, 75, 83, 90, 96, 99, 127,  
 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151,  
 152, 153, 155, 156, 157, 159, 160,  
 161, 162

- hasılatı senevisi..... 41, 42, 43, 101  
 hattab ..... 153  
 helvacı ..... 151, 152  
 hevace..... 59

**I**

- irgad..... 63, 150

**İ**

- icar ..... 41, 42, 44, 45, 46, 49, 55, 70, 72,  
 75, 83, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 105,  
 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113,  
 114, 115, 116, 117, 119, 123, 126,  
 130, 133, 134, 136, 137, 138, 139,  
 140, 158  
 imam..... 29, 41, 46, 51, 62, 98, 150

inek.... 45, 47, 49, 50, 53, 57, 59, 60, 63,  
64, 69, 70, 71, 72, 76, 77, 78, 79, 86,  
87, 88, 91, 92, 93, 95, 97, 100, 104,  
106, 107, 108, 109, 112, 113, 114,  
116, 118, 119, 120, 121, 122, 123,  
125, 126, 127, 128, 129, 130, 131,  
133, 134, 136, 139, 140, 141, 155,  
156

## **K**

kahveci ..... 151, 152  
kalaycı ..... 49, 153  
kasap..... 151, 152  
keçi ..... 23, 61, 70, 155, 156  
kileci..... 61  
kira..... 32, 158, 159

## **M**

manda 41, 43, 44, 45, 55, 57, 58, 61, 63,  
67, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 83, 84, 85,  
87, 88, 89, 91, 94, 95, 97, 98, 99, 100,  
101, 104, 106, 107, 108, 109, 112,  
113, 114, 123, 129, 130, 131, 133,  
134, 136, 140, 156  
merkeb..... 95, 114, 156  
mezbur..... 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48,  
49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58,  
59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68,  
69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78,  
79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88,  
89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98,  
99, 100, 101, 102, 103, **덧**104, 105,  
106, 107, 108, 109, 110, 111, 112,  
113, 114, 115, 116, 117, 118, 119,  
120, 121, 122, 123, 124, 125, 126,  
127, 128, 129, 130, 131, 132, 133,  
134, 135, 136, 137, 138, 139, 140,  
141, 142

mezru tarla..... 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48,  
50, 51, 52, 54, 55, 57, 58, 60, 61, 64,  
65, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 79, 82,  
83, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 97,  
98, 101, 104, 105, 107, 108, 112, 113,  
114, 116, 117, 119, 120, 121, 123,  
124, 125, 126, 129, 131, 132, 134,  
135, 136, 137, 139, 140

müderriş..... 30

## **Ö**

öküz 19, 37, 95, 112, 131, 155, 156, 157  
Ömer Lütfi Barkan ... 15, 16, 36, 39, 144

## **R**

reaya ..... 15, 29, 35, 39

## **S**

sağman..... 43, 45, 46, 61, 72, 100, 101,  
106, 127

## **T**

tahrir .. 13, 14, 15, 29, 30, 31, 32, 35, 38,  
41, 69, 97, 112, 144

Tanzimat 1, 2, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 31,  
32, 33, 34, 39

temettü... 1, 2, 29, 30, 31, 160, 161, 162,  
164

## **Y**

yağcı ..... 43, 100, 103, 115, 151

## **Z**

ziraat .2, 13, 14, 15, 23, 25, 37, 149, 155

